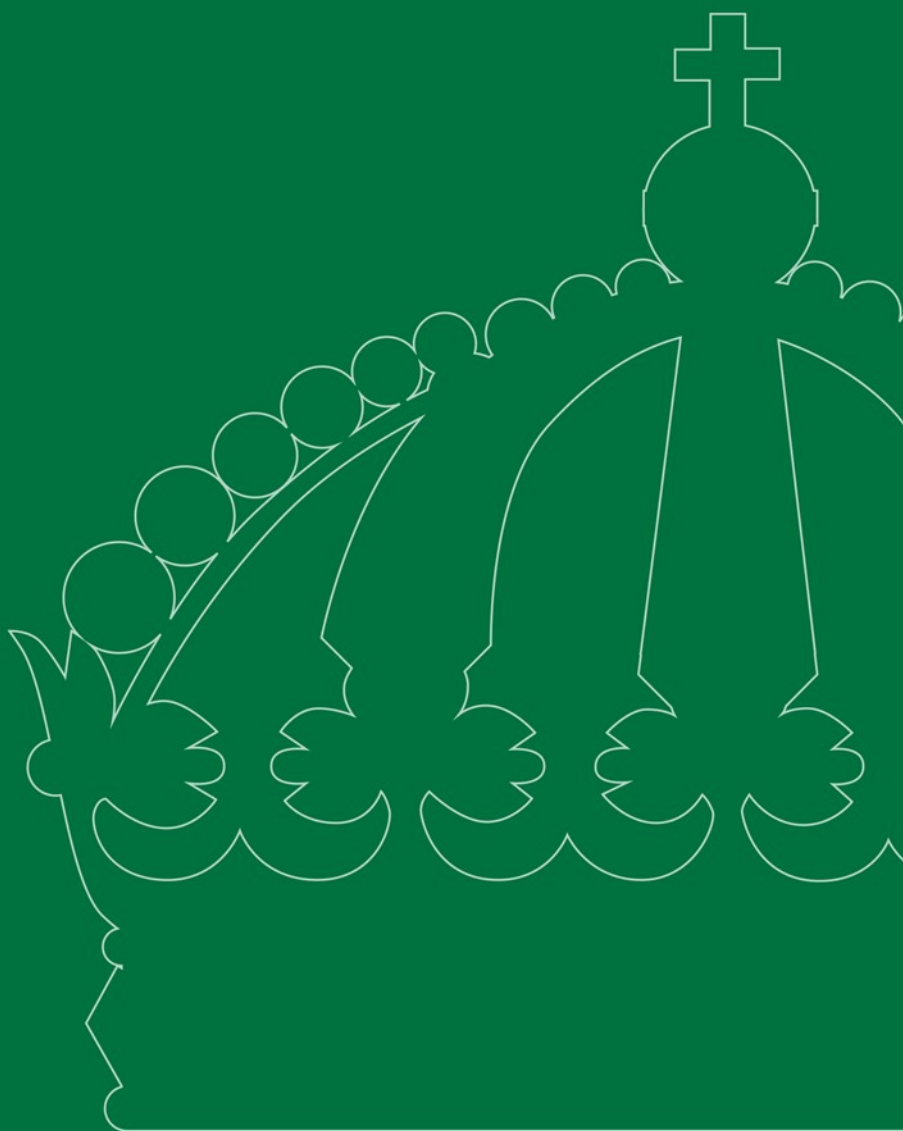

Länsstyrelsen
Jämtlands län

ÅRSREDOVISNING 2022

UTGIVEN AV: Länsstyrelsen Jämtlands län

TEXT: Länsstyrelsen Jämtlands län

FOTO OMSLAG: Hamperium photography/Mostphotos. Frösön, Östersund, Jämtlands län, Sverige

LÖPNUMMER: 2023:6

DIARIENUMMER: 1128-2023

PUBLIKATIONEN KAN LADDAS NER FRÅN VÅR HEMSIDA: www.lansstyrelsen.se/jamtland

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	1
Samarbete är nödvändigt.....	1
Ständig utveckling i vårt län.....	1
Om årsredovisningen	2
Årsredovisningens kapitelindelning	2
Om resultatredovisningen	2
Om Länsstyrelsen	4
Våra uppgifter, uppdrag och mål	4
Strategisk styrning och planering	4
Organisation.....	6
Resultatredovisning	8
Myndighetsövergripande redovisning.....	8
Redovisning av verksamhetsområden.....	26
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	27
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	33
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	37
Hållbar samhällsplanering och boende.....	43
Energ och klimat.....	48
Kulturmiljö	52
Samhällsskydd och beredskap	56
Naturvård och miljöskydd.....	61
Areella näringar.....	86
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	102
Övrig redovisning	110
Året i siffror	114
Finansiell redovisning	127
Resultaträkning (Tkr).....	127
Balansräkning	128
Anslagsredovisning (Tkr).....	130
Anslag.....	133
Tilläggsupplysningar och noter.....	134
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	155
Bilagor	1

Landshövdingen har ordet

Under 2022 har många av våra prioriteringar handlat om planering och upprustning av det civila försvaret, liksom samordning av totalförsvaret. Rysslands invasion av Ukraina visar hur angelägen frågan är. Vi kan konstatera att såväl privatpersoner som företag drabbats av hög inflation, höjda räntor och ökade energi- och drivmedelspriser. Till följd av världsläget går vi nu in i 2023 med en begynnande lågkonjunktur - vilket kan innebära risk för konkurser, ökad arbetslöshet och att människor med låga ekonomiska marginaler får allt svårare att klara vardagen. Dessa faktorer, och flera andra, påverkar länets utveckling - nu och på sikt.

Samarbete är nödvändigt

Med tanke på vårt geopolitiska läge har länet också en betydande roll att spela. Den första oktober bildades Civilområde Norr som består av de fyra nordliga länen - med en viktig uppgift att samordna, leda och fördela resurser vid höjd beredskap. Länsstyrelsen har även en samordnande roll i länet när det gäller att stödja kommunerna och regionerna i deras arbete med återuppbyggnaden och kontinuitetsplaneringen av det civila försvaret. Idag ser vi att de allra minsta kommunerna har små resurser för att möta dessa krav, vilket är en viktig fråga att beakta.

Rennäringen är en annan framträdande samarbetsfråga för länet - inte minst för en levande fjällmiljö och vår livsmedelsförsörjning. Inför beslut kring frågor som rör det samiska folket har vi i uppdrag att konsultera berörda samebyar. Jakt, fiske och andra arrangemang på fjället ska kunna genomföras i samförstånd, utan att vi försvårar renskötselns förutsättningar. Den statliga utredningen Renmarkskommittén ger förhoppningar om resultat som leder till att vi kan fortsätta leva tillsammans - sida vid sida och utan en hårdnande konfliktyta.

Ständig utveckling i vårt län

Vi har många professionella och duktiga medarbetare på myndigheten som fattar rättssäkra och objektiva beslut. Samtidigt avväger vi mellan såväl enskilda som allmänna intressen, liksom mellan riksintressen och behovet av en hållbar utveckling i länet. Ibland är det svåra avväganden med en rad målkonflikter. Trots detta växer och utvecklas Jämtlands län. Fler vill flytta hit, och bostäder och bra infrastruktur behövs för att klara såväl inflyttning som kompetensförsörjning hos företag, statliga myndigheter, regionen och kommuner. Vi har en av landets lägsta arbetslöshetssiffror vilket är en position att bevara.

När det gäller innovationer i myndighetsvärlden har Länsstyrelsen etablerat Samverket, en co-working-plats i Östersund där statliga myndigheter kan träffas och samverka i olika frågor. Projektet har finansierats av innovationsmyndigheten Vinnova.

Det samarbete vi inlett mellan kommunerna, regionen och länsstyrelsen för fler företagsetableringar är också en väsentlig riktning framåt.

Sammantaget är den positiva utvecklingen vi trots allt ser i länet en ledstjärna i den dystra omvärld vi skönjer i skrivande stund.

Marita Ljung

Landshövding Jämtlands län

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver Länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensamma resultatredovisningar av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- Otillfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden Länsstyrelsen har uppgifter och hur Länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål får genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsens uppgifter, uppdrag och mål ligger till grund för den strategiska styrningen och planeringen inom myndigheten. Därutöver är Länsstyrelsens vision ”Tillsammans för en hållbar framtid” och värdegrund vägledande för myndighetens prioriteringar. Värdeorden, som baseras på den statliga värdegrundens principer, tydliggör hur vi vill uppfattas och vad som ska prägla vårt arbete i vardagen. Våra värdeord Respekt, Professionalitet och Öppenhet ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Under året har Länsstyrelsens arbete med visionen fortsatt där samtalen med personalen resulterat i en uppdaterad visionsfolder. Vidare har kompetenshöjande insatser gjorts kring rollen som statsanställd samt att digitala frukostseminarier anordnats i syfte att höja kunskapen och förståelsen inom organisationen för våra olika uppdrag.

I Länsstyrelsens verksamhetsplan för 2022 prioriterade ledningen sju strategiskt viktiga utvecklingsområden; Visionsarbete, Agenda 2030, Förenkla för företag, Tillståndet i länet – fjällmiljö, Samhällsberedskap samt Framtidens arbetsplats.

Dessa utvecklingsområden bedömdes som viktiga för att närma oss vår vision och de identifierades mot bakgrund av förändringar i vår omvärld och trender i samhället. De återspeglade inriktningen i den nationella politiken och regeringens styrning och uppdrag till länsstyrelserna. Några av dem är sektorsövergripande och förutsätter samverkan inom egna organisationen och/eller med andra aktörer i länet. Myndighetens enheter

planerade i sin tur aktiviteter för att bidra till de strategiska utvecklingsområdena i de enhetsvisa verksamhetsplaneringarna.

Verksamhetsuppföljning, riskhantering samt processen för budget och prognos sker i systemstödet LISA¹. Utifrån länsstyrelsernas roll och krav på sammanvägda beslut och helhetsbedömningar är en samordnad planering och uppföljningsprocess angelägen. Arbetet med att utveckla planeringsprocessen och vår strategiska styrning har fortsatt under året och pågår löpande.

Intern styrning och kontroll samt risker

Länsstyrelsen Jämtlands län är en av sex länsstyrelser som ska följa förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Arbetet med detta beskrivs kort här.

Länsstyrelsens arbete med intern styrning och kontroll för att uppfylla myndighetsförordningens krav på verksamheten är omfattande. Styrning och kontroll sker kontinuerligt och rutinmässigt och är integrerat i Länsstyrelsens ordinarie verksamhetsprocesser, löpande uppföljning och i de rutiner som ledning och enheter tillämpar. Det sker vid behov utveckling av nya och uppdatering av befintliga rutiner. Den inre miljön och den interna styrningen och kontrollen beskrivs utförligare i rapporten Intern styrning och kontroll 2022² vid Länsstyrelsen Jämtlands län.

Under 2022 har inte några oegentligheter eller annat, som följd av eventuella svagheter eller brister i intern styrning och kontroll av Länsstyrelsens verksamheter, framkommit som påverkat årsredovisningen avseende om den är rättvisande eller inte.

Riskhantering - handlingsplan

Som en del av den interna styrningen och kontrollen finns en särskilt beslutad risk och handlingsplan³ med åtgärder som ska genomföras under året utifrån de identifierade myndighetsriskerna i verksamheten.

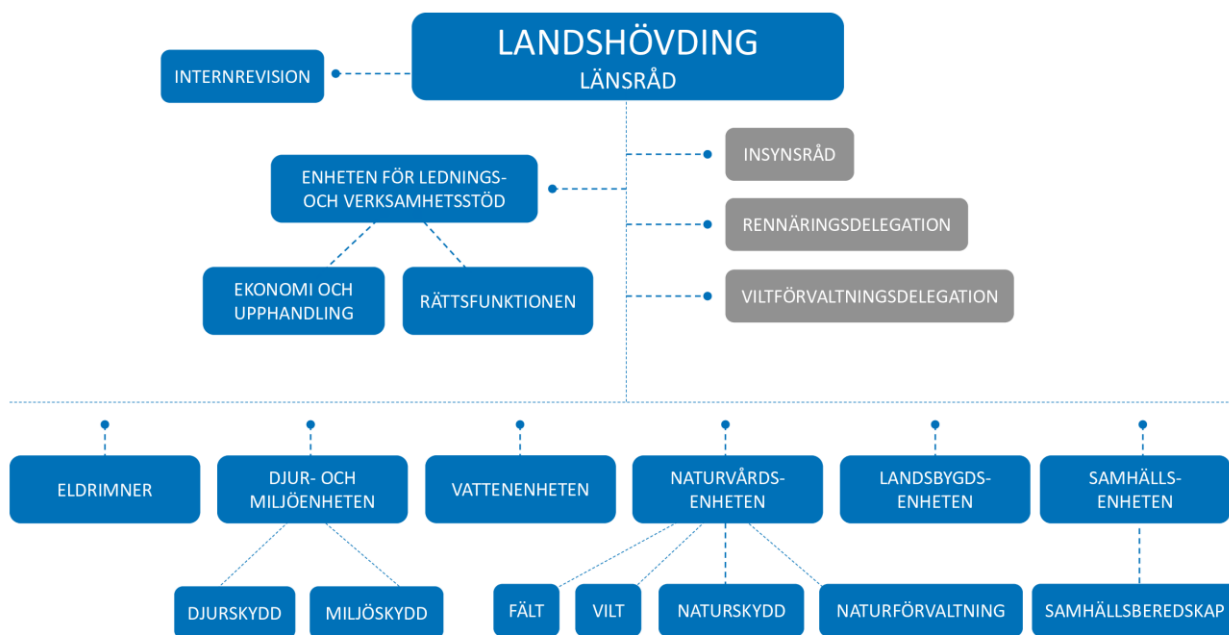
Under året har åtgärder genomförts och vid ledningsgruppens möte den 27 januari 2023 behandlades riskarbetet under 2022 inför landshövdingens intygande om årsredovisningen. Se vidare under Landshövdingens underskrift av årsredovisningen.

¹ Länsstyrelseinformation i samverkan.

² Länsstyrelsens diariernr 813-2023.

³ Länsstyrelsens diariernr 1485-2022.

Organisation

Länsstyrelsen Jämtlands län är en enrådighetsmyndighet. Det innebär att landshövdingen svarar direkt inför regeringen och att myndigheten har ett insynsråd istället för styrelse. Internrevisionen är underställd landshövdingen och fristående från den övriga organisationen.

Vidare finns en rennäringsdelegation och en viltförvaltningsdelegation. Rennäringsdelegationen är ett samrådsforum i frågor som rör rennäring och fjällförvaltning och delegationen beslutar i policyfrågor som rör upplåtelse av mark, jakt och fiske på statens mark på renbetesfjällen. Viltförvaltningsdelegationen beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen i länet. Den operativa verksamheten inom Länsstyrelsen fördelas på sju enheter.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hänvisning till en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlade i bilaga E.

Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	266,3	254,4	248,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	152,5	145,1	135,4
Antal årsarbetskrafter män	113,8	109,3	112,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	14 114	15 470	14 360
Antal beslutade ärenden	14 190	16 339	14 410
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	517	615	1 154
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	304 833	271 672	242 210
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	135 057	150 768	165 705

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen Nyckeltal: Verksamhetsöversikt

Verksamhetskostnad inkl. OH⁴ för 2020 är 71 tkr för hög. Detta beror på ej justerad OH-fördelning på grund av sent upptäckt saldo i SPV-avsättning. Kommentarer kring årsarbetskrafter, antal ärenden, verksamhetskostnader och lämnade bidrag görs i redovisningen av respektive verksamhetsområde. När det gäller verksamhetskostnader har den största ökningen i kronor under året skett i verksamhetsområdet Naturvård och miljöskydd. Se mer om detta i redovisningen av sakområdet.

⁴ Overhead (OH)

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

En huvuduppgift för Länsstyrelsen är att verka för att de nationella målen får genomslag i länet utifrån regionala förutsättningar. Där ingår också att hantera de målkonflikter som uppstår i olika verksamheter och ärenden. Detta görs i samverkan med olika aktörer, såväl nationella som regionala.

Internt har Länsstyrelsen utarbetat kontaktvägar mellan enheterna och arbetar på ett strukturerat sätt via intern organisering och genom fastställda mötesformer. Ledningsgruppen består av landshövding, länsråd, och alla enhetschefer. Ledningsgruppen behandlar övergripande frågor om strategisk inriktning, prioriteringar, resursfördelning, resultat- och verksamhetsuppföljning, arbetsgivarfrågor.

Samtliga chefer har möjlighet att delta vid så kallade Ledningsforum som genomförs månatligen. På agendan finns myndighetsövergripande information, diskussion och förankring av övergripande frågor, policyer, riktlinjer och administrativa rutiner som rör hela myndigheten.

Vidare finns Samrådsforum som är ett internt samråd för tvärsektoriella frågor. Alla enheter är representerade i forumet. Huvudsyftet med Samrådsforum är att besluta om den fortsatta processen för ärendeberedningen av aktuellt ärende. I samordningen ingår att i alla relevanta ärenden beakta olika perspektiv exempelvis utifrån Agenda 2030 och länsstyrelseinstruktionens 2§ och 5§. Forumet behandlar större ärenden av tvärsektoriell karaktär, ärenden av principiell betydelse och ärenden med hög komplexitet eller med inbyggda målkonflikter.

Länsstyrelsens arbete med nationella mål, tvärsektoriella uppdrag med mera och resultatet därav samt arbetskoppling till målen i Agenda 2030 beskrivs närmare i Resultatredovisningen dels under Integrering av sektorövergripande områden, dels i redovisningen av respektive verksamhetsområde.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Länsstyrelsen fyller en viktig roll när det gäller samordning och samverkan. Vi samverkar med kommuner, regionen, näringsliv och akademi inom flertalet politikområden, bland annat i rollen som länsamordnare för integration, miljö, klimatanpassning, funktionshinder och jämställdhet inklusive mäns våld mot kvinnor.

Statlig samverkan

Landshövdingen har regelbundna möten med myndighetscheferna i länet. På dessa möten lyfts aktuella frågor för länet samt för respektive myndighet. Mötena används som en plattform för att utveckla samverkan och ge korta vägar mellan oss myndigheter. Genom dessa möten startades bland annat Myndighetsnätverket år 2019.

Myndighetsnätverket består av ett antal myndigheter som tillsammans genomför en rad olika aktiviteter ihop och tillsammans jobbar för att utveckla länet. Under 2022 har vi bland annat genomfört Myndighetsfestivalen, en vecka full med olika workshops och seminarier som olika myndigheter arrangerade på temat ”Samverkan och ett förändrat arbetsliv”.

Genom Myndighetsnätverket har det Vinnova-finansierade projektet ”Samverket” startats upp under 2021. På Samverket skapas Sveriges första innovation- och coworkinghubb för offentlig verksamhet. Det är en arena där offentligt anställda kan utbyta erfarenheter och expertkunskap, bygga relationer och tillsammans hitta lösningar på olika samhällsutmaningar. I november 2022 hade ett 40 tal organisationer tecknat medlemskap, 152 personer i Stockholm och 67 personer i Östersund. Trots att projektet bara pågått ett år har redan många myndigheter återkopplat att medlemskapet i Samverket lett till att de tillsammans med andra myndigheter löst olika utmaningar som de stått inför, många har också tagit med sig arbetssättet från Samverket in i sina myndigheter.

Parallellt med projektet drivs också två följeforskningsprojekt. Handelshögskolan i Stockholm samt Karolinska Institutet studerar hur coworking på Samverket påverkar samarbete, fokus och mående hos medarbetare. Mittuniversitetet studerar upplevelsen av och samverkan vid Samverket.

Samverkan med länets kommuner

Landshövdingen har regelbundet möte med kommunstyrelseordförandena i länet. Fyra gånger per år träffas de och diskuterar olika aktuella frågor som berör kommunerna och Länsstyrelsen. Under 2022 genomförde landshövdingen, länsrådet och samtliga enhetschefer, digitala utvecklingsmöten med samtliga kommuner. Kommunerna beskrev sina framtidsplaner på kort och lång sikt. Det diskuterades också hur vi tillsammans kan skapa utveckling i länet och hur vi kan jobba effektivare i olika processer.

Samverkan med regionen

Under året undertecknade Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen ett samverkansavtal⁵ kring att främja länets hållbara utveckling. Med utgångspunkt i ett redan gott samarbete vill parterna vidareutveckla och ta ytterligare steg mot en nära samverkan.

Syftet med överenskommelsen är bland annat att skapa en gemensam kunskapsbas kring länets utvecklingsbehov med utgångspunkt i länets regionala utvecklingsstrategi och andra strategiska styrdokument samt öka kunskapen om och förståelsen för varandras uppdrag och verksamheter. Vidare vill parterna också synliggöra egna initiativ och bjuda in varandra till samarbete och säkerställa att de regionala uppdragen från staten till Länsstyrelsen och regionen hanteras transparent och gemensamt där det behövs.

⁵ Regionens diarienummer RS/668:2/2021.

Samverkan kring företagsetableringar

Landshövdingen har under året, tillsammans med Region Jämtland Härjedalen, påbörjat ett arbete för att samverka kring företagsetableringar i regionen. Det finns stora vinster med att samordna regionen, kommuners och Länsstyrelsens arbete. Vi blir starka tillsammans och skapar ett kraftfullt regionalt samarbete och skapar möjligheter för ett långsiktigt proaktivt arbetssätt.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Länsstyrelsen främjar länets utveckling på många olika sätt, exempelvis genom ekonomiska bidrag via landsbygdsprogrammet och Interreg Sverige - Norge, men också genom tillsyn och kontroll. Länsstyrelsen samordnar och sprider också kunskap inom många olika områden som sociala frågor, hållbarhet, miljö, lantbruk, näringsliv, infrastruktur och kultur, vilket bidrar till länets utveckling.

Mer om de insatser som främjar länets utveckling finns under rubrikerna Integrering av sektorsövergripande områden och i redovisningen av respektive verksamhetsområde.

Tillståndet i länet

Redovisningen görs utifrån de tre dimensionerna i Agenda 2030: den ekonomiska, den sociala och miljömässiga. I resultatredovisningen av respektive verksamhetsområden finns också resultat och effekter av årets arbete rapporterat och ibland också indikatorer, vilket bidrar till att ge en övergripande bild av tillståndet i länet.

Befolkning

Jämtlands län är till ytan rikets tredje största län. Här bor drygt 132 000 invånare varav 49 procent är kvinnor. Nästan en tredjedel av befolkningen bor utanför tätorterna. Östersund är den enda staden i länet och är med sina cirka 50 000 invånare ungefär tio gånger så stor som den näst största tätorten, Strömsund. Länets ortstruktur är gles och kännetecknas av ett stort antal orter med färre än 500 invånare. Befolkningen har ökat de senaste åren och vid årsskiftet 2022/2023 hade länet 6 000 fler invånare än år 2012. Utvecklingen skiljer sig dock åt mellan olika kommuner. Det är framförallt i Krokom, Åre och Östersunds kommuner som befolkningen ökar. I dessa kommuner är befolkningen också förhållandevis ung i jämförelse med övriga kommuner i länet. Flera kommuner har en åldrande befolkning, vilket aktualiserar behovet av arbetskraft för att tillgodose vård och omsorg om de äldre.

Arbetspendlingen sker främst till Östersund och andra centralorter, vilket kan innebära långa pendlingsavstånd. Att få tillgång till offentlig och kommersiell service innebär för många längre restider jämfört med hur det ser ut nationellt.

Jämtlands län tillhör de län i landet som har sämst bredbandstäckning. Det är cirka 81 procent av hushållen och 77 procent av arbetsställena som har tillgång till fast bredband med hastigheten 100 Mbit/sekund. Motsvarande fördelning i riket är 89 procent av hushållen och 85 procent av arbetsställena. Östersund har generellt högre tillgång än riket medan Strömsunds kommun har strax över 50 procent för hushåll och strax under 50 procent för arbetsställena⁶. Tillgång till snabbt bredband är en viktig förutsättning för att kunna leva och arbeta i hela länet. Flera orter har själva tagit initiativ till att gräva för fiber.

Ekonomisk dimension

Länets näringslivsstruktur kännetecknas av varuproduktion, tjänsteproduktion och offentliga tjänster. Turismen utgör en viktig del av näringslivet och är för många yngre länsbor det första steget in på arbetsmarknaden. Antalet gästnätter⁷ hade 2021 återhämtat sig bra jämfört med år 2019. Detta berodde framför allt på

⁶ PTS statistik för 2021, statistik för 2022 ej tillgänglig.

⁷ Hotell, motell, pensionat, vandrarhem och kurs- och konferensanläggningar med minst fem rum eller nio bäddar, stugbyar med minst fem stugor eller tjugo bäddar samt alla STF-anslutna vandrarhem oavsett storlek. December ingår inte i statistiken för.

ökat antal inhemska gäster, en grupp som då hade återkommit fullt ut efter ett svagare 2020. För 2022 har länet återigen tappat inhemska gäster men ökat inomnordiska gäster något. Antalet gästnätter har trots en ökning för 2022 ännu inte helt återhämtat sig till 2019 nivå. Fjällturismen är fortsatt stark, medan exempelvis hotell i tätorter fortfarande har lägre beläggning efter pandemin.

Antalet passagerare på Åre Östersund Airport har återhämtat sig till hälften av volymen jämfört med 2019 och ökade 2022 till 219 600 jämfört med cirka 125 400 år 2021. Även Svegs flygplats ökade från cirka 4 250 till 6 250 passagerare 2022 vilket till och med är cirka 1 000 passagerare fler än 2019.

En väl utbyggd och fungerande infrastruktur är avgörande för den regionala utvecklingen men också för möjligheterna att nå målbilden om ett fossilbränslefritt län 2030. Det är framförallt järnvägsförbindelserna som behöver förbättras för både person- och godstransporter. Kortare restider med tåg är en förutsättning för att människor ska använda tåget istället för bilen eller flyget. Möjligheter till effektiva och prisvärda transporter på järnväg är dessutom en förutsättning för många företagare. Vidare är goda reseförbindelser till och från länet avgörande för turistbranschens utveckling och tillväxt, liksom för många andra näringar i regionen.

Majoriteten av länets största arbetsgivare tillhör offentlig sektor. Utöver kommunerna och regionen finns 2020 ett trettiotal statliga myndigheter med totalt cirka 3 900 sysselsatta⁸.

Inom den privata sektorn klassificeras ett stort antal företag som mikro- och småföretag där många är egenföretagare. Antalet nystarade företag de tre första kvartalen 2022 minskade med 9 procent jämfört med samma period 2021. Under året har 50 företag gått in konkurs vilket är färre jämfört med 65 året innan.

Arbetslösheten i Jämtlands län är låg i jämförelse med genomsnittet för rikets 6,6 procent. Turismen är, som tidigare nämnts en betydande näring i länet, som sysselsätter många, ibland utan krav på högre utbildning. Under år 2020 ökade arbetslösheten i länet till följd av pandemin, för att under 2021 åter gått ner till låga nivåer som till och med förbättrats under 2022. Totalt var 4,6 procent av arbetskraften i åldern 16 till 64 år arbetslösa i december 2022. Motsvarande siffra för 2021 var 5,4 procent. Könsuppdelat är det 4,3 procent arbetslösa kvinnor och 4,9 procent män. Inom länet är det dock inomregionala skillnader på totalen, med högre arbetslöshet i vissa kommuner med som mest 6,6 procent. Det kan skilja närmare 2,9 procentenheter mellan kommunerna.

Sociala dimensionen

I Jämtlands län bor människor i alla delar av länet. Östersunds kommun, med hälften av invånarna, ligger i mitten av länet. Övriga sju kommuner är små, med mellan 5 200 och 15 000 invånare. De långa avstånden till samhällets skydds- och hjälpinsatser är den största utmaningen för länets kommuner, regionen, rättsväsendet och frivilligorganisationer.

Livsvillkoren i länet präglas av en liten, gles, svenskfödd och förhållandevis gammal befolkning. En majoritet av invånarna i länet upplever att de har ett gott allmänt hälsotillstånd och det är vanligare att män rapporterar upplevd god hälsa jämfört med kvinnor⁹.

Länet har fortsatta utmaningar inom den sociala dimensionen i form av att förebygga exempelvis mäns våld mot kvinnor samt alkohol och droganvändning, likväl som vi fortsatt behöver arbeta med att främja de skydds- och friskfaktorer som leder till en välmående befolkning. En viktig del i detta är att öka det psykiska välbefinnandet hos unga vuxna.

Det främjande och förebyggande arbetet i länet behöver utgå från en ändamålsenlig samordning och samverkan mellan kommuner, myndigheter och frivilligorganisationer. Trots att flertalet kommuner är mycket små,

⁸ Kartläggning av statlig närvaro och service 2022, Länsstyrelsen Örebro diariennr 1932-2022.

⁹ Hälsa på lika villkor. Rapport för Jämtland Härjedalen 2018.

med begränsade personella resurser, fungerar det främjande och förebyggande arbetet inom social hållbarhet bra, vilket till stor del kan förklaras av en god samverkan mellan Länsstyrelsen och länets olika aktörer.

Länsstyrelsen ingår i de regionala stödstrukturerna och har ett kontinuerligt och nära samarbete med berörda politiker och chefer inom Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner. Dessa samverkansarenor är en förutsättning för, och en god förankring av, länets utvecklingsarbete inom den sociala dimensionen. Ett exempel på god samverkan är det långsiktiga våldsförebyggande arbetet med målet att hela länet ska arbeta för ett Jämtland fritt från våld. Detta arbete bygger på en bred länssamverkan och samordnas av ledningsgruppen Tillsammans mot våld som Länsstyrelsen leder. Gruppen består av Polisen, Åklagarkammaren i Östersund, Region Jämtland Härjedalen och samtliga kommuner i länet.

Den samverkan som finns mellan länets aktörer inom den sociala dimensionen har under året exempelvis bidragit till att Länsstyrelsen tillsammans med regionala och lokala aktörer antagit en ny länsstrategi¹⁰ kring förebyggande arbete med Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel (ANDTS).

Miljömässiga dimensionen

Årets miljömålsuppföljning visar att den biologiska mångfalden i Jämtlands län är under press. Klimatförändringarna hotar både samhället och miljön och temperaturökningen i norr har redan överstigit målet om 1,5 grader. Målkonflikter mellan klimatåtgärder och den biologiska mångfalden behöver hanteras för att skapa en hållbar utveckling.

Skogen har alltmer hamnat i fokus i länets miljöarbete. Skogen har en roll att ersätta fossila produkter som plast, betong och drivmedel. Samtidigt har den betydelse för den biologiska mångfalden och för att nå flera av de svenska miljökvalitetsmålen. Ett ökat tryck på skogen och inte minst förlusten av biologiskt värdefulla skogar är hinder för att nå målen. Areal med skogsmark som aldrig föryngringsavverkats minskar, vilket innebär att skogar och myrmarker med mycket höga naturvärden förvinns i länet. Att skyddsvärd skog på detta sätt fragmenteras innebär att många hotade skogslevande arter påverkas negativt. Aktuell debatt lyfter också skogens roll som kolsänka och på vilket sätt den gör mest nytta för att begränsa vår klimatpåverkan.

Behovet av elenergi ökas tack vare elektrifieringen av samhället. Jämtlands län är sedan många år en nettoexportör av fossilfri el tack vare vattenkraften, men samtidigt så utgör vattenkraften ett problem för fungerande vattenekosystem och den biologiska mångfalden. Därför är utformning av den nationella planen för miljöanpassning av vattenkraften viktig. Det ökande elbehovet i Sverige innebär en fortsatt utbyggnad av vindkraft bland annat i Jämtlands län. Utbyggnaden behöver dock ske med hänsyn till många olika intressen.

Tillsyn

Tillsyn och kontroll är viktiga uppgifter för länsstyrelserna. Regelverk och lagar ger förutsättningar och ramar för hur tillsyn ska göras och vilka befogenheter Länsstyrelsens uppdrag inbegriper. Tillsynen omfattar många olika områden där regelverken och uppdragen skiljer sig åt, både till innehåll och detaljeringsgrad.

Tillsynsverksamheten bedrivs inom en mängd områden och är förutom kontroll, ett redskap för att både verka för att nationella mål får genomslag och att främja länets utveckling. I huvudsak utgörs tillsynen av två typer, dels den aktiva och direkta tillsynen, dels genom tillsynsvägledning där Länsstyrelsen bistår med kunskapsunderlag för att andra aktörer, bland annat kommuner, ska kunna bedriva en effektiv tillsyn på ett likformigt och likabehandlande sätt.

Året inleddes med att återigen utöva tillsyn av covidpandemin. Till detta behövdes personal med tillsynskompetens vilket i sin tur påverkade andra områden där Länsstyrelsen utövar tillsyn. Denna tillsyn avvecklades därefter snabbt i början av året som en följd av pandemins utveckling.

¹⁰ Länsstyrelsens diariernr 6369-2022.

Några exempel från sakområdena

Länsstyrelsen har under året genomfört ett antal totalkontroller inom livsmedelsområdet. Dessa genomförs som en samlad kontroll av riskerna på en gård. Verksamhetsutövaren får därmed sin verksamhet kontrollerad vid ett och samma tillfälle istället för vid flera tillfällen under året. Länsveterinär och en djurskyddshandläggare har gjort gemensamma kontroller hos djurhållare där Länsstyrelsen kontrollerat djurskydd, livsmedel inom primärproduktionen, foder, läkemedel på gård och smittskydd.

Arbetet med den nationella planen för omprövning av vattenkraften för moderna miljövillkor (NAP) har fortsatt under året. Arbetet har skett tvärssektoriellt inom myndigheten med kompetenser från tillsynen av vattenkraft, dammsäkerhetstillsynen, vattendirektivet, fiske, kulturmiljö, rennärings och naturvård. Detta har lett till att samtalen med verksamhetsutövarna kunnat genomföras med en bredare kunskapsbas.

Mer om utförda tillsynsuppgifter återfinns under respektive sakområden där tillsyn bedrivs samt i de redovisningar till berörd myndighet som sker i särskild ordning enligt länsstyrelsernas regleringsbrev.

Inom några områden når vi inte upp till den omfattning av tillsyn som vi skulle behöva. Det är angeläget att tillsynen i hög grad inriktas mot de områden där utebliven tillsyn får störst konsekvens för samhälle och individ.

Generationsmålet, miljökvalitetsmål och Agenda 2030

Länsstyrelsens miljömålsarbete enligt länsstyrelseinstruktionen 6§

Länsstyrelsens verksamhet i form av såväl uppdrag som egeninitierade projekt har till största delen bäring på ett eller flera av de svenska miljökvalitetsmålen. Utöver detta så görs specifika insatser i form av uppföljning av målen, där hinder för måluppfyllelse identifieras och kommuniceras.

Länsstyrelsen har under året haft som målsättning att öka kvaliteten på miljömålsuppföljningen samt att bättre använda den i verksamhetsplaneringen. En insats för att kunna använda uppföljningen är att Länsstyrelsen identifierat och kommunicerat de viktigaste nya eller förändrade insatserna som skulle bidra till ökad måluppfyllelse under kommande år. Förslagen på såväl nationella som regionala och lokala insatser är ett underlag för den egna verksamhetsplaneringen. De finns redovisade i miljömålsuppföljningen.

Länsstyrelsen har etablerat ett miljö- och klimatråd för att använda som en plattform för att nå länets aktörer och lyfta strategiska miljö- och klimatfrågor. Under 2022 har en utvärdering genomförts av rådets arbete, med målsättning att kunna utveckla arbetet ytterligare.

Under året har en revidering påbörjats av det regionala miljömålsprogrammet. Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen har tillsammans tagit fram underlag som beskriver länets miljöutmaningar. En workshop med cirka 80 deltagare från olika organisationer genomfördes under början av året för att få att diskutera vilka som är länets största miljöutmaningar. Programmet som planeras färdigställas under 2023 är tänkt att användas som ett underlag för kommunal planering och regionalt utvecklingsarbete.

Effekter av samordningsinsatserna kan bli ökad medvetenhet om miljömålen, att miljöfrågorna beaktas mer i olika verksamheter, och att verksamheter får tydligare styrning för att nå de nationella miljömålen och samtidigt också bidra till att nå de globala Agenda 2030-målen. Att nå miljökvalitetsmålen kräver dock nationella styrmedel eller ändrad tidshorisont då gapet för att nå många av målen är fortsatt stort.

Se också redovisning under verksamhetsområde Naturvård och miljöskydd.

Länsstyrelsens arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsens vision ”Tillsammans för en hållbar framtid” har koppling till målen och de tre dimensionerna i Agenda 2030. Agenda 2030 är både inarbetat och prioriterat i myndighetens verksamhetsplan¹¹.

Under året utsågs en intern arbetsgrupp för att samordna och utveckla arbetet ytterligare. Alla medarbetare har under hösten genomgått en introduktionsutbildning till Agenda 2030. Detta för att skapa en gemensam kunskapsplattform för såväl erfarna som nya medarbetare. Vidare har alla chefer vid Länsstyrelsen genomgått en kunskapshöjande workshop.

Under året har medarbetarna, liksom tidigare år, getts möjlighet att delta i olika konferenser, möten, utbildningar och seminarier som anordnats på nationell nivå. Dessa har annonserats bland annat via sakenätverken.

Vi informerar internt om Agenda 2030 via vårt intranät. Där finns information om vår arbetsgrupp, det länsstyrelsegemensamma arbetet, och länkar till statistik och till indikatorer med koppling till Agenda 2030.

Agendan blir alltmer tydlig i vår verksamhetsplanering, i vår uppföljning och rapportering. Inför 2023 ska alla enheter återredovisa vilka verksamhetsutvecklande åtgärder de ska genomföra under året för att verksamheten bättre ska bidra till Agendamålen. Detta kommer att följas upp i samband med tertialuppföljningarna. I vårt arbete med verksamhetsutveckling för att bättre bidra till målen i Agenda 2030 ingår också att integrera de tvärspektoriella frågorna i länsstyrelseinstruktionens 5§¹².

Exempel på politikområden som Länsstyrelsen arbetar med där verksamheten redan bidrar till ett eller flera mål inom Agenda 2030 är demokrati och mänskliga rättigheter, miljö- och klimatmål, folkhälsa, jämställdhet, energifrågor, kulturmiljöarbete, näringslivsfrågor, funktionshinder, areella näringar, landsbygd och livsmedel, samepolitik och nationella minoriteter. Totalt är det ett trettiotal¹³ olika riksdagsbundna mål med tillhörande politikområden där Länsstyrelsen verkar för och bidrar till de nationella målen och till målen i Agenda 2030.

Inom flertalet av våra verksamheter finns en väl utvecklad samverkan med externa parter. Vi behöver dock fortsatt utveckla vår information avseende hur vårt arbete och verksamhet bidrar till Agenda 2030. Vi behöver bli mer aktiva och tydligare i samverkanssituationer om vikten av att det gemensamma arbetet ska bidra till målen i Agenda 2030. Samtidigt fortsätter vi att utveckla vår egen verksamhet för en vidare syn på vilka mål som ska beaktas i viss verksamhet eller ärendegrupp.

Mer om Länsstyrelsens samverkan med andra aktörer i länet finns under redovisningarna av respektive verksamhetsområde. Där redovisas också vilka mål som verksamhetsområdet huvudsakligen bidrar till i Agenda 2030.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 beskrivs närmare i bilaga E.

¹¹ Länsstyrelsens verksamhetsplan 2022, diariernr 8197-2021.

¹² Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

¹³ Källa Agenda 2030 utredningens delrapport mars 2018 FI 2016:1.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion 5§ tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återskildringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Integrering av jämställdhetsperspektiv, 5§ p1

Arbetet med integrering av jämställdhetsperspektivet har fortsatt under 2022. Under året har Länsstyrelsens sakkunniga i jämställdhetsfrågor fortsatt att erbjuda stöd i jämställdhetsintegrering till samtliga enheter, samt spridit webbutbildningar och information på intranätet. Detta har exempelvis resulterat i att perspektivet nu beaktas vid bedömning av projektansökningar inom integrationsområdet och att Länsstyrelsens sakkunniga efterfrågas som expertstöd.

Arbetet har även resulterat i att vissa verksamhetsområden utvecklat arbetet med att integrera jämställdhet. Exempel på verksamheter där jämställdhet tydligt har integrerats är myndighetens HR-funktion. Jämställdhet lyfts numer i introduktionen för nyanställda, medarbetarundersökningar, rekryteringsprocessen, och årliga lönekartläggningar. Enhetsvisa insatser kring kränkande särbehandling genom spelet Inkludo¹⁴ har även genomförts under året.

Andra exempel på jämställdhetsintegrerande insatser har under året varit att enheter granskar de egna sociala mediekanalerna, trycksaker och bildmaterial med målsättningen att vara normkritisk och inkluderande.

En specifik satsning som genomfördes av Länsstyrelsens Vattenenhet var att öka kunskapen och intresset för vattenvårdsfrågor bland kvinnor. Detta gjordes genom att Länsstyrelsen informerade om LIFE-projekt Rivers of LIFE, Ecostreams for LIFE och vattendragsrestaurering under en tjejfiskehelg anordnad av sportfiskarna. En förhoppning finns att satsningen ska spilla över på andra utvecklingsområden och exempelvis öka andelen kvinnor i fiskevårdsområdenas styrelser.

¹⁴ Inkludo – ett spel för en schysstare arbetsplats från Prevent.

Sammantaget görs bedömningen av årets arbete att jämställdhetsperspektivet beaktas inom Länsstyrelsens verksamhetsområden men i varierande grad. Arbetet med att utveckla arbetssätt och metoder behöver därför fortsätta innan jämställdhetsperspektivet är fullt ut integrerat i hela verksamheten.

Könsuppdelad statistik 5§ p2

Könsuppdelad statistik efterfrågas och används i olika utsträckning på myndigheten. Många gånger beror avsaknaden av könsuppdelad statistik på brister i de system som tillhandhåller underlag. Detta gäller både Länsstyrelsens interna ärendehanteringssystem, Platina och de externa systemen. Se mer om länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik i bilaga E.

Insatser som har genomförts under året i syfte att möjliggöra och bredda användning av könsuppdelad statistik har till exempel varit att frågan om könsuppdelad statistik lyfts såväl internt vid beslutsmöten i remissvar och egenframtagna strategier och måldokument som hos externa aktörer. Exempelvis efterfrågas könsuppdelad statistik i bostadsmarknadsanalysen.

Under året har arbetet med Agenda 2030 intensifierats och kunskapen om mål 5 Jämställdhet har ökat. Även kunskapen om kopplingen mellan Agendan och § 5 frågorna har ökat.

Barnrätt

Länsstyrelsen arbete med 5§ p3

Under 2022 påbörjades ett arbete för att införa ett mer systematiserat arbetssätt i hela organisationen kring de sociala perspektiven i länsstyrelseinstruktionens 5§. Detta arbete har sedan samordnats med pågående verksamhetsutveckling för att stärka Länsstyrelsens bidrag till målen i Agenda 2030.

Under året har kunskapsfördjupande insatser genomförts riktat till chefer på Länsstyrelsen med fokus på att lyfta exempel på beslut som kan påverka barn.

Beaktandet av barn och barnrättigheterna har även lyfts i Länsstyrelsens arbete med miljöskyddet, där utgångspunkten är att kommande generationer ska tillförsäkras en god och hälsosam miljö. Exempelvis har Länsstyrelsen en viktig roll i arbetet med saneringen av förorenade områden så att dessa blir fria från gifter, till exempel vid skolor.

Vid kontroll inom djurskyddet, vid kontakter med djurhållare och deras familjer, har Länsstyrelsen vid kontrollerna även varit uppmärksam på om det kan misstänkas förekomma våld mot barn eller i nära relationer tecken på annan ohälsa. I förekommande fall görs orosanmälan till socialtjänsten.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1. Ingen fattigdom, 2. Ingen hunger, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 10. Minskad ojämlikhet samt mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Sammantaget bedöms Länsstyrelsens arbete med barns rättigheter ha utvecklats positivt under året. För ett än större genomslag av barnets rättigheter i ärenden och beslut som rör barn bedöms en samordning med Agenda 2030 kunna bidra positivt.

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Länsstyrelsens interna arbete med 5§ p 4-6

Under 2022 påbörjades ett arbete för att införa ett mer systematiserat arbetssätt i hela organisationen kring de sociala perspektiven i länsstyrelseinstruktionens 5§. Detta arbete har sedan samordnats med pågående verksamhetsutveckling för att stärka Länsstyrelsens bidrag till målen Agenda 2030.

För att utveckla arbetet med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har Länsstyrelsen exempelvis uppdaterat kraven vid upphandling av varor och tjänster för att säkerställa en god tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning.

I det interna arbetet med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering har Länsstyrelsen informerat om nationella minoriteter och språklagen i syfte att tydliggöra medarbetarnas skyldigheter och underlätta anskaffning av tolk.

Vidare har HR-funktionen utbildat chefer i kompetensbaserad rekrytering enligt evidensbaserad metodik för att säkerställa att kompetensen blir avgörande vid rekrytering av anställda.

Den gemensamma värdegrunden för statsanställda har vid flera tillfällen lyfts, bland annat vid introduktionsutbildning för nyanställda samt vid fördjupningstillfällen för alla enheter på Länsstyrelsen. Inom ramen för utbildningarna har exempelvis olika typer av korruption och reglerna kring bland annat jäv, bisyssla och muta diskuterats. Att de anställda har ett medvetet förhållningsätt till olika typer diskriminering ökar möjligheterna att allmänheten i sina kontakter med Länsstyrelsen behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

Konsultationsordning för det samiska folket

Den 1 mars 2022 började lagen¹⁵ om konsultationsordning gälla. I korthet innebär lagen att regeringen och statliga myndigheter ska konsultera Sametinget i vissa frågor innan de fattar beslut i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. I vissa fall ska konsultation även genomföras med berörd sameby eller annan samisk organisation. Syftet med konsultationerna är att främja det samiska folkets inflytande i frågor som berör dem.

Arbetet med frågor kring konsultationsordningen beskrivs bland annat i verksamhetsområdena Naturvård och miljöskydd i redovisningen av fjälldelegationen. Vidare i verksamhetsområdet Areella näringar i redovisning av Markärenden ovanför odlingsgränsen och renbetesfjäll, i Långsiktig hållbar rennäring samt i Upplåtelse på renbetesfjäll. Arbetet med konsultationer tas också upp under verksamhetsområdet Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. och i redovisningen av Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering.

Insatserna inom Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 10. Minskad ojämlikhet samt mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Sammantaget bedöms Länsstyrelsens arbete med mänskliga rättigheter ha utvecklats positivt under året. För att säkra ett systematiskt arbetssätt med integrering av mänskliga rättigheter behöver vi fortsätta utveckla våra arbetssätt och höja vår kunskap. För ett än större genomslag bedöms en samordning med Agenda 2030 kunna bidra positivt.

Förenkla för företag

Under 2022 har Länsstyrelsen haft som mål att; identifiera var vår verksamhet påverkar företagares förutsättningar för utveckling och tillväxt, att skapa aktiviteter som bidrar till ett sunt företagsklimat på lika villkor och att företagarperspektivet beaktas i alla våra yttranden och remissvar.

Genomförandet sker i ordinarie verksamhet varför delar av denna redovisning också återfinns i respektive verksamhetsområde.

Identifiera verksamhet som påverkar företagarnas förutsättningar

Inom olika verksamheter pågår identifiering av hur företagare påverkas av vår verksamhet. Olika verksamheter har kommit olika långt. Några exempel illustrerar resultaten:

¹⁵ Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

En enkät till deltagare i Eldrimners aktiviteter under 2015–2021 har genomförts under året. I denna kunde behov ringas in som kan sammanfattas i fortsatt fokus på utbildning inom mathantverk, möjlighet att få nätverka med andra företag och stöd i att förenkla för företagen genom att Eldrimner kan arbeta för att undanröja hinder för deras företagande.

En annan metod är att genom lägesbilder kring jordbrukets situation ringa in hinder inom vår och andras verksamheter som kan underlätta för jordbruksföretagare och företag kopplade till lantbruksnäringen.

Internrevisionen har identifierat behov av att förbättra informationen på Länsstyrelsens hemsida kring krav på tillstånd och dispenser, se över den interna hanteringsprocessen och verka för fler e-tjänster. Även kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare för att utveckla och förbättra arbetssätt i syfte för att förenkla för företagare med avseende på information, service och bemötande.

Skapa aktiviteter som bidrar till ett sunt företagsklimat

Information via webb har under året setts över inom flera verksamhetsområden. Utbildning i klarspråk har genomförts. Allt i syfte att information från Länsstyrelsen ska vara tillgänglig, tydlig och begriplig.

Eldrimner har arbetat med aktiv myndighetsdialog för att visa vilka effekter olika myndighetsåtgärder ger för mathantverksföretag. Eldrimner deltar i Livsmedelsverkets samrådsgrupper för att lyfta fram mathantverksperspektivet i regelprocessen med att ta fram, revidera och tillämpa livsmedelslagstiftningen. Arbetet syftar till att det ska vara en regeltillämpning som är anpassad efter små företags förutsättningar. Under året har Eldrimner deltagit i samrådsgrupperna för livsmedelshygien och livsmedelsinformation/ märkning.

Eldrimner har också frågat företagen hur de ser på effekterna i det rådande världsläget och vilka stöd de efterfrågar. Det har lett till en ökad kunskap om företagens behov och möjlighet att erbjuda behovsbaserade aktiviteter.

Länsstyrelsen har under 2022 arbetat med revisionsbaserad kontrollmetodik och med metoden motiverande samtal (MI)¹⁶. Arbeta har lagts på att samordna flera kontrollområden till ett enda kontrolltillfälle för att effektivisera för både myndighet och företag. Detta har bidragit till en god kontrollsituation och en konstruktiv dialog med djurhållare och djurhälsopersonal. Se mer under redovisning av verksamhetsområde Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor och där regleringsbrevsuppdrag 1D1. Måluppfyllelse för relevanta operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan.

Resultatet och det sätt Länsstyrelsen har arbetat på bedöms ha medfört förenklingar. Detta då kontrollen inom olika områden, till exempel djurskydd, foder, smittskydd, har eftersträfvats att ske vid ett och samma tillfälle, istället för att spridas ut på flera kontrolltillfällen. Genom arbetsmetoden MI har en mer delaktig dialog mellan myndigheten och kontrollerade företag uppnåtts.

Verksamhetsområde miljöskydd lyder under miljöbalkens regelverk vilket kan upplevas som svåröverskådligt och svårtolkat av företag. Inom ramen för tillsynsarbetet har Länsstyrelsen genomfört utvecklingsinsatser inom tillsynen av vissa anmälningsskyldiga verksamheter enligt 11 kap. 9a § miljöbalken, som även medfört förenklingar för företag.

I regleringsbrevsuppdraget 3D6 ska Länsstyrelsen redovisa förslag på utvecklingsinsatser som ska leda till en mer effektiv och rättssäker tillsyn. Länsstyrelsen har under 2022 sett över och utvecklat tillsynen av anmälningsskyldig vattenverksamhet samt hanteringen av så kallade 12:6-anmälningar enligt miljöbalken vid

¹⁶ Motiverande samtal (motivational interviewing, MI) är en samtalsmetod som används i rådgivning och behandling för att underlätta förändringsprocesser.

förändring av naturmiljön för att effektivisera tillsynen men även förenkla för företag och verksamhetsutövare.

Inom arbetet med sanering och efterbehandling av förorenade områden -EBH, har Länsstyrelsen via nationell bidragssamordning arbetat med att ta fram en informationsbroschyr som ska tydliggöra och öka förståelsen för fastighetsägande företags roll i statligt finansierade projekt. Broschyren förväntas kunna publiceras under våren 2023.

Utvecklingen av e-tjänster har fortgått under året. Vid en analys, via statistiktjänsten Powerbi, av användningen av e-tjänster kan det konstateras att för vissa ärendegrupper eller handlingstyper är en stor del av dessa inkomna via E- tjänsten. När det gäller den till antalet allra största handlingstypen i Platina, det vill säga en komplettering eller ett yttrande i ett ärende, så är det dock bara fyra procent av dessa som inkommit via e-tjänsten.

Företagarperspektivet beaktas i alla våra yttranden och remissvar

Svar och yttranden på remisser och utredningar utformas utifrån att frågan också prövats i ett företagarperspektiv såväl i interna som externa remisser och utredningar. Särskilda företagsgrupper som bevakas är jordbrukare och mathantverkare, men företagarperspektiv finns även med generellt.

Länsstyrelsen har 2022 arbetat för att enskilda ICA-handlare inte ska likställas med ett kreditinstitut enligt lagen (2010:751) om betaltjänster, 9. kap. Denna fråga berör inte bara Jämtlands län utan hela Sverige. Tolkning kan leda till att oönskade kostnader belastar de enskilda bolagen, ICA-handlarna, när dessa bolag täcker upp för kreditinstituten i landet. Detta kan i realiteten innebära att det politiskt satta målet med de grundläggande betaltjänsterna inte efterlevs. Länsstyrelsen kommer också att synliggöra detta i rapporten till Post- och telestyrelsen om Grundläggande betaltjänster Jämtlands län¹⁷.

Uppdrag 1C1 Underlätta för företagen att följa regelverk och myndighetens uttolkning av dessa, åtgärder rörande service, bemötande och tillståndsgivning.

Eldrimner har även fortsatt erbjudit mathantverkare utbildning inom livsmedelssäkerhet och därtill rådgivning för att företag ska få kunskap och hjälp med tolkning av lagstiftning och hur de kan anpassa sin verksamhet efter gällande regler. För att underlätta för företagen erbjuds utbildning i livsmedelssäkerhet för mathantverkare även digitalt.

Eldrimner verkar för att likvärdighet ska gälla vid livsmedelskontroller i hela landet genom att höja kompetensen hos livsmedelsinspektörer avseende hantverksmässig livsmedelsproduktion. En god förståelse för företagens förutsättningar och de metoder och tekniker som den småskaliga livsmedelsproduktionen använder sig av underlättar kontakterna mellan företag och myndigheter. Inom Livsmedelsverkets tillsynsverksamhet efterfrågas den kompetensen och under maj utbildades 14 av myndighetens inspektörer inom småskaligt mejeri vid Eldrimner.

Länsstyrelsen arbetar med att inom utsatt tid i nationella mål, hantera ärenden för tillståndsansökningar, anmälningsärenden, förprovningar och kontrollrapportering.

Information och kommunikation är central i arbetet och gäller många verksamheter. Information ges både digitalt och fysiskt, på webbsida, via e-post-utskick och fysiska utskick. Verksamheter med ansvar för tillsynsfrågor erbjuder tillsynsvägledning till kommuner, dialogmöten med verksamhetsutövare om frågor om tillstånd och tolkning.

¹⁷ Länsstyrelsens diariernr 728-2023.

Utvecklande av e-tjänster genomförs i samverkan med länsstyrelserna i syfte att underlätta för sökande att göra anmälningar och ansökningar digitalt oberoende av tid på dygnet.

Uppdraget har tydlig koppling till Agenda 2030 framför allt med fokus på mål 2. Ingen hunger, mål 3. Hälsa och välbefinnande, mål 6. Rent vatten och sanitet, mål 7. Hållbar energi för alla, mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 12. Hållbar konsumtion och produktion och mål 14. Hav och marina resurser.

Sammanfattningsvis bedöms årets resultat som gott. Arbetet har bidragit till att förenkla och underlätta för företagen, även om många utvecklingsområden finns kvar. E-tjänster utvecklas och nyttjas. Eldrimners samlade arbete med att hjälpa företagen medför att mathantverket och den småskaliga livsmedelsproduktionens situation synliggörs. Länsstyrelsens kontroll av livsmedelskedjan bedöms ha bidragit till en god kontrollsituation och en konstruktiv dialog med djurhållare och djurhälsopersonal. Utförda effektiviseringsinsatser har medfört förenklingar för verksamhetsutövare och företag då det för anmälningspliktiga vattenverksamheter blivit lättare att redovisa vad som har utförts och för 12:6-anmälningar då de inte behöver lägga tid och resurser på att göra anmälningar där detta inte behövs för att leva upp till lagstiftningens intentioner. Genom den informationsbroschyr som tagits fram kommer kunskapen om förorenade områden och förståelsen om regelverk kring sanering, ansvar och finansiering av saneringsåtgärder att öka bland berörda företag.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen strävar efter att vara en attraktiv och trygg arbetsplats fri från olycksfall och ohälsa. Vi vill kunna erbjuda förutsättningar för en god fysisk-, psykosocial-, organisatorisk- och digital arbetsmiljö. Arbetsplatsen ska vara fri från kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering.

Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet har en medarbetarundersökning genomförts. Resultatet visar på att närmare hälften av de svarande anser sig ha svårt att få tid till återhämtning. Andelen som upplevt sig utsatt för kränkande särbehandling har minskat till 7 procent jämfört med första mätningen 2020 då siffran låg på 15 procent. Ett annat positivt resultat var att en klar majoritet upplevde ett gott samarbete med sina kollegor och att man blir bemött med respekt.

Inom ramen för våra arbetsmiljömål¹⁸ har insatser genomförts för att minska upplevelsen om kränkande särbehandling i form av gruppdiskussioner, instruktioner för säkrare fältarbete har följts upp på berörda enheter och chefer har fått utbildning i att leda medarbetare på distans. Därmed har alla tre målen uppfyllts.

Nya chefer har fått utbildning samt en dokumenterad uppgiftsfördelning inom arbetsmiljö.

Information om arbetsmiljöarbetet och åtgärder har getts löpande under året till samtliga medarbetare på personalmöten.

Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen har under året genomfört 31 rekryteringar. De flesta har varit ersättningsrekryteringar, men vi har även förstärkt med kompetens inom ramen för uppbyggnaden av totalförsvaret liksom inom informationssäkerhet och säkerhetsskyddsfrågor.

Personalomsättning

Personalomsättning tillsvidareanställda ¹⁾	2022	2021	2020
- Nyanställda (%)	16,3	15,2 ²⁾	15,8 ²⁾
- Avgångna (%)	7,7	11,6	8,9 ²⁾

¹⁾ Nyckeltalet är beräknat så att provanställningar som leder till en tillsvidareanställning räknas som en anställning.

²⁾ Siffrorna har justerats efter rättning i LISA-systemet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP via LISA.

I övrigt har följande kompensutvecklingsinsatser genomförts:

Introduktionsutbildning för nyanställda medarbetare har skett vid två tillfällen, vår och höst. I utbildningen ingår utbildningsblock om tjänstemannarollen, ärendehantering, offentlighet och sekretess, dataintrång, mu-
tor och jäv.

¹⁸ Länsstyrelsens diari nr 1020-2022.

Flera utbildningstillfällen i Platina¹⁹ har erbjudits under året.

- Grundläggande arbetsmiljöutbildning för nya chefer och till nya skyddsombud.
- Rekryteringsutbildning för chefer.
- Chefsutbildning, att leda medarbetare på distans.
- Utbildning i intern krisledning för krisledningsgruppen har under året påbörjats.
- Utbildning i rollen som statsanställd för samtliga medarbetare.
- Utbildning i första hjälpen särskilt riktat till fältpersonal samt kökspersonal på Eldrimner.
- HLR utbildning har erbjudits till medarbetare.
- Webbaserad grundutbildning om Agenda 2030 för samtliga medarbetare.

Utöver ovanstående kompetensutvecklingsåtgärder genomförs årligen ett flertal andra informations- och utbildningsinsatser anordnade av bland andra olika nationella nätverk.

Länsstyrelsens bedömning är att de vidtagna åtgärderna sammantaget bidragit till att medarbetarna och medarbetarnas kompetens svarat mot myndighetens krav att fullgöra sina uppgifter.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	Ar 2022: Antal an- ställda ¹⁾	Ar 2022: Total sjukfrån- varo i för- hållande till sam- manlagd ordinarie arbetstid (%)	Ar 2022: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhåll- ande till total sjuk- frånvaro (%)	Ar 2021: Antal an- ställda ¹⁾	Ar 2021: Total sjukfrån- varo i för- hållande till sam- manlagd ordinarie arbetstid (%)	Ar 2021: Sjukfrån- varo 60 da- gar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	Ar 2020: Antal an- ställda ¹⁾	Ar 2020: Total sjukfrån- varo i för- hållande till sam- manlagd ordinarie arbetstid (%)	Ar 2020: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhåll- ande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	7,7	– ²⁾	– ²⁾	5,3	– ²⁾	– ²⁾	6,0	– ²⁾	– ²⁾
Män 30–49 år	53,4	2,6%	21,8%	51,4 ³⁾	1,1%	0%	48,2	2,0%	48,6%
Män ≥ 50 år	60,2	3,4%	34,4%	58,0 ³⁾	2,6%	60,0%	59,7 ³⁾	3,3% ³⁾	30,9%
Män totalt	121,4	2,9%	29,0%	114,6 ³⁾	1,9%	47,9%	113,9 ³⁾	2,6%	37,4%
Kvinnor ≤ 29 år	9,7	– ²⁾	– ²⁾	11,9	5,4%	66,8%	3,4	– ²⁾	– ²⁾
Kvinnor 30–49 år	90,1	5,8%	62,2%	87,0	4,3%	62,0%	76,7	4,6%	48,6% ³⁾
Kvinnor ≥ 50 år	68,6	4,9%	55,7%	60,4 ³⁾	3,6%	50,2%	58,6	3,7%	39,1%
Kvinnor totalt	168,4	5,2%	57,8%	159,3 ³⁾	4,1%	58,4%	138,7	4,1%	45,3% ³⁾
Samtliga ≤ 29 år	17,5	1,7%	0%	17,2	4,2%	64,1%	9,4 ³⁾	– ²⁾	– ²⁾
Samtliga 30–49 år	143,5	4,7%	55,5%	138,3 ³⁾	3,1%	55,9% ³⁾	125,0 ³⁾	3,6%	48,6% ³⁾
Samtliga ≥ 50 år	128,8	4,2%	48,8%	118,3	3,1%	54,4%	118,3 ³⁾	3,5% ³⁾	35,4%
Totalt	289,7	4,3%	51,0%	273,9 ³⁾	3,2%	55,9%	252,6 ³⁾	3,4%	42,8% ³⁾

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

¹⁹ Länsstyrelsens ärendehanteringssystem.

²⁾ Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

³⁾ Siffrorna har justerats efter rättning i LISA-systemet.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har ökat jämfört med 2021, från 3,2 procent till 4,3 procent. Medan den totala sjukfrånvaron ökat kan vi se att andelen långtidssjukfrånvaron minskat något. Detta främst inom gruppen män över 50 år. De längre sjukskrivningarna är i stor utsträckning arbetsrelaterade, men aktiva rehabiliteringsåtgärder har vidtagits och vissa ärenden har avslutats under året och personerna är åter i tjänst. I den totala sjukfrånvaron ser vi en ökning, både kvinnornas såväl som männens.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelserna deltar i varierande grad arbetet med länsstyrelsernas nationella stödverksamheter och resurssamverkan. Länsstyrelsernas gemensamma stödverksamheter listas under avsnittet Om Länsstyrelsen och beskrivs i bilaga E.

Några verksamheter där Länsstyrelsen Jämtlands län deltagit är följande:

Förvaltningsobjekt Natur för länsstyrelserna.

Länsstyrelsen Jämtlands län har deltagit samt lett det operativa arbetet i förvaltningsobjekt Natur för länsstyrelserna. Arbetet syftar till att utveckla och förvalta gemensamma IT-stöd som skapar nytta för den egna verksamheten, andra organisationer, företag och allmänheten. Inom arbetet ryms även samordning med andra myndigheter. Arbetet har i år bidragit till utveckling inom arbetet älgförvaltning, artskydd, våtmarker, prövning, grön infrastruktur med flera. Exempelvis har länsstyrelserna nu effektivare processer för dataleveranser, framtidssäkrade applikationer för ny programvara samt skapat e-tjänster för att underlätta både för medborgare och handläggare.

Vattenmyndigheternas sektorgrupp för vattenkraft

Länsstyrelsen har deltagit med expertkunskap i vattenmyndigheternas sektorgrupp för vattenkraft och bidragit till en fördjupad översyn av miljökvalitetsnormer för de vattenkraftspåverkade vatten som ska prövas enligt den nationella prövningsplanen för vattenkraft (NAP). Den fördjupade översynen förväntas leda till bättre avvägningar mellan miljöpåverkan av vattenkraft, nyttan av åtgärdsförslag och påverkan på elsystemets förmågor.

Vattenlaboratorium

Länsstyrelsen i Jämtlands län driver ett vattenlaboratorium som länsstyrelser runt om i landet använder för sin kalkeffektuppföljning. I de samverkansavtal som upprättats regleras hur och i vilken omfattning analyser av försurningsparametrar utförs under året. Denna samverkan leder till en förbättrad möjlighet till vattenkemisk uppföljning av kalkningens effekter på våra vatten och jämförelser mellan länen.

Urvalskommittén för Leaderområdena och dess strategier

Länsstyrelsen Jämtlands län har representerat länsstyrelserna i Urvalskommittén för Leaderområdena och dess strategier. Kommittén har bestått av två representanter från vardera tre sektorer; det offentliga, den ideella och den privata i likhet med hur Leader är uppbyggt. Kommittén leddes av Jordbruksverket. Arbetet bestod i att läsa 42 utvecklingsstrategier för kommande leaderområden över hela Sverige.

Strategierna värderades genom urvalskriterier och poängsattes efter att ledamöterna kalibrerats i digital mötesform under läsningen. Därefter enades kommittén slutligen om poängsättning för var och en av strategierna. Kommitténs beslutade poängsättning låg sedan som en del i den fördelningsnyckel av budgeten som Jordbruksverket senare beslutade om. Resultatet av arbetet i urvalskommittén bidrog till att kvalitén enligt urvalskriterierna i Leaderstrategierna också påverkade den slutliga fördelningen av budget till Leaderområden.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen Jämtlands län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Gott
30–34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Utmärkt
43	Kulturmiljö	Gott
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60–62	Areella näringar	Gott
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen administrerar också ansökningar och utbetalningar av bygdemedel, ett ekonomiskt stöd till bygder som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	13,1	14,0	8,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,8	8,1	4,0
Antal årsarbetskrafter män	6,3	5,9	4,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 668	2 884	1 811
Antal beslutade ärenden	1 646	2 840	1 772
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	2	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 819	15 728	9 485
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	34 837	34 126	36 687

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Ökningen av årsarbetskrafter, ärenden samt kostnader år 2021 förklarades av tillkommande uppdrag med anledning av covid-19. Uppdraget avslutades under första kvartalet 2022. Samtidigt har arbetet med det allmänna valet under år 2022 medfört att antalet årsarbetskrafter och kostnader legat kvar på denna nivå.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	– ²⁾	76%	75%	75%

¹⁾ Administrationssystem, Länsstyrelsen

²⁾ Målvärde saknas.

Kommentar tabell

Indikatorn visar en viss ökning av jaktmark som omfattas av formella krav på samverkan mellan markägare och jägare, så kallat älgskötselområde. Den positiva utvecklingen föranleds till viss del av Länsstyrelsens arbete som samordnande aktör och till viss del på andra faktorer, såsom behov av ökad samverkan på grund av betesskador och minskande älgstam.

Resultatredovisning

Allmänna val

Länsstyrelsen har arbetat med förberedelserna och genomförandet av valen 2022. Arbetet har bland annat bestått i att samverka med länets kommuner, länsstyrelserna och Valmyndigheten kring utbildning, tillämpning av lagregler, ensade arbetssätt, stöd och övriga valrelaterade frågor. Samverkan har gett stöd, ökad kunskap och samsyn, vilket i sin tur bedöms ha ökat förtroendet för genomförandet av de allmänna valen.

På grund av det ökade hotet mot allmänna val har säkerhetsarbetet utökats i form av förebyggande åtgärder och sårbarhetsanalyser, medarbetare har deltagit i Valmyndighetens utbildningspaket om valsäkerhet och en väktare anställdes under rösträkningen. Medarbetare har utbildats i det nya valdatasystemet och administrerat behörigheter. Systemet bedöms ha underlättat arbetet.

Länsstyrelsen har genom media besvarat frågor och kunnat nå ut med våra budskap. Allmänheten såväl som personal har blivit informerade om valsystemet och Länsstyrelsens roll i valarbetet. Detta har medfört att fler kan hjälpas åt att sprida budskapet att Sverige har ett robust valsystem, vilket i sin tur minskat risken för desinformation.

Valorganisationen har bestått av medarbetare från samtliga enheter och visstidsanställd personal. Resurserna har medfört att Länsstyrelsen har kunnat säkerställa nödvändiga förberedelser, genomfört rösträkningen inom angivna tidsramar och utan incidenter.

Öppna och rättvisa val är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Arbetet har därmed koppling mål 16 i Agenda 2030 genom att främja till fredliga och inkluderande samhällen.

Delgivning, viten och diverse förordnanden

Antalet ansökningar om kungörelsedelgivning har successivt minskat under de senaste fem åren. Även år 2022 har haft ett lågt ärendeflöde. Antalet ansökningar om bistånd med delgivningshjälp åt nordiska myndigheter har däremot legat på en jämn nivå under de senaste fem åren.

Under 2021 hade Länsstyrelsen fler ärenden än vanligt relaterat till borgerliga vigselförrättare till följd av ett större översynsarbete som då skedde. Översynen resulterade i att många avsa sig förordnandet men också att många nya ansökningar inkom. År 2022 har ärendenivåerna åter hamnat på likvärdig nivå som innan översynen.

Trafikföreskrifter samt tävling och uppvisning på väg

Antalet ansökningar om uppvisning och tävling på väg ökade år 2022 jämfört med pandemiåren 2020-2021.

Handläggningstiderna för tävlingsärenden har sammantaget minskat under 2022 med anledning av att pandemilagstiftningens krav på ytterligare prövningar upphört. Samtidigt har ansökningsrutinen justerats under året i syfte att åtgärda brister som identifierats vid överprövning. Ändringen medför större krav på arrangörerna och det tar i vissa fall längre tid för arrangörerna att inkomma med fullständiga ansökningar.

Antalet ansökningar om lokala trafikföreskrifter, i huvudsak hastighetssänkningar, har ökat under 2022 från cirka 50 till 80 ärenden.

Eftersom inflödet av ansökningar om lokala trafikföreskrifter har varit ovanligt högt har handläggningstiderna av dessa blivit längre än tidigare. Länsstyrelsen har, genom omfördelning av arbetsresurser, vidtagit åtgärder för att minska handläggningstiderna för dessa ärenden. Huruvida vidtagna åtgärder gett önskad effekt är vid årets utgång ännu inte möjligt att bedöma.

Ärendehantering relaterat till delgivning, diverse förordnanden och trafikföreskrifter kopplar an till mål 16 i Agenda 2030 genom att det bidrar till en väl fungerande statsförvaltning med effektiva, transparenta och rättvisa institutioner.

Bygdemedel

Under året tog Länsstyrelsen emot 325 bygdemedelsansökningar, vilket är i linje med tidigare år. Alla bygdemedelsärenden äldre än två år är beslutade.

Beslut om stöd och utbetalningar av bygdemedel har skett löpande under året. Länsstyrelsen har under 2022 i samverkan med berörda kommuner gett bifall till 203 nya investeringar till ett värde av 31,4 mnkr. En markägare har ersatts för direkt skada.

För att ytterligare säkra upp och effektivisera den stora mängden bygdemedelsärenden arbetar Länsstyrelsen med att införa ett handläggningssystem i samarbete med extern part. Arbetet påbörjades 2021.

Viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen är enligt förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer, ett organ inom Länsstyrelsen för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen i länet. Landshövdingen är ordförande. Övriga ledamöter ska representera politiska företrädare för regionen, kunskap om trafiksäkerhet och illegal jakt, jakt- och viltvårdsintresset, naturvårdsintresset, friluftsintraset, ägare och brukare av jordbruksmark, lokalt näringsliv och turism, skogsnäringen, natur- och ekoturismföretag, fäbodbruket samt rennäringen.

Fyra möten i delegationen har genomförts fysiskt med möjlighet till digital medverkan under 2022. Under året har nya ledamöter tillkommit inom naturvårdsintresset och brukare av jordbruksmark, efter beslut av landshövdingen.

Mandatperioden för viltförvaltningsdelegationens ledamöter upphör vid årsskiftet 2022, vilket innebär att en ny nomineringsprocess har inletts. Avsikten är att besluta om nya ledamöter i januari 2023. Länsstyrelserna i norra rovdjursförvaltningsområdet har under 2021 och 2022 medverkat till en digital utbildning för viltförvaltningsdelegationens ledamöter. Utbildningen finns tillgänglig på myndigheternas webbplats.

Delegationen beslutade under våren om nya förvaltningsmål och intervall för stora rovdjur, ett ärende som beretts sedan oktober 2020. Delegationen prövade även godkännande av den förvaltningsplan för stora rovdjur som Länsstyrelsen tagit fram. Delegationen godkände förvaltningsplanen²⁰, men ett intresse lämnade

²⁰ Länsstyrelsen diariennr 2851-2022.

avvikande mening. Förvaltningsplanen skapar förutsättningar för en långsikt hållbar förvaltning av rovdjursstammarna, och beslutades av landshövdingen i december 2022.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 5. Jämställdhet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Tillsyn inom jakt och viltvård

Länsstyrelsens naturbevakare är förordnade som jakttillsynsmän och naturvårdsvakter. Under året har förordnanden för jakttillsyn förändrats och omfattar hela länet, inte enbart statens mark, för att tillsyn både vid skydds- och licensjakter (lo och björn) ska kunna genomföras. Länsstyrelsen har använt sig av särskilda besiktningsstationer när det gäller besiktning av skjutna björnar under licensjakten och därmed också skapat möjlighet att informera om hur jakten bedrivs och om regler för jakten. Tillsynen har medfört ett antal polisanmälningar angående brott mot jaktlagstiftningen. Naturvårdsenheten har under året tagit fram en tillsynsplan, en instruktion för tillsyn och i ett fall även ett uppdragsdirektiv för tillsyn i Skåarnja fågelskyddsområde.

Effekten av hanteringen av licensjakterna är att det även nästa år finns förutsättningar för Naturvårdsverket att delegera beslut om kommande licensjakter efter lo och björn till Länsstyrelsen. Informationen som ges i samband med besiktningen av björnar bedöms ha lett till ökad medvetenhet om jaktens bedrivande och regler hos dem som kommit till besiktningsstationerna. Tillsynen bedöms ha lett till ökad medvetenhet hos allmänheten, jägare och markägare om att det förekommer kontroll och tillsyn och därmed ökat motivationen att bedriva jakten i enlighet med regelverket. Tillsynsplanen instruktionen och uppdragsdirektivet har bidragit till en tydligare ansvarsfördelning av arbetsuppgifter och en bättre möjlighet att göra riskbedömningar i samband med tillsyn i fält.

Tillstånd inom jakt och viltvård

Länsstyrelsen har under året påbörjat ett arbete med att förbättra intern samverkan vid beslut som fattas med anledning av licensjakt på rovdjur. Licensjakt på vissa rovdjur innebär att många ansökningar gällande transport av vapen på motordrivet fordon i terräng inkommer till Länsstyrelsen under kort tid. Eftersom transport av vapen ofta är en förutsättning för att jakten ska kunna genomföras är det viktigt med en effektiv handläggning. I syfte att minska handläggningstiden har Länsstyrelsen påbörjat ett arbete för att förbättra den interna samverkan mellan handläggare på berörda enheter. Vidare har Länsstyrelsen under året tydliggjort informationen till den sökande vid ansökan.

En bättre intern samverkan och tydligare information vid ansökan underlättar för sökande samt innebär en snabbare och mer rättssäker handläggning. Att kunna transportera vapen på motordrivet fordon i terräng förklarar jakten vilket bidrar till att uppnå förvaltningsmålen för vilt- och rovdjursförvaltning.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Uppdrag 1B3 Endast samordning och ledning av vilt- samt rovdjursförvaltning

Länsstyrelsens ledning och samordning av vilt- och rovdjursförvaltning är en viktig del i arbetet med att nå de regionala och nationella målen för viltförvaltningen. Länsstyrelsen bidrar med kunskap, information och beslut som säkerställer livskraftiga bestånd av de djur som naturligt finns i länet, utan att tamdjurshållningen påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Under 2022 har Länsstyrelsen deltagit på ett flertal möten med älgförvaltningsgrupperna i länet samt arrangerat en gemensam träff. Under träffen diskuterades status och nulägesbild för respektive älgförvaltningsområde och Länsstyrelsen informerade om klöv- och rovdjursförvaltningen i länet.

Ett nytt beräkningssystem för att uppskatta älgstammens storlek, LST Moose, har tagits i bruk under året. Länsstyrelsen har sammanställt redovisningen av beräkningen och väglett älgförvaltningsområdena i deras tillämpning.

Vilt- och rovdjursförvaltningen i Jämtlands län påverkas både av den politiska inriktningen och förutsättningarna för rennäringen. Det är en arbetskrävande verksamhet med ett högt arbetstempo, vilket ställer krav på tillgång till resurser och effektiv planering. Under året har insatser gjorts för att förbättra arbetsmiljön samt effektivitet för verksamheten. Länsstyrelsen har under 2022 medverkat i möten med samebyar, viltchefsmöten med Naturvårdsverket samt med chefer och samverkansrådet i norra rovdjursförvaltningsområdet. Under året har Länsstyrelsen via samverkansrådet skickat in en skrivelse till Naturvårdsverket: begäran om tidigare översyn av miniminivå för varg. Länsstyrelsen har även skickat in en skrivelse gällande finansiering av Länsstyrelsens kostnader avseende besiktning och provtagning av stora rovdjur i samband med licensjakt. Den omfattande licensjakten på björn gör att besiktning och provtagning inte ryms inom ordinarie finansiering.

En ny förvaltningsplan²¹ för stora rovdjur i länet fastställdes under december. I förvaltningsplanen redovisas aktuella förvaltningsmål och intervall för de stora rovdjuren, samt de förvaltningsverktyg som Länsstyrelsen kan använda för att nå målen.

För att bättre klara av perioder av hög arbetsbelastning har roterande arbetssätt införts för att minska verksamhetens sårbarheter, tillsammans med nya riktlinjer för beredskap vid skydds- och licensjakter.

Naturvårdsverket har meddelat att de kommer se över möjligheterna för att länsstyrelserna ska kunna använda andra medel än förvaltningsanslag till arbetet med besiktning och provtagning av björnar som fälls på licensjakt.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Uppdrag 1D7 Skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap

Länsstyrelsen handlägger ärenden om ersättning för skadeförebyggande åtgärder samt ärenden om ersättning för uppkomna skador orsakade av vilt.

Antal ansökningar om bidrag till förebyggande åtgärder för att förhindra viltskador har under 2022 legat på samma nivå som under 2021. Flertalet av ansökningarna 2022 avser åtgärder för att förebygga skada av rovdjur på tamdjur och bikupor. Något fler ansökningar om ersättning för viltskador har inkommit 2022 i jämförelse med föregående år.

Antalet ansökningar om ersättning för viltskada har ökat något i jämförelse med föregående år. Av dessa är tolv ansökningar om ersättning för rovdjursangripna tamdjur.

Länsstyrelsen har fattat beslut i samtliga viltskadeärenden som har inkommit under året. Utbetalad ersättning och bidrag för 2022 är cirka 470 tkr. Detta kan jämföras med 2019 års utbetalningar om cirka 460 tkr och 2020 års utbetalningar om cirka 160 tkr. Skillnaden förklaras främst genom att omfattningen av viltskador på gröda varit mer omfattande och att prisnivån för spannmål stigit samt att antalet bikupor som utsatts för viltskador var fler under 2022 jämfört med 2021.

För att öka effektiviteten samt rättssäkerheten i hanteringen av viltskadeärenden har Länsstyrelsen inlett arbetet med att ta fram Övergripande riktlinjer för bidrag och ersättning enligt viltskadeförordningen (2001:724). Denna åtgärd bedöms ytterligare underlätta för näringsidkare i länet att bedriva sin verksamhet. Detta i kombination med att Länsstyrelsen håller sig uppdaterad med den senaste forskningen och nya rön

²¹ Länsstyrelsens diarienumr 2851-2022.

inom viltskadeområdet gör att verksamheten bidrar till mål 12. Hållbar konsumtion och produktion i Agenda 2030.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att resultatet inom verksamhetsområdet sammantaget är gott där resultatet i all väsentlighet når upp till uppsatta mål.

Inom övrig förvaltning och trafikföreskrifter bedöms ärendehanteringens ha genomförts effektivt och rättssäkert i förhållande till uppdraget och uppsatta mål. Likaså bedöms arbetet med de allmänna valen ha utförts rättssäkert och inom givna tidsramar. Vidare har valarbetet strukturerats ytterligare genom framtagande av rutiner och sammanställande av erfarenheter för att underlätta inför kommande val. Inom bygdemedel bedöms årets bifall till nya investeringar ha bidragit till att stärka länets föreningsliv och organisationer.

Inom vilt och rovdjursförvaltningen bedöms resultatet sammantaget som gott. I Jämtlands län finns livskraftiga bestånd av björn, lodjur och järv. Länet hyser också en del av reviret Prästskogen²² och strövgargar förekommer i länet. Vid beslut om licens- eller skyddsjakt sker bedömningar utifrån gynnsam bevarandestatus på nationell och lokal nivå vilket bidrar till säkerställandet av fortsatta livskraftiga bestånd i landet. Vidare har tillämpningen av det nya beräkningssystemet bidragit till ett ökat kunskapsunderlag för älgförvaltningen i länet vilket bedöms leda till att målen för förvaltningen kan nås mer effektivt. Den höga andelen av länets jaktareal som ingår i ett älgskötselområde visar även på goda förutsättningar för samverkan tillsammans med markägare och jägare.

Inom tillsynsverksamheten för jakt och viltvård har Länsstyrelsen genomfört besiktningar och skottplatsundersökning utifrån behov. Utvecklingsbehov finns inom ärendehanteringens rörande tillstånd för jakt och viltvård. De svaga punkterna har dock identifierats och förbättringsarbete pågår.

Viltskador varierar mellan åren och flera faktorer påverkar antalet ärenden såsom väder- och snöförhållanden, förebyggande arbete, enskilda rovdjursindivider, möjlighet till skyddsjakt på enskilda initiativ samt omfattning och frekvens av flockar av betande fåglar. Samtliga inkomna ansökningar har hanterats löpande under året.

²² Reviret Prästskogen som delas mellan Gävleborgs och Jämtlands län.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (Datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regionalt arbetar Länsstyrelsen aktivt med samordning, samverkan och kunskapsfrämjande inom sakområdet. Några exempel på detta är samordning av livsmedelskontrollen i form av länsmöten och deltagande i djurskyddssamordningsmöten och länsveterinärsmöten. Vidare deltar Länsstyrelsen på möten med regionala företrädare för olika intressen och branscher och informerar där bland annat om djursmittor på Länsstyrelsens web-sida och Facebook. På nationell nivå sker aktiv medverkan i nationella referens- och arbetsgrupper.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,8	8,7	9,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,8	8,1	8,7
Antal årsarbetskrafter män	1,0	0,6	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 188	1 068	1 169
Antal beslutade ärenden	1 148	1 044	1 193
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 135	11 224	11 636
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Sakområdet ligger relativt konstant i antal årsarbetskrafter, även om personalförändringar skett under året med en viss personalförstärkning i slutet av året. Sakområdet har sedan lång tid präglats av en sned könsfördelning med dominans av kvinnliga medarbetare.

Ökningen av verksamhetskostnaden beror sannolikt på ett ökat antal kontroller har utförts under året jämfört med tidigare år, då kontrollerna var mer begränsade utifrån restriktioner till följd av pandemin. Även den generella kostnadsutvecklingen i samhället påverkar.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,80	1,23	2,41
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	10,4 %	5,1 %	10,1 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100 %	90 %	96 %

¹⁾ Register, Jordbruksverket.

²⁾ Register, Länsstyrelsen.

Kommentar tabell

Målen för andelen kontroller enligt den nationella kontrollplanen (NKP:n) har för 2022 uppnåtts för samtliga resultatindikatorer. Under 2022 har kontrollarbetet utförts utan de restriktioner som förelegat föregående år till följd av pandemin, vilket medfört att kontrollarbetet kunnat återgå till normal omfattning. Ytterligare beskrivning av mål och målnuppfyllelse följer under Resultatredovisning.

Resultatredovisning

Uppdrag 1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan

För verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats 10 mnkr per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Detta baserat på Livsmedelsverkets riskbaserade urval av 1 000 kontrollobjekt utifrån branscher och som fördelas ut per län.

Länsstyrelserna gör i sin tur ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch i registret Primör för sitt län. Kontrollerna utförs utifrån branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Länsstyrelsen har en kontrollplan²³ för hela verksamhetsområdet som är kopplad till den nationella kontrollplanen (NKP) som fastställer tillsynsmålen inom respektive kontrollområde. För att hela kontrollcykeln, det vill säga planering och utförande av kontrollen, granskning och analys av kontrollarbetet och vid behov åtgärdsplan för korrigering, ska fullföljas, har Länsstyrelsen dokumenterade förfaranden som stödjer alla delar av kontrollprocessen.

Samtliga relevanta mål i NKP är införda i kontrollplanen för varje kontrollområde. Förutom dessa mål har Länsstyrelsen även satt upp egna mål, bland annat att kontroll i möjligaste mån ska samordnas så att flera kontrollområden granskas vid varje besök och att eventuell åtgärdsplan från föregående år också ska utföras.

Länsstyrelsen har under 2022 arbetat med revisionsbaserad kontrollmetodik och metoden motiverande samtal²⁴. Detta har bidragit till en god kontrollsituation och en konstruktiv dialog med djurhållare och djurhälso-personal.

Av kontrollmålen enligt NKP har majoriteten uppfyllts helt. För övriga mål varierar måluppfyllelsen i olika grad beroende på kontrollområde och mål. Resultatet av NKP-kontrollen återredovisas även till Jordbruksverket²⁵ respektive Livsmedelverket²⁶.

Genom kontrollerna har myndigheten kontrollerat att hanteringen av kontrollområdets delområden sker enligt angivna regelverk och riktlinjer, för att ytterst säkerställa att livsmedelproduktionen följer regelverket och ytterst att denna är säker. Myndigheten har genom kontrollerna givit berörda livsmedelsproducerande företag information och råd om regelverket för att företagen ska kunna anpassa verksamheten efter dessa.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 2. Ingen hunger, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 6. Rent vatten och sanitet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringen, 14. Hav och marina resurser samt mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Annan väsentlig information

Införsel sällskapsdjur till följd av Ukrainakriget

I samband med att Ukrainakriget bröt ut i början av 2022 befarade länsstyrelserna ett ökat antal införda sällskapsdjur till följd av flyktingströmmen från Ukraina. Sällskapsdjur med frågetecken kring djurens status med avseende på djursjukdomar, framför allt rabies hos hundar. Jordbruksverket lämnade i samband med detta information²⁷ om hur situationen skulle hanteras.

²³ Länsstyrelsens diariernr 6050-2022.

²⁴ Motiverande samtal (motivational interviewing, MI) är en samtalsmetod som används i rådgivning och behandling för att underlätta förändringsprocesser.

²⁵ Länsstyrelsens diariernr 9092-2022 och 9090-2022.

²⁶ Länsstyrelsens diariernr 9333-2022.

²⁷ Länsstyrelsens diariernr 2399-2022.

Länsstyrelsen bedömer att utfallet av inkommande sällskapsdjur under 2022 inte alls blev så högt som befarades för länets del. Sedan Ukrainakriget bröt ut har det kommit runt 20 sällskapsdjur med ukrainska flyktingar till länet. Djuren har haft okänd rabiesstatus vid ankomsten och har därför placerats i så kallad hemisolering under 4 till 6 månader. Länsstyrelsen har i samband med detta höjt interna beredskapen för kontroll av hemisoleringar och för samordnade åtgärder vid eventuella rabiesfall bland flyktingdjuren. Länsstyrelsen har kontinuerligt informerat länets praktiserande veterinärer om händelseförloppet kring flyktingdjuren från Ukraina. Än så länge har inget av djuren påvisats varit bärare av rabiesvirus och har kunnat släppas ur sin hemisolering.

Resultatbedömning

Uppdrag 1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan

Länsstyrelsen har utfört de antal kontroller som var målet i nationella kontrollplanen (NKP:n), förutom några där inte målet nåtts fullt ut. För de egna kontrollmålen har de flesta uppnåtts helt eller till största delen.

Inom kontrollområde djurskydd bedöms resultatet som gott. Antalet kontroller av livsmedelsproducerande djur har uppnåtts fullt ut. Kontrollmål där Länsstyrelsen inte uppnått målen fullt ut är framför allt mål om likvärdighet i bedömningar samt mål avseende återkoppling till djurägare, där mindre arbete återstår vad gäller att hålla tidsram för återkoppling av kontrollrapporter.

Inom kontrollområde foder och livsmedel har samtliga kontrollmål uppnåtts fullt ut. Resultatet bedöms för båda kontrollområdena som utmärkt.

Länsstyrelsen har även utfört offentlig kontroll på de objekt som varit uttagna för tvärvillkorskontroll. Resultatet bedöms som utmärkt.

Inom smittskydd/djurhälsa/hygien bedöms resultatet som utmärkt, samtliga kontrollmål har uppnåtts.

Inom kontrollen av veterinärmedicinska produkter (läkemedel på gård) och tillsyn djurhälsopersonal har flertalet av kontrollmålen uppnåtts. Resultatet bedöms som gott.

Inom område tillsyn av djurhälsopersonal har aktiviteterna i den nationella kontrollplanen utförts och alla mål har uppnåtts utom antalet planerade tillsynsbesök av djurhälsopersonal. Sammantaget bedöms resultatet inom området vara gott.

Annan väsentlig information

Införsel sällskapsdjur till följd av Ukrainakriget

Genom den hastigt uppkomna situationen har Länsstyrelsen fått agera utifrån givna förutsättningar. Länsstyrelsen bedömer att arbetet har fungerat bra men att det finns utvecklingsmöjligheter avseende uppföljningen av hemisolerade djur samt i samverkansarbetet med Jordbruksverket som centralt ansvarig aktör. Samarbetet med länets distriktsveterinärer har varit utmärkt. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med hanteringen av sällskapsdjuren i samband med Ukrainakrisen sammanfattningsvis har varit gott.

Länsstyrelsen bedömer att det övergripande resultatet för Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor sammanfattningsvis får anses som gott.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4§ p4 I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Länsstyrelseinstruktion
4§ p4 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p5 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p6 I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 m.m. (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Regleringsbrev
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingssatsningar i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen Jämtlands län ska vara förvaltande och attesterande myndighet för Interreg Sverige-Norge och behörig myndighet för kontroller och inspektioner på plats av europeiska byrån för bedrägeribekämpning vid

kontroller av Interreg Sverige-Norge. Vidare ska Länsstyrelsen vara ansvarig för kontroller av särskilda bestämmelser för målet europeiskt territoriellt samarbete inom europeiska regionala utvecklingsfonden. Länsstyrelsen ska uppfylla programdokumentets mål om att stödja gränsöverskridande projekt inom programområdet som innefattar fem län i Sverige och tre fylkeskommuner i Norge.

Projektet ”Service- och trygghetspunkter i Jämtlands län”²⁸ har som mål att skapa förutsättningar för att service ska fungera i händelse av en samhällsstörning. Dessa så kallade SOT-punkter är utpekade av respektive berörd kommun. Målet är tio punkter i länet inom projektperioden.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,6	9,1	9,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,2	7,7	6,8
Antal årsarbetskrafter män	1,4	1,5	2,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	98	85	84
Antal beslutade ärenden	55	65	55
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	23	10	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 079	10 678	9 474
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	49 140	52 217	67 243

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Ökade verksamhetskostnader är en direkt effekt av att det finns större möjlighet att resa 2022 än under pandemiåren. Att lämnade bidrag minskar ligger helt i plan för Interregprogrammets plan med avslutning av en programperiod och start av en annan.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p3 Regional tillväxt

Projektet ”Service- och trygghetspunkter i Jämtlands län” (SOT-punkter) har avslutats under året men processen fortgår. Under året har två ytterligare punkter etablerats, fysiska reservkraftscontainrar med tillhörande organisation. Nu finns det tre SOT-punkter i länet.

Under året har SOT-projektet huvudsakligen informerat utåt vilka resultat som uppnåtts och om processen till var vi är idag. Projektet finns med i kommunernas processer i skapandet av SOT-punkter. Pandemin har varit en hämmande faktor.

Under året har SOT-punkterna framhållits ett flertal gånger i media, samt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fört in begreppet/konceptet i bland annat deras handbok för trygghetspunkter. MSB har även lyft SOT-punkten som ett gott exempel på en snabb och effektiv lösning värd att satsa på till regeringen. Länsstyrelsen har genomfört flertalet föredragningar för länsstyrelser och regioner där också kommunerna har funnits med vid föredragningarna med säkerhetssamordnare och samhällsutvecklare.

²⁸ Länsstyrelsens diariernr 3419-2017.

Genom SOT-processen har de kommunala serviceplanerna aktualiserats i samhällsplanering -översiktsplanering.

Samverkan inom länet

I länet bedrivs ett utvecklande arbete med servicefrågorna genom grupperingen ”Service-Z”. Ett forum för länets åtta kommuner, region och Länsstyrelsen. Något som kommer in i det arbetet och inte minst kommunernas serviceplaner är medvetandegörandet av vikten av robusthet i servicen. Detta leder således till att robusthetsaspekter så som SOT-punkter har fått ett större utrymme.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p4 Infrastrukturplanering

Under året har 20 ärenden inom ärendegrupp VÅS 343, fysisk planering av vägar och järnvägar kommit in. Av dessa har fem ärenden gällt begäran om beslut om betydande miljöpåverkan, i samtliga fall har Länsstyrelsen beslutat att projekten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Resterande ärenden har gällt begäran om samråd eller kungörelse om granskning där Länsstyrelsen genom skriftligt yttrande alternativt samrådsmöten gett råd och tillhandahållit planeringsunderlag till Trafikverkets planprocess.

Under året har verksamheten samhällsplanering och boende inlett en närmare samverkan dels internt för hantering av artskydd i vägplan dels externt med Trafikverket. Länsstyrelsen har exempelvis deltagit på Trafikverkets myndighetsforum för miljö i investeringsprojekt och Länsstyrelsen har under året fört närmare dialog med Trafikverkets samhällsplanerare som även deltar på Länsstyrelsens planberedningar där kommunernas planer som inkommer för yttrande till Länsstyrelsen beskrivs och diskuteras. Detta har bidragit till tydligare yttranden till kommunerna i infrastrukturfrågor och en samsyn från statligt håll gällande infrastrukturplanering i länet.

Länsstyrelsen har under året inte prövat någon detaljplan med hänsyn till riksintresse Kommunikation²⁹.

Grundläggande betaltjänster

Under processen tillsyn och kontroll har bevakningsrapportering av grundläggande betaltjänster skett genom informationsinhämtning från olika aktörer i länet. Tillsammans med de tre nordligaste länen har vi åter igen samverkat i informationsinhämtningen genom en generell webbenkät. År 2021 genomförde Länsstyrelsen en egen ICA-webbenkät för länets handlare. Under 2022 har vi tillsammans med de tre övriga länen genomfört en ICA-webbenkät i samverkan. Syftet med den sistnämnda enkäten är att söka klarhet i den faktiska tillgängligheten till kontantuttag hos ICA-handlarna i länen. Frågan har sin bakgrund i Post- och telestyrelsens (PTS) tillsyn av kreditinstitutens efterlevnad av kontantlagen.

Länsstyrelsen genomförde under 2022 tillsammans med de tre nordligaste länen del två av aktiviteten ”Robustare betaltjänster i norr”. Här genomfördes ett simuleringsspel i fyra län i realtid där våra respektive beredskapsfunktioner fick agera i sin faktiska roll som regionalt samverkansansvarig. I spelet deltog många av samhällets aktörer som betaltjänstaktörer, livsmedelshandlare, Lantbrukarnas Riksförbund, Polisen, Försvarsmakten, kommuner med flera. Spelet genomfördes i samverkan med Combitech och Högskolan i Skövde. Aktiviteten finansierades av de fyra nordligaste länsstyrelserna med huvudsakligen ”5:1-medel – informationsinsatser för att stödja och utveckla service på landsbygden” där arbetet med betaltjänster är en viktig del.

Projektet inom grundläggande betaltjänster har uppfyllt flertalet mål och det övergripande syftet. Ett resultat är dialogen med ICA-handlarna i länet, ICA Banken och ICA Sverige med anledning av webbenkäten vilket tydliggjort kontantlagens inverkan på de unika handlarna. Länsstyrelsens agerande har lyft företagarperspektivet i frågan.

²⁹ Enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera ska Trafikverket efter samråd med länsstyrelser, Boverket och andra berörda myndigheter lämna uppgifter om områden som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer.

Vid årets slut finns två statligt finansierade betaltjänstombud i länet. Två statligt finansierade betaltjänstombud avslutade sitt uppdrag i halvårsskiftet.

Inom infrastruktur ingår även stöd och andra frågor kring de grundläggande betaltjänsterna. De utbetalningar av stöd som har gjorts handlar företrädesvis om mindre stöd till uttagsautomater och dagskassahantering. I övrigt handlar Länsstyrelsens aktiviteter kring betaltjänster till stora delar om samråd, tillsyn och remissvar.

Länsstyrelseinstruktionen 4§ p4 Uppgifter enligt förordningen 2022:1379

Under året har rådgivning, handläggning, granskning, och kommunikationsarbete av EU-stöd i Interreg Sverige-Norgeprogrammet 2014–2020 och 2021–2027 genomförts. Av drygt 160 projekt i det förra programmet var alla avslutade den sista september och de sista 50-talet ansökningar om utbetalning inkom sista november. Granskning och utbetalning av dessa väntas fortsätta under kommande år. Förvaltande myndighet har under året arbetat med framtagandet av Interreg Sverige-Norge 2021–2027 och med att ta fram dess processer och rutiner.

Den 21 september godkändes det nya programmet för 2021–2027. Under året har två utlysningar genomförts. Övervakningskommittén är i gång efter ett konstituerande möte i september medan de två styrkommittéernas organisationer beslutades i november och dessa har på grund av höstens val inte hunnit utse alla svenska ledamöter ännu. Styrkommittéerna kommer att vara i gång i början på nästa år.

Effekter av verksamheten är projektbeslut, utbetalningsbeslut och information, utbildning och kommunikationsevenement och utbildningar för svensk-norska projekt som bidrar till programmets måluppfyllelse.

Länsstyrelseinstruktionen 4§ p5 Uppgifter enligt lagen 2017:244 och förordningen 2022:1381

Europeiska byrån för bedrägeribekämpning har under 2022 inte gjort några kontroller av Interreg Sverige-Norge och dess förvaltande myndighet.

Länsstyrelseinstruktionen 4§ p6 Ansvar för kontroller enligt artikel 23.4 i EU nr 1299/2013

Revisionsmyndighetens samlade slutsats³⁰ från deras granskning april 2022 avseende förvaltande myndighetsuppdrag på Länsstyrelsen Jämtlands län som gällde om det finns tillräckligt med åtskillnad av funktioner och tillräcklig information till stödmottagaren är att arbetet med genomförande av programmet Interreg Sverige-Norge och dess förvaltnings- och kontrollsystemet/de interna kontrollsystemen fungerar tillfredsställande och att inga eller endast mindre förbättringar krävs.

Regleringsbrev 1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Länsstyrelsen och regionen samarbetar i många viktiga tillväxtfrågor och deltar aktivt i en rad grupperingar som ska verka för tillväxt i länet.

Samarbetet sker på alla nivåer inom respektive organisation. Till exempel har Länsstyrelsen aktivt deltagit i framskrivandet av de nya ERUF och Interreg-programmet.

Länsstyrelsen deltar vidare i de månatliga tillväxtchefsmöten som arrangeras av Region Jämtland Härjedalen samt i en rad projekt som syftar till tillväxt i länet. Några exempel är:

- En attraktiv region - Syftar till att locka människor att flytta till länet.
- Business region on the move – Syftar till att stärka rekryteringsbasen i länet.
- Business region Midsweden – Syftar till att få företag att etablera sig i regionen.
- Livsmedelsstrategin - syftar till att uppfylla målen i den nationella strategin och beskrivs under verksamhetsområde Areella näringar.
- Skogsprogrammet – projekt som beskrivs utförligare nedan.

³⁰ Länsstyrelsens diariernr 258-2023.

Regionalt skogsprogram för Jämtlands län 2020-2030

Skogsprogrammet³¹ är ett exempel där Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen samt Region Jämtland Härjedalen bedriver samarbete. De tre parterna bemannar den strategiska styrgruppen som utgörs av ledande funktioner inom respektive organisation. Utöver det bemannas en arbetsgrupp som utför det praktiska arbetet. Arbetet med att ta fram ett skogsprogram för Jämtlands län blev klart och godkänt av de tre organisationerna i slutet av 2021. Arbetet försvårades av den pågående pandemin och en rad aktiviteter har fått skjutas på framtiden bland annat det högnivåmöte som planerades tillsammans med de övriga norrlandslänen. Under 2022 har det interna arbetet fortsatt och fokuserats på att utveckla den handlingsplan som kopplar till programmet.

Arbetsgruppen har förstärkts med fler deltagare och i handlingsplanen planeras en rad aktivitet i form av lokala och regionala seminarier. Utöver detta är Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen via skogsprogrammet, med och finansierar den seminariereserie som genomförs med start i december 2022. Seminariereserien genomförs i regi av Mittuniversitetet i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet. Seminarierna sänds i SVT-Forum. Vidare deltar arbetsgruppen för Skogsprogrammet i Jämtlands län i de arbetsträffar som sker med övriga norrlandslän. Ett viktigt syfte med arbetet är att skapa dialog mellan skogens alla intressenter för att på så sätt bidra till ökad förståelse mellan alla parter då konfliktytorna är många.

Regleringsbrev 1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin

Av de medel som Länsstyrelsen Jämtlands län disponerar återstår under 2022 enbart några utbetalningar och Länsstyrelsen har tyvärr inte längre någon möjlighet att styra projekt mot mål med olika perspektiv.

Agenda 2030

Insatserna inom Regional tillväxt och infrastrukturplanering bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1. Ingen fattigdom, 2. Ingen hunger, 5. Jämställdhet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 15. Ekosystem och biologisk mångfald, 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning att resultatet är gott inom området Regional tillväxt och infrastrukturplanering.

Några resultat

Bevakningsrapporteringen av de grundläggande betaltjänsterna 2022 uppmärksammar återigen, och tillsammans med de tre övriga länsstyrelserna i de nordligaste länen, att det kan finnas brister i tillsyn av kreditinstituts efterlevnad av kontantlagen som påverkar så väl medborgare som företagare. Det handlar om tillgänglighetsgraden av kontanter i ICA-handlarnas kassaapparater. Dessa inräknas som kontanttagpunkt och kan likställas med en uttagsmaskin i tillsynen. ICA-handlarna å sin sida vill inte eller kan inte alla gånger ta kontanter ur kassan vilket innebär att servicen i realiteten inte finns. Det finns handlare som aldrig vill agera kontantuttagpunkt med hänvisning till bland annat säkerhetsrisker. Det innebär att länets medborgare inte får den servicenivå som resultaten visar i tillsynen. Den enskilde ICA-handlaren kan också drabbas av kostnader som inte torde ligga på den enskilde handlaren utan i så fall på kreditinstituten.

Genomförande av projekt inom Interreg Sverige-Norge har haft utmaningar när stor del av projekten utgår från samverkan och möten mellan människor i olika länder. Coronapandemin har påverkat och till viss del försenat programgenomförandet då många projekt varit tvungna att förlängas för att ha en chans att nå sina mål. Det innebär att åtta procent av Interreg Sverige-Norges totala programbudget inte kommer att användas. Siffran väntas öka något i och med att förvaltande myndighet slutgranskar de sista projekten under 2023.

³¹ Länsstyrelsens diariernr 1680-2019.

Trots detta så kan resultatet av Interregprogrammet för 2014–2020 beskrivas som gott enligt den programutvärdering som Sweco genomfört³².

³² Länsstyrelsens diari nr 10340-2021.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Tillsyn av översikts- och detaljplaner, områdesbestämmelser vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri*verksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	7,8	8,4	7,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,2	6,5	4,8
Antal årsarbetskrafter män	1,6	1,9	2,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	779	851	1 305
Antal beslutade ärenden	800	1 030	1 400
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	8 555	8 600	7 819
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Antal ärenden har fortsatt minskat under 2022 vilket kan förklaras av att flera av de stöd Länsstyrelsen handlägger inom området har avvecklats. Även fastighetsbildningsärenden är färre, vilket kan vara en konsekvens av närmare dialog över tid mellan länsstyrelserna och Lantmäteriet.

Mål gällande alla nedanstående indikatorer:

- Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.
- Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	– ²⁾	230 ³⁾	299	412
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	– ²⁾	209 ³⁾	236	520
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ⁴⁾	75%	18%	14%	43%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ⁴⁾	90%	27%	– ⁵⁾	57%

¹⁾ Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

²⁾ Målvärde uttryckt i siffror saknas.

³⁾ Statistik till och med tredje kvartalet 2022.

⁴⁾ Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

⁵⁾ Färre än 10 ärenden. Utfallet 57 procent grundas på sju ärenden.

Kommentar tabell

Påbörjade och färdigställda bostäder - Nationellt sjunker byggtakten och förutsättningarna för bostadsbyggandet har försämrats med anledning av flera faktorer som exempelvis ökade kostnader för material och längre leveranstider. Påbörjade och färdigställda bostäder i Jämtland har sjunkit jämfört med de höga nivåer som var under 2019-2020, vilket är i linje med den nationella trenden om sjunkande byggtakt.

Överklaganden med mål 80 eller 120 dagar - Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt att prioritera äldre ärenden vilket får genomslag i statistiken med långa handläggningstider. Den prioriteringen har dock gjort det svårt att nå inriktningsmålen även för nyare ärenden. För att öka kapaciteten i handläggningen har ärendena fördelats ut på flera jurister. Det har varit viss personalomsättning och handläggningen har i några fall tagits över av mindre erfarna jurister. Arbetet med att se över arbetssätt och rutiner har fortsatt för att bättre kunna uppfylla inriktningsmålen. Ärendegruppen redovisas också delvis i tabell I handläggningstider.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende

Länsstyrelsen har över tid informerat om nyttan av digitalisering i samhällsbyggnadsprocessen och om vikten av att det finns aktuella översiktsplaner som kan vara vägledande för kommande prövningar. Länsstyrelsen har även lämnat underlag till kommunernas beslut om planeringsstrategi för översiktsplaner. Arbetet har bidragit till utveckling av kommunernas fysiska planering av mark och vatten. Under året har exempelvis Strömsunds kommun antagit en ny kommuntäckande översiktsplan, Östersunds kommun har antagit en ny revidering av sin kommuntäckande översiktsplan, Ragunda arbetar med framtagande av ny kommuntäckande översiktsplan och Åre kommun har haft samråd om deras tillägg till översiktsplan för vindkraft.

Handläggningen vad gäller inkomna planärenden hos Länsstyrelsen har genomförts inom angivna mål vad gäller handläggningstider. Detta har bidragit till att de kommunala planprocesserna genomförs enligt plan samt att inrikta kommunernas planer mot en hållbar samhällsplanering i enlighet med relevanta nationella mål.

Under 2022 har antalet handlagda översiktsplaner ökat markant från fjolårets 7 till 21 ärenden. Sett över en fyraårsperiod är detta det högsta antal ärenden inom VÄS 401 Översikts- och regionplaner enligt plan- och bygglagen, som kommit in till verksamheten under ett år. Detta har sannolikt att göra med att kommuner sett behov av revidering under dåvarande mandatperiod i kombination med nya lagändringar i PBL³³ från 2020.

Under året har Länsstyrelsen genomfört kunskapsfördjupande insatser. Exempelvis har två möten om digitalisering av översiktsplaner och detaljplaner arrangerats tillsammans med handläggare med kompetens inom geodata och samhällsplanering i kommunerna.

Länsstyrelsen har genomfört *Regionalt forum för hållbar samhällsplanering* med inriktning mot översiktsplanering. Denna konferens samlar all kompetens inom länet som jobbar med samhällsplaneringsfrågor. Syftet är att stärka plankompetensen i länet och informera om viktiga lagändringar eller väsentliga regionala aspekter av samhällsplanering som kommunerna bör ta del av i sina processer. I årets konferens deltog Boverket, samtliga kommuner i länet med deltagare från olika sakområden samt politiker.

Tvärsektoriell samverkan

Under 2022 har den interna dialogen kring handläggning av kommunala planer fortsatt öka och utvecklas. I samband med olika sakfrågor har även interna digitala kunskapshöjande möten genomförts. Verksamhetsområdet har till exempel bjudit in till genomgångar av kunskapsläge om riskfrågor i samhällsplanering och planfrågor relaterade till sakområdet miljöskydd.

För att öka kunskapen om risker för ras, skred och slamströmmar i utpekade riskområden hos länets kommuner har verksamhetsområdet samverkat internt med bland annat strategi för klimatanpassning. Samverkan har även skett med Statens geotekniska institut (SGI). Under året har SGI på begäran av Länsstyrelsen deltagit i digitala samråd med kommunerna om olika planärenden. Ett digitalt seminarium har genomförts om ris-

³³ Plan- och bygglag (2010:900).

ker i den fysiska planeringen till följd av klimatförändringarna i Jämtlands län. Detta lyfts nu som ett nationellt exempel på hur Länsstyrelser tillsammans med SGI kan stärka kompetensen inom hantering av risker i den fysiska planeringen till följd av klimatförändringar.

Regionalt planeringsunderlag

Länsstyrelsen har under året haft fortsatt dialog med Naturvårdsverket gällande ofullständiga värdebeskrivningar till riksintresse för friluftsliv i länet. Förslag till revidering för Åreskutan i Åre kommun har tagits fram och skickats till Naturvårdsverket för fortsatt hantering och beslut.

Länsstyrelsens arbete med planeringskatalog och kartläggning av underlag i egen organisation har påbörjats och kommer intensifieras kommande år.

Genom att se över och aktualisera statligt planeringsunderlag förstärks dialogen mellan stat och kommun i den fysiska planeringen, vilket ökar tydligheten när det gäller hushållningen med mark- och vattenområden. Arbetet med att se över riksintressens värdebeskrivningar och aktualitet har bidragit till att säkerställa att statliga intressen tillgodoses i planeringsprocessen.

Sammanfattningsvis har Länsstyrelsens insatser tillsammans med andra sakområden och myndigheter under året stärkt samhällsbyggnadsprocessen i länet i form av stöd, vägledning och råd till kommunerna i deras fysiska planering. Genom att utveckla ett närmare samarbete mellan kommuner och Länsstyrelsen främjar vi lärande i samarbete och verkar för att stärka den kommunala planeringen av mark och vatten i länet.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 11. Hållbara städer och samhällen, 13. Bekämpa klimatförändringen, 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Länsstyrelseinstruktionen 5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Arbetet med att utveckla den årliga bostadsmarknadsanalysen (BMA) har fortsatt under 2022. Kompletterande data om bostadsmarknaden har köpts in för att kunna visa statistik på demografiska statistikområden - nivå (DeSO). Detta har givit en mer nyanserad bild av bostadsmarknaden inom varje kommun. Syftet med insatsen var att förbättra kunskap om bostadsmarknaden både på regional och kommunal nivå samt stödja kommunerna med relevant underlag för att kunna bemöta utmaningar i bostadsförsörjningsfrågor.

För att kvalitetssäkra kommunernas svar inför analysen har Länsstyrelsen haft digitala möten med samtliga kommuner i länet under 2022. Fokus har varit att diskutera utveckling av bostadsmarknadsanalysen och fortsättning av regionala forum om bostadsfrågor. Utfallet av dessa möten har utgjort ett viktigt underlag för Länsstyrelsens planerade insatser under kommande år tillsammans med hemlöshetsuppdraget³⁴. Länsstyrelsens har i fråga om att verka för behovet av bostadsförsörjning främst främjat dialog i kommunernas egna verksamheter. Även information om den vägledning och underlag som finns från exempelvis Boverket har getts.

Länsstyrelsens insatser har resulterat i en analys och kvalitetssäkring av bostadsmarknadsanalysen vilket också bidragit till en ökad dialog om behovet av bostadsförsörjning. Länsstyrelsen har stöttat kommunerna med underlag för att möta utmaningarna i bostadsförsörjningsfrågor och därmed bidragit till att förbättra kunskapen om bostadsmarknaden i länet och i kommunerna.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 5. Jämställdhet och mål 11. Hållbara städer och samhällen.

³⁴ Länsstyrelsens diariernr 5329-2022.

Uppdrag 1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.

Enligt 9§ i förordningen (2016:880) respektive (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 15 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ska enligt 23§ respektive 21§ i förordningarna följa upp och utöva tillsyn över att dessa villkor följs.

För att genomföra sitt tillsynsuppdrag följer Länsstyrelsen en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning med start under juli 2022 pågår i tre ärenden. Under december 2022 – januari 2023 kommer granskning påbörjas i ytterligare två ärenden.

Enligt 10 § i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i tio år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ansvarar enligt 33§ samma förordning för att följa upp att villkoren för stödet följs.

Även för detta stöd har Länsstyrelsen tagit fram en särskild granskningsmodell med stöd av den nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Modellen är uppbyggd på samma sätt som för förordningarna 2016:880 och 2016:881. Ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordning 2016:837, kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela tioårsperioden. Under 2022 fanns det inte några sådana ärenden hos Länsstyrelsen.

De investeringsstöd som Länsstyrelsen handlagt under året har främjat kommunernas möjlighet att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 11. Hållbara städer och samhällen.

Resultatbedömning

Resultaten bedöms i all väsentlighet vara gott då Länsstyrelsen uppnått de uppsatta målen för verksamheten. Kommunernas handläggare och politiker har fått stöd i sitt arbete genom rådgivning, till exempel gällande tolkning av lagar och förordningar, men även i frågor om underlag och digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen. Det finns fortsatt utvecklingspotential gällande tillhandahållande av regionalt planeringsunderlag, samordning av statliga myndigheter i planprocessen och inom ramen för tidig dialog och råd och vägledning för att främja ökat bostadsbyggande i kommunerna.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter.

Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.
- Målen för klimat- och energipolitiken innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljö-målssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	1,9	2,1	2,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,4	0,7	0,7
Antal årsarbetskrafter män	1,6	1,3	1,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	81	54	28
Antal beslutade ärenden	79	50	59
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	3 427	3 391	2 897
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	174	846	100

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Ökning av antal inkommande och upprättade samt beslutade ärenden över tid beror till största del på ökat antal ansökningar i Klimatklivet, se även kommentar till tabell Resultatindikator. Lämnade bidrag under 2022 är betydligt lägre jämfört med föregående år vilket kan förklaras av att arbetet under 2021 även inkluderar framtagande av kunskapsunderlag inom klimatanpassning.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	– ²⁾	4,3	3,4 ³⁾	1,6 ³⁾

¹⁾ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

²⁾ Mål saknas.

³⁾ I årsredovisningen för 2021 hade för höga värden angivits vilka rättats här.

Kommentar tabell

Ökningen i antal inlämnade ansökningar från länet inom Klimatklivet jämfört med föregående år kan delvis förklaras med de nya reglerna för ansökningar om publik laddinfrastruktur, i kombination med det ökande behovet av och intresset för investeringar i laddinfrastruktur. Men även med sektorn publik laddinfrastruktur borträknat så har det skett en ökning i antal ansökningar. Detta kan delvis förklaras med att kunskapen om Klimatklivet har ökat inom jordbrukssektorn, där såväl Länsstyrelsens information som information mellan företagare troligtvis har bidragit till att fler jordbruksföretag sökt stöd via Klimatklivet. Länsstyrelsen hade inget målvärde för indikatorn 2022, men kan konstatera att antalet ansökningar per invånare i Jämtlands län är den tredje högsta i jämförelse med övriga län.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p6 Energi och klimat

Energi- och klimatarbetet har under året bedrivits enligt prioriteringar i den regionala energi- och klimatstrategin för Jämtlands län. Strategin, som är beslutad av Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen, ska utgöra ett stöd för beslut som bidrar till att de globala klimatmålen nås och att Jämtlands län tar ansvar för sin del av Parisavtalet.

En stor del av de aktiviteter som genomförts inom hela verksamhetsområdet har arrangerats av Miljö- och klimatrådet i Jämtlands län, som utgör samverkansplattform för bland annat länets miljömålsarbete, energiomställning och klimatanpassning. Rådet förvaltas gemensamt av Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen. Det 60-tal regionala aktörer från både offentlighet och näringsliv som samlats inom rådet deltar i den fortlöpande utvecklingen av den regionala energi- och klimatstrategin, och är drivande i genomförandet av denna.

Hållbara transporter

Länsstyrelsen har under året skapat bättre förutsättningar och möjligheter för mer hållbara transporter genom de insatser som genomförts. Exempelvis har aktörsdialoger arrangerats för att påskynda arbetet med elektrifiering av transporter och skapa så kallade regionala elektrifieringspiloter för tunga fordon. Dialogerna arrangerades av Miljö- och klimatrådet i Jämtlands län i samarbete med projektet Förnybart i tanken, Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen Västernorrland och BioFuel Region AB. Insatsen resulterade i att fyra ansökningar från Jämtlands län beviljades medel för utbyggnad av publika ladd- och tankstationer för tunga fordon. Laddstationerna byggs i Sveg, Brunflo, Östersund och Järpen.

Länsstyrelsen har även deltagit i projektet Ladda mittstråket med målsättningen att öka möjligheterna till elektrifierade transporter med fokus på att skapa bättre förutsättningar för överflyttning från biltrafik till kollektivtrafik. Under 2022 har projektet möjliggjort installation av 85 nya laddstolpar längs mittstråkets järnvägsstationer i Västernorrland och i Jämtlands län, på sträckan Sundsvall – Storlien. Samtliga laddstolpar som planerats inom projektet driftsattes innan årsskiftet.

Under året har Länsstyrelsen deltagit som arbetande partner i projektet ”Green Flyway”, som finansieras av Interreg Norge-Sverige. Inom ramen för projektet har i lufrummet mellan Östersund, Röros och Trondheim etablerat en testarena för elflyg och autonoma drönare. Under våren 2022 placerades i Östersund en drönare för akutleverans av hjärtstartare och den har redan hunnit rädda liv. Under året har ett försök inletts för leverans av mat och mediciner med drönare från Östersunds sjukhus till vårdtagare i Lit. Därutöver har flygplanstillverkare fortsatt nyttjat projektets resurser, för bland annat testflygningar och utprovning av nya vingar för elflyg.

Kunskapsspridning och samverkan

Länsstyrelsen har spridit och fördjupat kunskapen inom verksamhetsområdet miljö, klimat och energi. Exempelvis genomfördes det årliga Klimatseminariet för politiker, tjänstemän, näringsliv, akademi och privatpersoner med över 400 deltagare på plats. Seminariet spred kunskap, inspirerade till nya åtgärder samt var en plattform för kontakter mellan länets aktörer. Ett fördjupningsområde under årets seminarium var hur skogen kan bidra till både klimatarbetet och den biologiska mångfalden. Konferensen arrangerades i samverkan med Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun och Länsförsäkringar Jämtland. Utvärdering av konferensen visar att över 80 procent av de svarande upplevde konferensen som bra eller mycket bra. De svarande anger att de dels kommer att ta med sig frågorna till sin egen organisation och verksamhet, att de blev inspirerade och fick ny energi till sitt arbete.

Länsstyrelsen har fortsatt verka för effektiva klimatinvesteringar via Klimatklivet. Bland annat genom att tillsammans med länsstyrelserna i de fyra norra länen genomföra informationsinsatser. Under 2022 har jordbrukssektorn varit en prioriterad målgrupp, som fått riktad information om investeringsstödet via bland annat nyhetsbrev. Vidare har Länsstyrelsen genomfört två samråd inför anbudsperioderna inom publik laddinfrastruktur, lämnat yttranden över de 38 ansökningar och 35 anbud som inkommit, yttranden över samtliga lägesrapporter och slutrapporter samt tillsammans med Naturvårdsverket genomfört platsbesök för några utvalda projekt.

De aktiviteter och projekt som Länsstyrelsen genomfört och medverkat i har starkt bidragit till förbättrade förutsättningar och infrastruktur för fossilbränslefria fordon och transporter. Insatserna har även bidragit till ökade kunskaper om både energi- och klimatomställning samt olika samhällssektorerers behov och möjligheter i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 7. Hållbar energi för alla, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen och 12. Hållbar konsumtion och produktion.

Länsstyrelseinstruktion 5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Arbetet med anpassning till ett förändrat klimat har bedrivits enligt prioriteringar i den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Jämtlands län. Handlingsplanen som antagits av länets kommuner, region och av Länsstyrelsen har under året följts upp och en revideringsprocess har inletts i syfte att fastställa en ny handlingsplan för kommande period.

En stor del av arbetet har präglats av kunskapsfördjupande insatser inom området. Under året har till exempel ett kunskapsunderlag tagits fram gällande klimatrelaterade risker och möjligheter för näringslivet. Materialet syftar till att underlätta arbetet med att identifiera risker, sårbarheter och möjligheter kopplat till ett förändrat klimat. Underlaget består av tre utbildningsfilmer med tillhörande faktamaterial under namnet ”Konkurrenskraft i ett förändrat klimat”³⁵.

För att öka kunskaper om risker för ras, skred och slamströmmar i utpekade riskområden hos länets kommuner har Länsstyrelsen under året samarbetat med Boverket, Statens geotekniska institut (SGI), Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Bland annat har ett regionalt kunskapsseminarium genomförts kring dessa risker.

Länsstyrelsen har under året deltagit i tre arbetsgrupper på nationell nivå under Myndighetsnätverket för klimatanpassning. Den nationella arbetsgruppen för naturolyckor och den nationella arbetsgruppen för samhällsekonomiska analyser av naturhändelser som båda leds av MSB samt arbetsgruppen för fastighetsinformation kring risk för naturolyckor som leds av Lantmäteriet. Arbetsgrupperna lyder under myndighetsnätverket för klimatanpassning och Länsstyrelsen har under året deltagit som företrädare för samtliga länsstyrelser.

De aktiviteter som Länsstyrelsen genomfört och medverkat i har handlat om att stötta kommuner och andra regionala aktörer som till exempel samebyar, företag och intresseorganisationer genom att öka kunskapen och sprida information om klimatförändringen, vilka konsekvenser den leder till nu och i framtiden och vilka åtgärder som kan förebygga framtida problem. Genom att involvera, vägleda och inspirera berörda aktörer i länet i det direkta klimatarbetet och att integrera klimataspekter i andra processer har Länsstyrelsen under året bidragit till ökad kunskap och genomförande av åtgärder för att minska klimatpåverkan och öka klimatanpassningen.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 3. Hälsa och välbefinnande, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen och 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att uppdragen inom området energi och klimat fullföljts mycket väl och har utgått ifrån länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

³⁵ Länsstyrelsens diarenummer 4735-2021 och 4295-2021.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

De nationella målen som beskrivs ovan har regionaliserats och brutits ned till en regional kulturmiljöstrategi³⁶. Strategin har kompletterats med riktlinje för inkluderade ärendehandläggning av kulturmiljöbidraget samt en strategi för tillgängliga natur- och kulturmiljöer. Detta utgör även en del i arbetet med jämställdhetsintegrering av kulturmiljöarbetet. Arbetet följs upp inom verksamhetsplaneringen för kulturmiljö. I det regionala miljö kvalitetsarbetet ingår även Storslagen fjällmiljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

³⁶ Länsstyrelsens diariernr 2265-2022.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	6,0	5,8	5,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,9	2,7	2,7
Antal årsarbetskrafter män	3,2	3,1	2,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	542	509	476
Antal beslutade ärenden	555	535	456
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	2	17
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	6 737	6 212	5 690
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 485	7 677	7 725

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Jämfört med 2020 har årsarbetskrafterna ökat vilket kan förklaras av en tillfällig förstärkning av området. Gällande verksamhetens ärendestatistik syns inte internremisser då dessa redovisas på andra verksamhetskoder. Under de senaste åren har tid för hantering av internremisser ökat och under 2022 svarade verksamheten på 470 internremisser och cirka 150 skogsärenden.

Det finns en tendens till ökning av lämnade bidrag vilket kan förklaras av att tilldelade medel från Riksantikvarieämbetet varierar mellan åren. Variationen för totala summan för utbetalningarna från Länsstyrelsen beror även på att medel behålls tills ärenden är slutredovisade

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kultur-historiska information.	Fornreg ¹⁾	– ²⁾	14 224	12 778	12 612

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Mål saknas.

Kommentar tabell

Ökningen av antalet fornlämningar under 2022 kommer i huvudsak från de kulturmiljöinventeringar som genomförts under året. Det bekräftar behovet av uppdaterade kunskapsunderlag. Något målvärde finns inte uppsatt.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p7 Kulturmiljö

Kulturmiljöbidraget ska stimulera till ett inkluderade förhållningssätt och bidra till att en mångfald av kulturmiljöer inventeras, dokumenteras och tillgängliggörs. Bidraget är en viktig del av Länsstyrelsens kulturmiljöarbete och bidrar bland annat till nya kulturmiljöer som möjliggör att mångfalden kan lyftas fram. Under året har 8,4 mnkr utbetalats till vårdinsatser för byggnadsminnen, fornvård och skötsel av kulturresevat samt till kunskapsunderlag, tillgängliggörande och informationsinsatser i värdefulla kulturmiljöer. De åtgärder som genomförts under året har haft som målsättning att bevara och utveckla värdefulla kulturmiljöer till hållbart nyttjande av de allmänna resurserna, till exempel inom området kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag.

Utmärkning av kulturegendom

Länsstyrelsen har under året inlett ett arbete med att identifiera vilka kulturegendomar som ska utmärkas i enlighet med Haagkonventionen. Målsättningen har varit att ta fram ett representativt urval av skyddsvärda kulturmiljöer, arbetet har därför genomförts i samverkan med olika kulturarvsinstitutioner i länet. Vidare har ett samarbete med de fem nordligaste länen avseende de samiska kulturegendomarna påbörjats. Sametinget och andra större samiska kulturarvsinstitutioner har bjudits in till denna samverkan.

Det kyrkliga kulturarvet

I arbetet med att bevara det kyrkliga kulturarvet har Länsstyrelsen bland annat samverkat med den regionala samrådsgruppen, som består av representant från Länsstyrelsen i Västernorrland och i Jämtland, kyrkoantikvarien för Härnösands stift, två representanter från församlingarna per län vilka varierar år från år, samt biskopen. Arbetet med att tillståndspröva ändrings- och restaureringsarbeten vid de kyrkliga kulturminnena har fortgått under året.

Tillsynsarbetet av kyrkliga inventarier har ökat. Detta beror troligtvis på det fortlöpande arbetet med kontroll av inventarielistor i det nationella registret för kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga inventarier (SACER) i samband med att församlingarna övergår till digitaliserade inventarielistor. Därtill fortgår en planering för ett mer systematiskt tillsynsarbete med tillsynsplaner där två besök utförts i utvärderingssyfte. I övrigt är tillsynsarbetet till stora delar händelsestyrt genom kontroll av efterlevnaden av villkor i beslut med stöd med kulturmiljölagen.

Regionala nätverk, konferenser och seminarier

Den externa samverkan med regionala aktörer inom kulturmiljöområdet har utvecklats under året. Ytterligare två regionala nätverk inom kulturmiljöområdet har bildats, ett om gestaltad livsmiljö och ett om kulturarvsfrågor.

Länsstyrelsen har under året arrangerat flera konferenser, bland annat en kulturarvskonferens med syfte att inspirera till nya tankar och idéer kring hur kulturarv är och kan vara en resurs i den regionala utvecklingen. Konferensen var ett första försök att samla länets aktörer inom kulturmiljöområdet. Målgruppen var ideella föreningar, tjänstepersoner, företagare, politiker som arbetar med kulturmiljöer och kulturarv.

Länsstyrelserna i de nordliga länen har tillsammans med läns museerna arrangerat en arkeologisk metodkonferens. Konferensen vände sig till arkeologihandläggare på länsstyrelserna, arkeologer på läns museerna och de arkeologiska utförarna. Syftet var att få information om och diskutera olika arkeologiska metoder och användningsområden inom de nordliga landskapen.

Under året anordnades ett kunskapshöjande seminarium avseende gestaltning i detaljplanering och bygglov för tjänstepersoner i länets kommuner. Där presenterades även arkitekturstrategier som ett verktyg i samhällsbyggandet. Insatsen var efterfrågad av kommunerna som behöver stöd och vägledning i frågorna och seminariet var en fortsättning på uppdraget gestaltad livsmiljö.

Övriga insatser under året

Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med tillsyn av byggnadsminnen och därmed fått en bättre och mer övergripande bild av hur dessa underhålls. Länsstyrelsen har även vid behov erbjudit utbildning till fastighetsägare.

Länsstyrelsen har arbetat med bildande av kulturresevat i länet och med fokus på Fröå gruva. I kulturmiljövårdens riksintresse har Länsstyrelsen arbetat med att revidera riksintresset Åredalen³⁷, då detta område har förändrats i och med den exploatering som sker i Åre. Beslut har också fattats av Riksantikvarieämbetet enligt förslag från Länsstyrelsen till ny gränsdragning och text för riksintresse Svaningen³⁸.

Under året har Länsstyrelsen initierat åtgärder med målet att bevara värdefulla kulturmiljöer i fjällmiljön. Ett exempel är renovering av en den unika och ursprungliga fjällbyn Lövkäppen³⁹ i Härjedalen som är riksintresseområde för kulturmiljö och naturreservat.

³⁷ Riksintresset Åredalen [Z32].

³⁸ Riksintresse Svaningen [Z9].

³⁹ Riksintresseområde för kulturmiljö [Z48].

Ett annat exempel är arbetet med den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften (NAP). Detta arbete har bland annat inneburit samverkan med berörda verksamhetsutövare och framtagande av behovsanalysen av Ljungan/Gimån inför kommande prövning.

Länsstyrelsen har samarbetat med Sametinget och Sveriges Lantbruksuniversitet för att beskriva hur delar av konventionen för biologisk mångfald synliggörs i Länsstyrelsens verksamhet. Bland annat genom att beskriva hur myndigheten bidrar till att respektera och bevara traditionella kunskaper relaterad till biologisk mångfald samt skydda och uppmuntra hållbart sedvanebruk av mark och vatten. Förvaltningen av kulturresevatet Lillhärjåbygget är ett exempel på hur traditionella kunskaper tillvaratas och uppmuntras av Länsstyrelsen.

Under året har cirka tio avverkningsanmälningar tillsynats enligt plan. En av dem resulterade i en åtalsanmälan. Länsstyrelsen bedömer dock att det i dagsläget finns en relativt liten kunskap om hur många fornlämnningar som skadas av skogsbruket i länet och att behovet av tillsynsbesök har ökat.

Verksamhetsområdet har under året beaktat perspektiven i länsstyrelseinstruktionens 5§ och genomfört särskilda insatser kopplat till att skapa tillgängliga kulturmiljöer, exempelvis har ett arbete med att ersätta en ramp vid i Undrom, Rödön påbörjats.

De insatser som genomförts under året har sammantaget bidragit till att nya perspektiv och berättelser kunnat lyftas i kulturmiljöarbetet. Arbetet har även resulterat i att fler kulturmiljöer kunnat tillgängliggöras.

Länsstyrelsens breda samverkan i länet och med gemensamma mål har bidragit till att kulturmiljöarbetet stärkts. Arbetet med exempelvis utmärkning av kulturegendom har stärkt möjligheterna till ett representativt urval av skyddsvärda kulturmiljöer.

Verksamhetsområdet har under året genomfört både konferenser och seminarier vilket fördjupat kunskapen på området och stärkt samarbetet mellan aktörer, både inom och utanför länet. Exempelvis kulturarvskonferensen där en förväntad effekt är att samarbetet spiller över på dialogen kring ny kulturplan, regional utvecklingsstrategi (RUS) och Region Jämtland Härjedalens kulturarvstrategi. Ett annan förväntad effekt av insatserna är att kulturmiljövärden på ett bättre sätt tas tillvara i samhällsplaneringen, inom det kyrkliga kulturarvet och arkeologin.

Länsstyrelsens prioritering av tillsyn av byggnadsminnen har förbättrat kunskapen om hur dessa underhålls. Länsstyrelsen har också haft möjligheter att sätta in kunskapsfördjupande åtgärder vilket på sikt stärker möjligheten att dessa byggnadsminnen kan underhållas på ett bra sätt inför framtiden.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 4. God utbildning för alla, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Resultatbedömning

Det regionala samarbetet inom kulturmiljö och kulturarv har ökat under 2022 och Länsstyrelsen ser en positiv trend. Den sammantagna bedömningen är att årets resultat är gott, men för att helt uppnå de nationella målen behöver fler insatser genomföras.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a§ Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b§ Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Utgöra Civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser⁴⁰). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- Minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- Värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

⁴⁰ Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- Värna civilbefolkningen.
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Upprätthålla en nödvändig försörjning.
- Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.
- Upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan.
- Bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- Bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,2	10,6	14,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,0	6,6	7,4
Antal årsarbetskrafter män	6,2	4,0	7,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	176	150	184
Antal beslutade ärenden	152	150	170
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	12	4	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 841	13 680	16 230
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	140	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Det högre antalet årsarbetskrafter under 2020 förklaras av hanteringen av covid-19 pandemin vilket innebar ett omfattande stabsarbete. Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år har ökat markant under 2022 vilket beror på att fler sekretessbelagda ärenden inkommit vilka utgör stöd i det arbete som bedrivs inom verksamhetsområdet. Under 2022 har Länsstyrelsen lämnat bidrag om 140 tkr vilket beror på att Länsstyrelserna haft i uppdrag att utveckla ett stöd till kommunernas kontinuitetsplanering för att säkerställa dricksvattenförsörjning under höjd beredskap.

Länsstyrelsen har för Civilområde (VÄS 46) som tillkom 1 oktober 2022, inga årsarbetskrafter, inga ärenden, verksamhetskostnader eller lämnade bidrag att redovisa för perioden 1 oktober till sista december 2022 varför ingen tabell redovisas.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap
Länsstyrelsen har under året arbetat med att utveckla den interna processen för Risk och Sårbarhetsanalyser (RSA processen) och uppdraget för tjänsteman i beredskap (TiB). Även uppföljning av kommunöverenskommelser inom ramen för lagen⁴¹ om extraordinära händelser och Civilt Försvar har genomförts samt insatser för att öka medvetenheten om personlig krisberedskap bland allmänheten. Därtill har Sevesotillsyn genomförts.

Under året har Länsstyrelsen utvecklat en långsiktig och mer strukturerad RSA process vilket bland annat inneburit att en strategisk plan har tagits fram samt att samhällsviktig verksamhet har identifierats. Även en kontinuitetsplanering för dessa verksamheter har påbörjats. Parallellt med detta har förankring av åtgärds-hanteringen utifrån RSA-arbetet i ordinarie ledning- och uppföljningssystem påbörjats.

Länsstyrelsen har under året fortsatt utveckla uppdraget för tjänsteman i beredskap (TiB) med målet att skapa ett mer proaktivt arbete. Bland annat har bemanningen av TiB-funktionen förändrats, vilket inneburit mer fokus på utbildning och övning.

Under årets krisberedskapsvecka genomförde Länsstyrelsen en utökad satsning med en så kallad ”krislådeutmaning”. Detta för att skapa en bredare förståelse för vikten av krisberedskap hos allmänheten. Utmaningen innebar att allmänheten uppmanades till att testa på att leva på innehållet i en krislåda under 72 timmar. Samtliga av länets kommuner var representerade tillsammans med ytterligare två för länet väl kända profiler, detta för att skapa ett bredare genomslag.

I enlighet med lagen om skydd mot olyckor (2003:778), 4. kap, 6§ har Länsstyrelsen under året utvecklat ett program för räddningstjänst om sanering vid kärnteknisk olycka som skickats på remiss till bland annat Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). En plan för att omhänderta synpunkter från remissarbetet är framtagen och kommer effektueras under 2023 och 2024.

RSA-arbetet har bidragit till att myndigheten nu har en dokumenterad RSA-process och strukturerad fyraårsplan. Denna väntas få goda effekter för såväl myndighetens säkerhetskultur som RSA som beslutsunderlag.

Utvecklingsarbetet för att utveckla TiB-funktionen har stärkt den gemensamma förmågan till proaktivt agerande och omvärldsbevakning liksom myndighetens interna förmåga.

Den extra satsning som genomfördes under krisberedskapsveckan uppmärksammades såväl i nationell och lokal media som sociala medier vilket bidrog till en betydligt bredare spridning av budskapet jämfört med tidigare år. Det stora gensvaret av denna satsning har troligtvis resulterat i en höjd medvetenhet om personlig krisberedskap bland allmänheten.

Underlaget från de fyra uppföljningar av kommunöverenskommelserna inom Lagen om extraordinära händelser och Civilt Försvar som Länsstyrelsen genomfört under året har bidragit till att ett behovsanpassat stöd för länet har tagits fram, vilket kommer att stärka det fortsatta arbetet⁴².

Sevesotillsyn

Arbetet med Sevesotillsynen bedrivs i samverkan mellan sakområdena miljöskydd och samhällsberedskap. I en årlig upprättat tillsynsplan⁴³ görs bland annat en bedömning av relevanta säkerhetsaspekter vid länets Sevesoanläggningar. Tillsynsplanen delges även Räddningstjänsten.

⁴¹ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

⁴² Östersund diariernr 1370-2022. Ragunda diariernr 1368-2022. Härjedalen diariernr 1132-2022. Berg diariernr 1366-2022.

⁴³ Länsstyrelsen diariernr 967-2022.

Under 2022 har tre tillsynsbesök enligt Seveso genomförts. I samband med tillsynsbesöken granskas verksamheternas säkerhetsledningssystem. Tillsynen har resulterat i att en verksamhetsutövare har hamnat på högre kravnivå, vilket har medfört krav på mer ingående utredning om risker som redovisas genom en säkerhetsrapport. Insatsberedskapen samordnas i högre grad med berörd kommun och Räddningstjänsten.

Tillsynen och reviderad kravnivå har resulterat i risken för Sevesorelaterad olycka minskar i och med att medvetenheten hos verksamhetsutövarna om riskerna med verksamheten ökat. Genom att insatsberedskapen i högre grad samordnats med berörd kommun och Räddningstjänsten, ökar möjligheten att arbeta förebyggande och det blir även en tydlighet gentemot berörda Sevesoföretag.

Länsstyrelseinstruktionen 7§ Geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen har under året arbetat med att skapa samsyn vad gäller aktörsgemensamt arbete med fokus på Inriktnings- och samordningsfunktionsstöd, så kallat ISF-stöd. Detta har gjorts genom att bland annat arrangera en regional samverkanskonferens dit samtliga aktörer i länet var inbjudna. Konferensen var mycket uppskattad och möjliggjorde bland annat till ett brett erfarenhetsutbyte.

Ytterligare en insats har varit att uppdatera den regionala utbildnings- och övningsinriktningen. Syftet har varit att utveckla beredskapsförmågan i Jämtlands län genom att skapa samsyn och ge stöd i planering av utbildning och övning. Även ökade planeringsförutsättningar, både internt och gemensamt med länets aktörer är viktiga delar. Den uppdaterade inriktningen innehåller gemensamma förmågor, planerade utbildningar och övningar samt en aktivitetsplan för åren 2022–2026. Målgrupper är primärt kommuner, räddningstjänst, Polisområde Jämtland, Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen Jämtlands län.

Även arbetet med att rapportera länets lägesbild avseende det säkerhetspolitiska läget och kriget i Ukraina har under året varit en väsentlig uppgift. Rapportering har skett till MATS-kansliet vilket är det nationella samordningskansliet för alla Länsstyrelser rapportering av Ukrainakriget. Arbetet har bidragit till att länet har en god lägesbild av det säkerhetspolitiska läget.

Arbetet med 7§ geografiskt områdesansvar har under året bidragit till en stärkt samverkan och samsyn mellan flertalet aktörer i länet. Arbetet har stärkt länets förmåga att hantera eventuella kommande samhällsstörningar.

Länsstyrelseinstruktionen 7 b§ Beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen deltog under året i försvarsmaktsövningen Vildhussen, med målsättning att bland annat förbättra den egna verksamheten. Efter övningen genomfördes en utvärdering av det egna stabsarbetet. Övningen Vildhussen identifierade en mängd rutiner och förmågor i staben som behöver utvecklas för att effektivare hantera krissituationer.

Länsstyrelsens deltagande i övningen har resulterat i att uppbyggnaden av Beredskapsstabens, Länsstyrelsens interna ledningsfunktion, har påbörjats. Målet är att staben på sikt ska ha förmåga att leda länets civilförsvar och samverkan med Försvarsmakten under såväl störningar i fredstid som under alla konfliktnivåer under höjd beredskap.

Uppdrag 1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering

Inom ramen för arbetet med uppdraget har insatser genomförts för att implementera regionala riktlinjer för samverkan inom krisberedskap och civilt försvar, stärka länets totalförsvarsförmåga samt genomföra utbildningsinsatser mot informationspåverkan.

Under 2021 togs regionala riktlinjer för samverkan inom krisberedskap och civilt försvar⁴⁴ fram, vilka under 2022 har implementerats. En styrgrupp har inrättats i syfte att gemensamt planera aktiviteter fram till 2026, vilket har genererat gemensam detaljerad planering för 2023 års arbete inom krisberedskap och totalförsvar.

⁴⁴ Länsstyrelsens diariernr 5077-2021.

Även en översiktlig planering för åren 2024 – 2026⁴⁵ har tagits fram. Deltagare i styrgruppen består av representanter från länets kommuner, region och räddningstjänster samt med Polismyndigheten och Försvarsmakten.

Länsstyrelsen Jämtlands län stod under hösten värd för länsstyrelsernas och Norra militärregionens gemensamma Totalförsvarsdagar där 74 organisationer samlades. Dagarna förstärktes av ett norskt deltagande och allvaret i den nya världsordningen. Responserna från deltagarna var positiv där fortsatt samverkan mellan alla aktörer uppmuntrades, allt från enskild näringsidkare, kommunpolitiker till länsstyrelser och militärregionen.

Länsstyrelsen har även tillsammans med Norra militärregionen, Säpo och Polisen genomfört en regional Totalförsvarsdag i syfte att stärka länets totalförsvarsförmåga. Den regionala totalförsvarsdagen bidrog till att uppmärksamma de lokala förutsättningarna. Dagen var ett första steg i samtal mot konkreta åtgärder och åtaganden som behövs för att utveckla totalförsvaret i länet. Detta kan till exempel innebära uppgifter för att omhänderta vårdlandstöd.

Ett annat fokus har under året och inom ramen för Civilt försvar och beredskapsplanering varit att genomföra flertalet utbildningsinsatser mot informationspåverkan. Bland annat genomfördes en verksamhetsanalys med kommunerna inför valet i syfte att stärka säkerhetsskyddet. Information om valprocessen och säkerhetsskydd delgavs samtliga kommunstyrelseordförande. Utöver detta deltog alla kommuner i en workshop om informationspåverkan.

Länsstyrelsens samordning av den gemensamma planeringen inom krisberedskap och totalförsvar innebär att länets aktörer gemensamt kommit överens om en länsövergripande årsplanering med aktiviteter som är prioriterade för länet. Genom att utvecklingsarbetet på detta sätt bedrivs tillsammans skapas förutsättningar för resurseffektivisering och kvalitetshöjningar. Detta gäller inte bara för planering av aktiviteter utifrån regionala riktlinjerna utan även för länets utbildnings- och övningsinriktning.

Utbildningsinsatserna inom informationspåverkan under 2022 är svåra att mäta i ren effekt. Däremot kan man konstatera att ingen kommun i länet upplevde informationspåverkan före eller under riksdagsvalet. Inte heller påverkanskampanjen mot socialtjänsten⁴⁶ fick någon större påverkan på länets kommuner.

Uppdrag 3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19

I uppdraget att bistå regionen i arbetet att nå en högre vaccinationstäckning framgår att länsstyrelsernas arbete särskilt ska rikta in sig på de grupper inom vilka vaccinationstäckningen är lägre. I Jämtlands län är regionen drivande i frågan och Länsstyrelsen har framför allt stöttat med kontaktuppgifter och genom att dela den kommunikation som regionen tagit fram.

All verksamhet som kan skydda mot olyckor, förebygga kris, krig och krigshandlingar verkar i Agenda 2030s anda. Att förebygga kriser och krig genom en god beredskap bidrar till flertalet av målen, bland annat mål 3. Hälsa och välbefinnande, 6. Rent vatten och sanitet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 15. Ekosystem och biologisk mångfald och mål 16. fredliga och inkluderande samhällen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens sammantagna bedömning av årets arbete är att resultatet är gott och når i all väsentlighet de uppsatta målen.

⁴⁵ Länsstyrelsen diariernr 7612-2022.

⁴⁶ Påverkanskampanj avser den desinformationskampanj mot svenska myndigheter om socialtjänsten som skett under 2022.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling ⁴⁷	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Förorenade områden	Regleringsbrev
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottlighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
1D4 En hållbar rennärning och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljö tillståndsprövning m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattnings.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna⁴⁸.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.

⁴⁷ Redovisas delvis under Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030 och där under Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030.

⁴⁸ Bottenhavets vattendistrikt, Bottenvikens vattendistrikt, Norra Östersjöns vattendistrikt, Södra Östersjöns vattendistrikt och Västerhavets vattendistrikt.

- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsens miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022-2042.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	111,6	100,8	92,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	49,2	42,5	35,5
Antal årsarbetskrafter män	62,4	58,3	56,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 742	2 772	2 494
Antal beslutade ärenden	2 734	2 750	2 294
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	80	84	103
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	154 644	127 461	107 035
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	30 366	40 505	38 748

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Verksamhetskostnaderna inom delområdet Förvaltning av skyddade områden (VÄS 512) ökade med drygt 9 mnkr mellan 2021 och 2022. Ökade verksamhetsbidrag samt effektivare omsättning av beviljade medel förklarar ökningen mellan åren. En ökning med fem årsarbetskrafter inom delområdet (VÄS 512) skedde även mellan år 2021 och 2022.

Under året har det skett en tio procentig ökning av årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Ökningen har skett inom flertalet av de ingående sakområden bland annat på de satsningar som gjorts inom dricksvattenförsörjningen och skyddade områden. Sedan 2020 har antalet årsarbetskrafter årligen ökat inom verksamhetsområdet restaurering genom de intensifierade åtgärder och inventeringar som Länsstyrelsen genomför inom ramen för de vattenvårdsprojekt som drivs, som till exempel de EU-finansierade LIFE-projekten.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	18	20	61
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	– ³⁾	606 299 ha	594 097 ha	592 684 ha

¹⁾ Ärendesystem, Länsstyrelsen

²⁾ Utdrag från Naturvårdsverkets system.

³⁾ Mål saknas, se kommentar nedan.

Kommentar tabell

Tillstånd äldre än 20 år - Vad gäller verksamheter som har tillstånd enligt miljöskyddslagen är det främst verksamheter med avfallshantering med deponi (avfallsupplag, grov- och slamtippar) och några värmeverk som har kvar de gamla tillstånden. De sju gamla avfallsupplagen kommer att avslutas efter sluttäckning. För värmeverken i länet har nytt tillstånd enligt miljöbalken meddelats, men ännu inte tagits i anspråk.

Angivna arealer skyddad natur och naturreservat - Länsstyrelserna får en tilldelad länsram av Naturvårdsverket som används för att teckna avtal om intrångsersättning. Länsramen varierar mellan länen och åren. Hur många hektar som kan skyddas varje år beror på värderingen av den natur, skog som är föremål för intrångsersättning. Markpriset skiljer sig åt mellan länen och under de senaste tre åren har Jämtlands län haft en 30 procent värdeökning av skogen. Det innebär att utfallet inte bara är kopplat till Länsstyrelsens prestation utan även till tillgängliga medel och prisbild.

Länsstyrelsen har inte något uttalat mål om hur stora arealer som ingår i de beslutade naturreservaten. De mål som följs upp regionalt och nationellt utgår istället från hur stora arealer som staten betalar ut ekonomisk ersättning till markägarna för, som intrångsersättning eller köp.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 19§ Fjälldelegationen

Fjälldelegationen är ett organ för länsstyrelserna i fjällänen, där samverkan sker i frågor som särskilt rör fjällområdet och en hållbar utveckling i landets fjällområden. Ordförandeskapet är roterande mellan berörda län och Dalarna har varit ordförandelän under 2022.

Under året har två digitala möten med fjälldelegationen genomförts, februari samt december, och ett antal chefsmöten. Fokus har legat på gemensamma frågor såsom den nya lagen om konsultationsordning i ärenden som kan få särskild betydelse för det samiska folket, renmarksutredningen samt friluftslivets utveckling och utmaningar. I relation till miljömålet Storslagen fjällmiljö har klimatanpassning, friluftsliv och besöksnäring samt terrängkörning lyfts fram och beslutats som utvecklingsområden i samarbetet mellan fjällänen.

Effekten av samarbetet inom fjälldelegationen är ökad samsyn inom prioriterade områden som berör hela fjällkedjan, med utgångspunkt i miljömålet Storslagen fjällmiljö.

Arbetet inom fjälldelegationen handlar om flera olika mål inom Agenda 2030, men främst mål 11. Hållbara städer och samhällen, mål 13. Bekämpa klimatförändringen samt mål 15. Ekosystem och biologisk.

Uppdrag 1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden

Under året har arbetet med att samordna revideringen nationellt av bevarandeplanerna för Natura 2000-områden gjorts inom ramen för arbetet med den nationella prövningsplanen för vattenkraften (NAP) genom NAP-gruppen där Länsstyrelsen medverkat. Samordning har skett genom att antal möten och även mynnat ut i ett temamöte där knäckfrågor, goda exempel och behov av samordning presenterats. Förutom att engagera sig i det nationella arbetet har Länsstyrelsen reviderat bevarandeplanerna för Ljungan uppströms Storsjön och Sölvbacka strömmar⁴⁹ samt Alopplan-Henvålen⁵⁰, vilka nu är klara att remitteras.

Genom arbetet har bevarandeplanerna förtydligats vilket bland annat kommer att underlätta avvägningen mot bevarandemålen vid kommande omprövning av vattenkraftens miljövillkor. En övergripande effekt är att det medverkar till att skydda livsmiljöer och arter och därigenom bidrar till att uppnå mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Uppdrag 1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor

Under 2022 har arbetet med genomförande av den nationella prövningsplanen för moderna miljövillkor (NAP) fortsatt. Samverkansprocessen för de båda prövningsgrupperna Ljungan och Gimån har genomförts gemensamt med Länsstyrelsen i Västernorrland⁵¹. Samverkan inom ramen för Länsstyrelsens NAP-arbete har även skett med övriga berörda norrlandslän samt den nationella NAP-gruppen. Intensivt arbete har lagts ner på att få en effektivitet i NAP-arbetet, framför allt genom att arbeta fram en tydlig organisationsstruktur. En utvärdering av samverkansprocessen av Ljungan har genomförts tillsammans med Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Stor insats har även lagts på att involvera alla berörda sakområden inom Länsstyrelsen i arbetet med NAP. Med regeringens beslutade paus i omprövningsarbetet kommer arbetet att förskjutas med ett år.

Under året har en nulägesbeskrivning och en analysrapport arbetats fram och inom ramen för samverkan har möten genomförts med ideella organisationer och Vattenkraftens miljöfond. Länsstyrelsen har sammankallat till inledande möte enligt 43§ i förordning (1998:1388) om vattenverksamheter för att samordna myndigheterna inför de kommande omprövningarna i Ljungan. Under senare delen av året har det interna förberedelserna för närmast kommande prövningsgrupperna påbörjats.

Genomförd utvärdering av samverkansprocessen har resulterat i arbetsmetoderna och samarbetet över länsgränserna konkretiserats och visualiserats konkret och överskådligt.

Sedan regeringen beslutat om en paus i NAP-omprövningsarbetet har Länsstyrelsens arbete med omprövningen delvis fått läggas om. Bland annat kommer fokus framöver att läggas på att se över och uppdatera relevant fakta- och beslutsunderlag⁵².

En effekt av arbetet är förbättrad intern och extern samordning med ökad möjlighet att genomföra den nationella prövningsplanen i sin helhet. Länsstyrelsen konstaterar att arbetet med tillsyn och kommande prövningar enligt NAP är ett stort och omfattande arbete för Länsstyrelsen som kommer att pågå under lång tid.

⁴⁹ Länsstyrelsens diarienummer 9241-2022.

⁵⁰ Länsstyrelsens diarienummer 519-2022.

⁵¹ Länsstyrelsens diarienummer 2776-2021.

⁵² Länsstyrelsens diarienummer 9152-2022.

Det framarbetade materialet avseende nulägesbeskrivning och analys av miljöanpassningar i Ljungans avrinningsområde har ökat kunskapen om avrinningsområdet och resulterat i ett samlat underlag inför de kommande omprövningarna för de båda provningsgrupperna. Att i god tid påbörja det interna arbetet med kommande provningsgrupper får effekten att genomförandet ligger mer i fas med den nationella tidsplanen och att så mycket underlag som möjligt kan tas fram under samverkansprocessen.

Arbetet med den nationella provningsplanen berör bland annat Agenda 2030-målen; 6. Rent vatten och sanitet, 7. Hållbar energi för alla, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringen, 14. Hav och marina resurser och 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Uppdrag 1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur

Under året har arbetet med grön infrastruktur fokuserat på intern förankring och förberedelser inför remittering av värdetrakter. Ett projekt med syfte att skapa grön infrastruktur för gräsmarker har genomförts i Härjedalen med särskilda medel från Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen har genom artikel 8j och 10c i konventionen om biologisk mångfald⁵³ en skyldighet att ta tillvara traditionell kunskap i myndighetsutövning, vid rådgivning med mera. Under året har särskilda insatser gjorts inom myndigheten för att stärka detta arbete inom ramen för arbetet med grön infrastruktur.

Arbetet har lett till att fler enheter och sakområden på Länsstyrelsen har involverats i arbetet med grön infrastruktur. En annan effekt är att fler kommuner tar hänsyn till grön infrastruktur och ekosystemtjänster i sitt planarbete. Samverkansprojektet i Härjedalen har lett till ökad areal betad mark samt kunskap om biologisk mångfald i gräsmarksmiljöer, särskilt de kopplade till fåbodemiljöer.

Arbetet med att implementera grön infrastruktur som ett arbetssätt, både internt på Länsstyrelsen och i samverkan med landskapets aktörer, syftar till att nå Agenda 2030 målen, framför allt avseende mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald samt bidra till mål 11. Hållbara städer och samhällen. Arbetet med artikel 8j och 10c i konventionen om biologisk mångfald bidrar till målen 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringen och 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Uppdrag 1A7 Tillsyn strandskydd

Tillsyn av strandskydd har genomförts genom att fem ärenden gällande dispens eller begäran om upphävande av strandskydd, och som tidigare meddelats avslag, har följts upp genom kontroll av flygfoton. I ett av fallen har bebyggelse upptäckts och där planeras uppföljande tillsyn i fält under 2023. Länsstyrelsen har de senaste åren bedrivit tillsynsvägledning genom att vartannat år anordna workshop för länets kommuner avseende prövning och tillsyn av strandskydd. Workshopen genomfördes senast 2021. Viss tillsynsvägledning har även skett under året genom att vägledande information har skickats till länets samtliga kommuner.

Den planerade strandskyddstillsynen har inneburit att beviljade tillstånd, dispenser och avslag följs upp. Återkommande planerad tillsyn bör leda till en bättre lag efterlevnad på lång och kort sikt.

Effekten av genomförda tillsynsåtgärder bedöms ge positiva effekter på mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Uppdrag 1A8 Förebyggande områden

För att öka takten i åtgärdsarbetet med förebyggande områden har Länsstyrelsen uppmuntrat och stöttat de kommuner som arbetar med en bidragsansökan eller har områden där Länsstyrelsen sett behov av bidrag. Det gäller exempelvis Strömsunds, Krokoms, Östersunds samt Bräcke kommun. Arbetet har skett genom

⁵³ Convention on Biological Diversity (CBD).

samverkan med kommunerna, dialog med projektansvariga huvudmän om vad huvudmannaskapet innebär, vägledning om vad som ska ingå i en bidragsansökan samt stöttning i framtagande av ansvarsutredning⁵⁴.

Samverkan och goda exempel

Samverkan har skett med kommunerna vid en gemensam samverkansträff samt vid enskilda kommunbesök. Vid dessa tillfällen har Länsstyrelsen informerat om behovet av tillsyns- och bidragsrelaterat arbete med förorenade områden. Huvudmannaskap för statsfinansierade projekt, möjlighet till bidrag för områden med delvis ansvariga samt exempel från länet har diskuterats. Länsstyrelsen har även haft möten med Sveriges Geologiska Undersökning, SGU, angående fortsatt statsfinansierade arbeten vid objekt Grötingen⁵⁵.

Länsstyrelsen har en nationell bidragssamordnare som genom samverkan med Naturvårdsverket och andra länsstyrelser arbetat för att effektivisera och tydliggöra ansökningsprocessen⁵⁶. Mallar och vägledningar har tagits fram inom detta arbete.

Genom den nationella bidragssamordningen har Länsstyrelsen medverkat till anordnande av ett webinarium för att sprida goda erfarenheter från statligt finansierade efterbehandlingsåtgärder. Webinariets huvudsakliga målgrupp har varit kommunala huvudmän i landet och huvuddelen av länets huvudmän deltog.

I samband med en regional tillsynsvägledningsdag (TVL-dag) angående masshantering lämnades exempel på mottagningskriterier för PFAS-förorenade jordmassor samt behov av provtagningar vid återanvändning av massor.

Tillsyn och tillsynsprojekt

Länsstyrelsen har fortsatt prioritering av EBH-tillsynen för att öka antalet privatfinansierade utredningar och åtgärder.

Ett annat sätt har varit medverkan i gemensamma tillsynsprojekt. Miljösamverkan Sverige-projektet ”PFAS vid deponier” har redovisats med handläggarstöd och rekommendationer för att underlätta tillsynsmyndigheters arbete. Länsstyrelsen har under året börjat delta i referensgrupp angående ”Projekt Tekniska schakter vid pågående verksamhet”.

Länsstyrelsen har även haft ett PFAS-projekt⁵⁷ för att dels ta fram underlag inför bidragsansökan, dels underlag för regionalt tillsynsarbete angående områden som kan vara förorenade av PFAS.

Effekter av arbetet har varit att två kommunala projekt har kommit vidare med bidragsfinansierade utredningar respektive åtgärdsförberedelser⁵⁸. Dessutom har Länsstyrelsen ansökt om bidrag för två projekt⁵⁹, en kommunal ansökan har inkommit till Länsstyrelsen⁶⁰ och en ansökan är nära förestående i ett annat kommunalt projekt⁶¹. Åtminstone en kommun använder mallar som tagits fram inom det nationella samarbetet. Spridande av goda exempel har förhoppningsvis bidragit till större kunskap samt inspiration.

⁵⁴ Länsstyrelsens diarienummer 9151-2022.

⁵⁵ Förorenad plats efter trätjätatillverkning vid sjön Grötingen i Bräcke kommun.

⁵⁶ Regeringsuppdrag M 2022/00509, Länsstyrelsens diarienummer 2014-2022.

⁵⁷ PFAS-projektet under 2022 som underlag inför bidragsansökan. Bidragsansökan skedde dock senare, Länsstyrelsens diarienummer 4324-2022.

⁵⁸ Länsstyrelsens diarienummer 3885-2022 respektive 5188-2022.

⁵⁹ Länsstyrelsens diarienummer 4324-2022.

⁶⁰ Länsstyrelsens diarienummer 7384-2022.

⁶¹ Presentation vid möte Hissmofors 2022-11-10.

Arbetet med föroreningar och förorenade områden kan relateras till flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, bland annat mål 2. Ingen hunger, 3. Hälsa och välbefinnande, 6. Rent vatten och sanitet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 14. Hav och marina resurser samt mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Enligt det nationella miljökvalitetsmålet "Giftfri miljö" ska förorenade områden vara åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Ett övergripande mål för berörda myndigheter är att alla prioriterade förorenade områden ska vara åtgärdade innan år 2050. Även andra miljö-kvalitetsmål berörs, som "God bebyggd miljö", "Levande sjöar och vattendrag", "Hav i balans" och "Grundvatten av god kvalitet".

Uppdrag 1B2 Miljökvalitetsnormer luftkvalitet

Luftkvaliteten i centrala Östersund har flera gånger konstaterats ligga över miljökvalitetsnormerna (MKN) för partiklar. Partiklarna kommer framför allt från trafiken och dess slitage av vägbanan. Ett åtgärdsprogram för att förbättra luftkvaliteten i centrala Östersund och för att klara miljökvalitetsnormerna för partiklar har under året tagits fram av Östersunds kommun. Efter samråd under sommaren 2022 antogs programmet⁶² av kommunfullmäktige i december. Fokus på åtgärderna är att minska damningen från vägarna samt minska biltrafiken och i stället öka gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Flera åtgärder bedöms ha effekt redan under vintersäsongen 2022/2023 medan det för andra åtgärder krävs ytterligare utredningar innan de kan genomföras. Om föreslagna åtgärder beslutas och sen genomförs snabbt och effektivt bedöms MKN för dygnsmedelvärde kunna klaras år 2023 eller 2024.

Åtgärdsprogrammet medför en positiv inverkan på luftkvaliteten och bidrar därmed till Agenda 2030 målen 3. God hälsa och välbefinnande samt mål 11. Hållbara städer och samhällen.

Uppdrag 1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)

Arbete enligt uppdraget har bland annat lagts på genomförandet av åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), inventeringar av invasiva främmande vatten- och växtarter, bidrag till lokala naturvårdssatsningen (LONA) och genomförande av friluftsuppdraget.

Hotade arter

Samordning och ledning i genomförandet av åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) i Jämtlands län har under 2022 omfattat 19 terrestra⁶³ åtgärdsprogram och fem limniska⁶⁴ program. Samordning och ledning av åtgärdsprogramsarbete är i huvudsak Länsstyrelsens roll i genomförandet av åtgärdsprogram för hotade arter. Samordning sker internt med olika verksamhetsområden, till exempel i planering och genomförande av åtgärder i skyddade områden, inventeringsinsatser och olika typer av ärendehandläggning och informationsinsatser. Samordning och ledning av åtgärder i enlighet med programmen sker också externt vid samarbeten med olika aktörer i landskapet, till exempel jord- eller skogsbrukare, Trafikverket, kraftbolag, kommuner etcetera. Några exempel på samordning av åtgärder och resultat inom ÅGP verksamheten 2022:

- ÅGP samordnade under året en avverkning med anpassad hänsyn till åtgärdsprogramsarten smällvedel.
- Riktad jaktinsats på rödräv i Stekenjokk-området samordnades av ÅGP verksamheten gemensamt med fältfunktionen under vårvintern för att gynna ÅGP arten fjällräv.
- ÅGP verksamheten samordnar också årligen stödutfodring av fjällräv. Under året skedde utfodring i 60 foderautomater i anslutning till lyor i länet.

⁶² Åtgärdsprogram Östersund. Kommunfullmäktige, 2022-12-20, §282.

⁶³ Jord eller land.

⁶⁴ Sötvatten.

- Gräsmarksbränning genomfördes på Frösö golfbana för att gynna blommande växter och pollinatörer. För ÅGP-arten mosippa genomfördes också en naturvårdsbränning som lokalt förbättrade förutsättningarna för mosippan att föryngras. Insatserna samordnades inom ÅGP verksamheten.
- Skötsel av ett tiotal oskyddade gräsmarker med ÅGP arter samordnas av ÅGP verksamheten. I några fall ersätter Länsstyrelsen andra för skötseln, annars sköts gräsmarkerna med egen personal. ÅGP verksamheten samordnade också restaureringsinsatser i två oskyddade gräsmarker under året.
- I samverkan med SCA genomfördes lövgynnande skötsel i oskyddat skogsbestånd.
- ÅGP verksamheten deltar årligen i flertalet samråd med aktörer där ÅGP arter och naturtyper berörs av någon form av markutnyttjande/exploatering. Till exempel genomfördes i år samråd i fält med Holmen skog om skötsel i lövtrakt tillsammans med entomolog⁶⁵ samt med Mellanskog om avverkningsanmält bestånd med mosippa.
- Ett infoblad om fjärilen trolldruvemätare har tagits fram i samverkan med Skogsstyrelsen.
- ÅGP anordnade kurser om ÅGP arterna strandskinnlav i svämskogsmiljö samt trolldruvemätare i skog gemensamt med berörda verksamheter på Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.
- Våtmark har restaurerats vilket förbättrat vattenkvaliteten för bland annat närliggande flodpärlmusselbestånd.

Det arbete och åtgärder som har utförts har lett fram till följande effekter. I de fall det inte ännu går att urskilja effekterna av prestationerna så beskrivs istället vilka effekter prestationerna syftar till att uppnå.

- Åtgärderna har lett till bättre förutsättningar för smällvedeln att föryngras och sprida sig lokalt.
- Rödräven konkurrerar om föda och livsutrymme samt sprider skabb till fjällrävspopulationen. Totalt sköts 23 rödrävar i länet nära eller i direkt anslutning till fjällrävslyor varav 15 i Stekenjokk -området vilket syftar till att förbättra livsvillkoren för fjällräven.
- Årets inventering av fjällräv visade på 37 kullar i länet vilket är ett mycket bra resultat och visar på vikten av stödinsatserna.
- Åtgärderna för gräsmarker gynnar bland annat ÅGP arterna brunkulla, violett gulvinge, fältgentiana samt ängsvaxskivlingar. Årlig uppföljning av brunkulla visar på inbromsad minskning och ökning av blommande individer på flera växtplatser där åtgärder genomförts kontinuerligt under några år.
- ÅGP-kurserna har ökat kunskapen och medvetenheten om dessa arter och miljöer hos deltagarna.

Åtgärdsprogrammet medför en positiv inverkan på att förbättra livsvillkoren för hotade arter i programmen och bidrar till att uppnå Agenda 2030 målen; 11. Hållbara städer och samhällen, 13. Bekämpa klimatförändringen och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Invasiva främmande arter (IAS)

Inventeringar av invasiva främmande vatten- och växtarter har genomförts under 2022. Både i samarbete med naturnära jobb, samt av säsongsanställda på Länsstyrelsen. Naturnära jobb inventerade i, och i anslutning till naturreservat inom Östersunds och Strömsunds kommun. Länsstyrelsens inventering pågick i flera delar av länet inom prioriterade områden. Signalkräfta har inventerats i norra Jämtland. Ett fåtal kräftor fångades vilket gör sannolikt att ingen reproduktion sker i dessa vatten på grund av låg vattentemperatur.

Kanadaröding har decimeringsfiskats i Ånnsjön under sommaren och hösten. Även bäckröding har inventerats på olika platser i länet genom elfiske. Inga nya förekomster har hittats.

⁶⁵ Zoologer, som specialiserar sig på insekter.

Under året har Länsstyrelsen deltagit i Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens nationella kommunikationsinsats. Flertalet inlägg har publicerats i sociala medier och information har lagts ut på internetwebben. Utöver detta har ytterligare kommunikationsinsatser utförts, där ibland en berättarkväll på naturum Vålådalen, samt deltagande på Stiftets fastighetsdagar där en gemensam presentation hölls med Länsstyrelsen i Västernorrland. Även en internutbildning har genomförts för naturbevakarna i länet samt två utbildningar för anställda inom naturnära jobb i Östersunds och Strömsunds kommun.

Vidare har två uppföljande bekämpningsåtgärder utförts mot landlevande EU-listade invasiva främmande växtarter, jättebalsamin och tromsöloka. En av åtgärderna genomfördes i samarbete med Naturnära jobb i Östersunds kommun.

Under våren 2022 påbörjades informationsutskick till markägare i Östersunds kommun med förekomst av den EU-listade arten jättebalsamin på deras fastighet. En insats som syftar för att få fler att utföra bekämpningar av dessa arter.

Samverkan med länets kommuner har pågått under hösten, i form av fysiska möten med sju av länets kommuner. Även en enkät har skickats ut till länets återvinningscentraler.

Inventeringarna har bland annat resulterat i ett fyrtiotal nya fynd av EU-listade landväxter och 20 rapporter av vattenpest. Den EU-listade arten smal vattenpest har fortsatt inte återfunnits i länet. Ett 40-tal fynd har även gjorts av ej listade problematiska arter, så som parksallat och kanadensiskt gullris. Många platser har även markerats som "icke fynd" där arterna eftersökts men ej återfunnits. Ett fyrtiotal icke listade men för länet problematiska arter har hittats under inventeringarna. Däribland nya fynd av kanadensiskt gullris. Arbetet har bidragit till en bättre bild över utbredningen av arter i länet. Underlaget ligger även till grund för kommande åtgärder och informationsutskick till berörda markägare. Data från inventeringarna rapporteras in i artportalen. Fisket av kanadaröding resulterade i att 129 exemplar har fångats, totalvikt 711 kilo. Storleken på individerna har minskat succesivt.

Arbetet med den nationella kommunikationsinsatsen resulterade i att över 160 000 personer nåtts av inläggen i sociala medier och cirka 400 personer har kommenterat materialet. Kommunikationsinsatsen syftade till att höja allmänhetens kunskap inom området, både gällande hur arterna känns igenom samt hur de ska hanteras för att hindra spridning i naturen, i trädgården och i vattnet. Presentationen på naturum var ytterligare ett sätt att sprida information till allmänheten. Naturum har även haft bildmaterial från årets kampanj uppsatt under delar av året.

Bekämpningsinsatserna som utförts 2022 ska följas upp nästkommande år, för att säkerställa att bestånden minskar och på sikt försvinner. Lika så behöver utskicken till berörda markägare följas upp.

Samverkan med kommunerna behöver fortsätta även nästkommande år. Dessa inledande insatser har skapat en bättre översikt över nuvarande arbete, kunskapsluckor hos kommunerna där Länsstyrelsen kan vara stöd i det fortsatta arbetet. Bland annat efterfrågas utbildning för anställda på återvinningscentralerna från flera kommuner.

De fortsatta inventeringarna och inrapporteringarna i artportalen bidrar till att öka myndighetens kunskap om arternas utbredning och ligger till grund för det fortsatta arbetet. Detta gäller både egna inventeringar och allmänhetens inrapporteringar som är av stort värde.

Arbetet med att kontakta markägare i länet som påbörjades under 2022 är ett viktigt steg i arbetet mot de EU-listade arterna. Under 2023 krävs ett fortsatt arbete med att kontakta berörda markägare för att öka antalet åtgärder.

En bra grund för samverkan med kommunerna har lagts under 2022 genom de möten som genomförts under hösten. Fortsatt kommunikation och samverkan med kommunerna krävs kommande år för att utveckla arbetet. Samverkan med Trafikverket har fortsatt under året, en gemensam arbetsgrupp med övriga Norrlandslän är uppstartad, där representanter från ÅGP, Grön infrastruktur och Invasiva främmande arter har deltagit.

Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Länsstyrelsen handlägger och beslutar om bidrag till lokala naturvårdssatsningen (LONA). Det är kommunerna i länet som söker och beviljas bidrag av Länsstyrelsen men projekten kan initieras och drivas av dem som bor och verkar i kommunerna. LONA-bidraget är till för att stimulera kommuners och invånarnas långsiktiga naturvårdsengagemang. Länsstyrelsen har även en rådgivande roll vid sidan om handläggningen för de som har frågor kring bidraget.

Under 2022 har det varit möjligt att söka bidrag för tre inriktningar inom LONA; LONA-ordinarie, LONA-våtmark och LONA-pollinering. Den sistnämnda inriktningen utgörs av en specialsatsning åren 2020 – 2022. Länsstyrelsen har beslutat och utbetalat medel inom samtliga tre inriktningar.

Ordinarie ansökningsomgång för projekt med projektstart 2022 slutfördes i december 2021. Under 2022 har dock Naturvårdsverket beslutat om och genomfört en extra ansökningsomgång under september månad.

Antalet ansökningar tenderar att variera från år till år och beror till största del på allmänhetens och kommunernas engagemang. Kommuner med färre personalresurser tenderar att skicka färre ansökningar. Länsstyrelsen kan fortsätta informera kommunerna och allmänheten om bidraget men behöver utveckla en bättre extern såväl som intern samverkan. Då ansökningsförfarandet upplevs krångligt, vilket i sin tur kan leda till färre ansökningar, behöver Länsstyrelsen lägga större fokus på att sprida relevant information om hur man ansöker genom att hänvisa bättre till manualer och andra tillgängliga instruktioner.

Under 2022 har det fram till sista december betalats ut totalt 1,1 mnkr av LONA-bidraget till länets kommuner. Totalt har sju projekt beviljats preliminärt bidrag, varav ett inom våtmarks-LONA. Vidare har 15 pågående LONA-projekt inom inriktningarna LONA-ordinarie och LONA-våtmark lämnat verksamhetsrapport och berörts av delbetalningar. Fem projekt har lämnat slutrapport och beviljats slutgiltigt bidrag, varav två utgör de sista projekten inom LONA-pollinering.

Under året 2022 har Länsstyrelsen anordnat möten med kommunerna, hållit i ett seminarium för olika bidragstyper riktat mot allmänheten samt deltagit i möten med Naturvårdsverket. Information om att bidraget finns att söka har spritts på Facebook och i samtal med kommunerna.

LONA-projekten har bedrivits med inriktning mot att bland annat gynna biologisk mångfald, tillgängligt friluftsliv och för att bekämpa klimatförändringar. Detta kan om projekten slutförs bidra till uppfyllelsen av flera miljö kvalitetsmål såsom myllrande våtmarker, ett rikt växt- och djurliv, levande skogar, god bebyggd miljö och god hälsa och välbefinnande.

Slutredovisade projekt 2022 har skapat våtmarker, omvandlat grönytor till ängsmarker och tillgängliggjort naturen genom att skapa vandringsleder samt tillgänglighetsanpassa information och vandringsleder. Detta har främst bidragit till miljö kvalitetsmålen ett rikt djur- och växtliv och myllrande våtmarker.

Av hållbarhetsmålen i agenda 2030 har dessa projekt bidragit främst till målen 6. Rent vatten och sanitet och 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Friluftsliv

Länsstyrelserna ska genom friluftslivsuppdraget samordna och leda det regionala arbetet med friluftslivspolitik, i samverkan med andra berörda aktörer. Utöver friluftslivspolitik bottnar strategin även i genomförandet av Agenda 2030. Under 2022 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att ta fram en femårig intern friluftsstrategi.

Länsstyrelsen har även samordnat kommunerna i arbetet med friluftspolitik. Tre fysiska nätverksträffar med olika teman och på olika platser i länet har genomförts, på vilka kommunerna har lärt och inspirerats av varandra.

För att främja länets folkhälsa har Länsstyrelsen tillsammans med Region Jämtland Härjedalen och sju av åtta av länets kommuner fortsatt arbetat med att få in vistelse i naturen som en del av sjukvårdens insatser, det vill säga Friluftsliv på recept.

En grund för friluftslivet är allemansrätten. Länsstyrelsen har under året deltagit i Naturvårdsverkets dialoggrupp för betalanläggningar.

Friluftsstrategin förväntas på sikt skapa effektivare arbetssätt och därigenom bättre måluppfyllelse av såväl de globala miljömålen som de nationella friluftsmålen. En direkt effekt av årets nätverksträffar är att Östersunds kommun under året har fattat ett politiskt beslut⁶⁶ om att inrätta en så kallad Fritidsbank under 2023. Arbetet med projektet Friluftsliv på recept har resulterat i att 29 särskilt lämpliga områden valts ut och pake- terats med hjälp av kartor, bilder och text för att vistelse i natur enkelt ska kunna förskrivas till vårdtagare. Ett resultat av arbetet inom Naturvårdsverkets dialoggrupp är att Länsstyrelsen bidragit till utformningen av den begäran om regeringsuppdrag som Naturvårdsverket skickat till regeringen med ett särskilt fokus på an- lägnings- och betalledsfrågor kopplat till allemansrätten.

Uppdrag 1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter

I arbetet med uppdraget har Länsstyrelsen bland annat arbetat riktat mot kommunerna framför allt genom tillsynsvägledning och informationsinsatser, där en tillsynsvägledningsdag anordnades i syfte att tydliggöra avfallsbrottslighet och tillsynen av densamma. Kunskaper i arbetet mot avfallsbrottslighet inhämtas även ge- nom att Länsstyrelsen deltar i projektgrupper med andra länsstyrelser i Sverige och vid Naturvårdsverkets seminarium.

Länsstyrelsen har samverkat med Länsstyrelsen Gävleborg vid tillsyn av gränsöverskridande avfallstranspor- ter (GRÖT) i Storlien, vilket har lett till att ett samarbete mellan kommunerna i Jämtlands län och GRÖT Gävleborg har påbörjats. Kommunerna ska medverka när GRÖT Gävleborg gör tillsyn av gränsöverskri- dande avfallstransporter inom respektive kommun.

Arbetet med regeringsuppdraget har lett till att kommunerna i Jämtlands län har fått en ökad kunskap om att avfallsbrottslighet förekommer och att insatser mot avfallsbrottslighet bör lyftas in i det ordinarie arbetet. Kommunerna har påbörjat tillsyn av avfallsbrottslighet i samband med den ordinarie tillsynen. Mellan Läns- styrelsen och Polismyndighetens trafikpoliser har en samverkansyta skapats, vilket kommer underlätta tillsy- nen av avfallsbrottslighet för kommunerna.

Genom ökad samverkan mellan berörda myndigheter har det lokala, regionala och det nationella arbetet mot avfallsbrottslighet stärkts.

Arbetet mot avfallsbrottslighet bidrar bland annat till Agenda 2030-målen: 3. Hälsa och välbefinnande, 6. Rent vatten och sanitet, 7. Hållbar energi för alla, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion samt mål 14. Hav och marina resurser.

Uppdrag 1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur

Arbetets huvudsakliga processer har varit samverkan, samordning och kunskapsfrämjande för utveckling och tillämpning av förvaltningsverktyget. Syftet är att öka förståelse och intresset för användning av verktyget, vilket kan hjälpa Länsstyrelsen att skapa en bild av rennäringens faktiska förluster av renar till rovdjur och identifiera åtgärder för att minska dessa där de är höga.

⁶⁶ Östersund kommuns diarienummer 00344-2022.

Under 2022 har arbetet med förvaltningsverktyget prioriterats och arbetet har fått en nystart. Nystarten har varit synkroniserad med övriga renskötsellän och de involverade myndigheterna Naturvårdsverket och Sametinget. Under året har en arbetsgrupp, där handläggare från respektive renskötsellän ingår, bildats och samordnande möten har ägt rum. Arbetsgruppen har bland annat arbetat med riktlinjer och samstämmighet mellan länen. Möten har även ägt rum med Naturvårdsverket och Sametinget på såväl handläggarnivå som chefsnivå. Myndigheterna har tillsammans arbetat för att tydliggöra sina respektive roller i arbetet med förvaltningsverktyget.

I Jämtlands län har stort arbete lagts för att genomföra enskilda möten med länets samebyar. Under året har möten inom ramen för förvaltningsverktyget ägt rum med tre av länets elva samebyar. Länsstyrelsen har under året också uppdaterat förvaltningsplanen för stora rovdjur i vilken förvaltningsverktyget och arbetet med att nå rennäringens toleransnivå tydliggörs.

Länsstyrelsen har idag endast tillgång till skadenivåer för två samebyar i Jämtlands län. Respektive sameby redovisar, för den senast tillgängliga säsongen 2020 - 2021, totala förluster mellan 5 respektive 27 procent. Respektive sameby redovisar samtidigt kalvförluster om 12 - 19 procent.

Under året har underlag, främst i form av förlustsiffror, från förvaltningsverktyget använts för bedömning av skyddsjakt i två fall. I samband med dessa ansökningar har samråd skett med samebyarna avseende skadenivåer. Vidare har också totalt 76 ärenden om skyddsjakt på rovdjur hanterats av Länsstyrelsen under året. Av dem har 57 ärenden om skyddsjakt bifallits i syfte att minska de skador som rovdjur orsakar för länets rennäring.

I länets förvaltningsplan tydliggörs att rovdjursförvaltningen i länet bland annat syftar till att hantera rennäringens skador kopplade till rovdjur. Länsstyrelsen bedömer att detta kommer ha en positiv effekt avseende förvaltningens transparens och förutsägbarhet.

Arbetet med förvaltningsverktyget för rovdjur inom renskötseområdet ska underlätta för samebyar i länet att bedriva sin verksamhet vilket bidrar till Agenda 2030 och att nå mål 12. Hållbar konsumtion och produktion. Tillämpning av förvaltningsverktyget bidrar även till genomförande av mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Uppdrag 3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.

Redovisning av det övergripande uppdraget med att genomföra en förstudie har redovisats i rapport⁶⁷ av Naturvårdsverket den 20 juni 2022. Samverkan med länsstyrelserna har skett på olika sätt genom olika arbetsgrupper med mera där Länsstyrelsen haft representant.

Effekten har varit att de regionala perspektiven inarbetats i det övergripande arbetet med förstudien.

⁶⁷ Naturvårdsverkets diarienumr 09916-21.

Annan väsentlig information

Områdesskydd; reservatsbildning och upphävande av strandskydd

Länsstyrelsen har under 2022 tagit beslut om fyra nya naturreservat⁶⁸ och ett naturvårdsavtal⁶⁹. Skydd av skog har prioriterats i enlighet med 2022 års regleringsbrev. Ytterligare fem förslag till beslut om naturreservat är under remittering och förväntas beslutas i början av 2023.

Skydd av områden och arter (VÄS 511)*	2022	2021	2020	2019
Inkomna och upprättade	301	308	190	211
Beslut	283	254	228	306
Ej beslutade	165	147	63	38

*Inom ramen för verksamhetsområdet (VÄS 511) skydd av områden och arter handläggs även upphävande av strandskydd i anslutning till mindre sjöar och vattendrag. Dessa motsvarar cirka tio procent av totala antalet ärenden under 2022.

Under 2022 har Länsstyrelsen tagit fram reviderat beslut och skötselplan för Vålådalens naturreservat. Arbetet har bedrivits i projektform. Förslagen har skickats på extern remiss genom kungörelse för yttrande. Arbetet med reservatsbildning inom det så kallade fjällskogspaketet har inletts och kommer på sikt att resultera i ett 30-tal nya alternativt utvidgade naturreservat.

Länsstyrelsen har förbrukat hela länsramen för markåtkomst om 48,8 mnkr samt 93,4 mnkr ur den länsstyrelsegemensamma budgeten för områdesskydd. Detta är fördelat på 45 frivilliga överenskommelser och utbetalningar av intrångsersättning eller motsvarande med i huvudsak enskilda skogsägare i länet.

Det ligger 23 planerade naturreservat klara för beslut om reservatsbildning kommande år, det vill säga att ersättning för markintrång är tecknad med berörda markägare. För att påskynda arbetet med reservat erhåller länsstyrelserna särskilda medel via Naturvårdsverket, så kallade skrivarmedel.

Länsstyrelsen har under året erhållit 15 intresseanmälningar om frivilligt formellt skydd. Till följd av begränsade resurser för inventering, värdering och handläggning har endast 11 av 60 inkomna intresseanmälningar mellan åren 2015 - 2022 lämnats bifall. Antalet intresseanmälningar har ökat med åren.

Länsstyrelsen hade vid utgången av år 2022 165 ej beslutade ärenden inom verksamhetsområdet 511 områdesskydd avseende terrestra reservatsärenden. Flertalet ärenden avser utredningar och förhandlingar om frivilligt formellt skydd gällande naturreservat eller naturvårdsavtal.

Länsstyrelsens beslut om naturreservat under år 2022 har bidragit med en utökad areal formellt skyddad natur med 1 785 ha, varav 1 538 ha skogsmark, 151 ha öppen våtmark, 71 ha sjöar och vattendrag samt 21 ha övrig öppen mark. Till detta kommer ett naturvårdsavtal som omfattar 3,7 ha skogsmark. Av de totalt 1 542 ha skogsmark som fått ett formellt skydd under året klassas 1 355 ha som produktiv skogsmark. Områdena ligger alla nedanför gränsen för fjällnära skog. Bevarandet av skogsmiljöer med mycket höga naturvärdet är det huvudsakliga syftet.

Antal avtal och överenskommelser om formellt skyddade områden är ett alternativt sätt att beräkna skyddade arealer under ett år. Räknesätten skiljer sig väsentligen åt då avtal och överenskommelser med markägare ofta tecknas långt innan ett formellt beslut fattas om bildande av ett naturreservat. Avtal och överenskommelser 2022 har resulterat i ett långsiktigt skydd av 3 741 ha, varav 1 912 ha utgörs av produktiv skog. Av den skyddade produktiva skogen ligger 582 hektar ovanför gränsen för fjällnära skog. För huvuddelen av dessa objekt är ett långsiktigt bevarande av skogsmiljöer med mycket höga naturvärden det huvudsakliga

⁶⁸ Länsstyrelsens diariernr 1156-2022, 3120-2022, 6586-2022, 7762-2022.

⁶⁹ Länsstyrelsens diariernr 5005-2022.

syftet. För flera objekt är även ett långsiktigt bevarande av andra naturtyper, till exempel skydd av våtmarksobjekt utpekade i Myrskyddsplan för Sverige och nationellt särskilt värdefulla vatten med mycket höga naturvärden ett huvudsakligt syfte. Dessutom stärks skyddet av flera Natura 2000-området, samtidigt som ekonomisk ersättning till markägare inom dessa områden har reglerats.

Det formella skyddet av skogsmark sker framförallt i utpekade skogliga värdetrakter och medverkar till att bibehålla en grön infrastruktur i landskapet. De skogar som får ett långsiktigt skydd utgörs till största delen av skogstyper med särskilt höga bevarandevärden, som är internationellt och/eller nationellt prioriterade för långsiktigt bevarande enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog⁷⁰. De formellt skyddade områdena har även stor betydelse för bevarandet av regionala ansvarsarter och ansvarsnaturtyper.

Under 2022 har Jämtlands län uppnått det regionaliserade etappmålet för åren 2012–2020 om 10 100 ha ytterligare formellt skyddad skogsmark nedanför gränsen för fjällnära skog enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog⁷¹. Arealerna i denna målareal beräknas i huvudsak utifrån tecknandet av avtal och överenskommelser med markägare i syfte att berörd mark ska ingå i formellt skyddade områden.

De 142 mnkr som under året betalats ut som ersättning eller köpeskilling inför bildande av formella skydd har fördelats på 45 frivilliga överenskommelser eller avtal med i huvudsak enskilda markägare i länet. Initiativ till detta har tagits av antingen av markägaren själv eller av Länsstyrelsen.

Länets formellt skyddade områden, registrerade i naturvårdsregistret, fördelar sig på en nationalpark, 236 naturreservat, 426 skogliga biotopskydd (Skogsstyrelsen), 11 djur- och växtskyddsområden och 20 naturminnen. I Jämtlands län finns det 326 tidsbegränsade naturvårdsavtal och cirka 240 Natura 2000-områden år 2021⁷². De senare överlappar till stor del områden med andra formella skydd.

Länets nationalpark, naturreservat och skogliga biotopskydd har en sammanlagd areal av 606 350 ha, vilket utgör 12 procent av länets yta. Av länets produktiva skogsmark har 120 623 ha, motsvarande 4,5 procent ett formellt skydd inom nationalpark, naturreservat, skogligt biotopskydd, naturvårdsområde eller Natura 2000. Ovanför gränsen för fjällnära skog är den andelen 25,9 procent och nedanför gränsen för fjällnära skog är andelen 1,7 procent.

Förvaltning av det statliga ledssystemet i fjällen

Av det statliga ledssystemet i Jämtlands län har 335 km rustats upp under år 2022. Upprustningen har till största del skett genom upphandling av externa entreprenörer som under ledning av Länsstyrelsen har satt upp ny markering längs vinterleder och lagt ut ny spång längs sommarleder.

Effekterna av upprustningen av det statliga ledssystemet är ökad säkerhet och tillgänglighet samt förhöjda upplevelsevärden för besökare i vår fjällvärld. Genom att upprätthålla en god standard på det statliga ledssystemet i fjällen minskar även slitaget i känsliga fjällmiljöer genom att besökare kanaliseras till lederna.

Förvaltning av skyddade områden

Anläggningar och tillgänglighetsanpassning

I Döda fallets naturreservat har Länsstyrelsen gjort omfattande förbättringsinsatser för att tillgängliggöra reservatet, bland annat utbyte av tillgänglighetsanpassad ramp och samtidigt görs hela skyltprogrammet om. Allt som allt handlar det om insatser på runt 5 mnkr. Länsstyrelsen har även arbetat tätt tillsammans med den

⁷⁰ Se 4 kap. Urval av områden för formellt skydd, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017.

⁷¹ Se 6 kap. Arealmål för skydd av skog, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017.

⁷² Statistik som publiceras på Skyddad natur (naturvardsverket.se) har ett års eftersläpning.

nybildade Geopark Indalsälven i området för att samordna åtgärder och insatser. Syftet är att öka tillgängligheten i naturreservatet och förbättra informationen, förståelsen om vad som hänt historiskt i fallet, vilket ska bidra till en ännu bättre upplevelse för fler.

I Sonfjällets nationalpark är nya skyltar till alla fyra entréer framtagna och inköp av frilufts-, parkerings- och informationstavlor samt vägvisningsskyltar som ska sättas upp under kommande år. Insatsen syftar till att införa den nya nationalparksidentiteten i länets enda nationalpark samt öka tillgängligheten i och förbättra informationen om nationalparken.

För den gamla nybyggarbyn Lövkläppen i Henvålens naturreservat tog Jamtli, i samarbete med Länsstyrelsen, 2020 fram en restaureringsplan. Området är riksintresse för kulturmiljö och i planen ingår det att restaurera flera av de gamla byggnaderna på platsen för att bevara området. Under 2022 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med åtgärder enligt restaureringsplanen.

I naturreservatet Ändsjön har Länsstyrelsen under 2022 påbörjat bygget av en ny tillgänglighetsanpassad plattform som ersätter det fågeltorn som tidigare tagits bort. Det möjliggör att personer med funktionsvariationer tar sig hela vägen från parkeringen upp på plattformen. Åtgärderna ger också ökad tillgänglighet till tätortsnära natur.

De insatser som genomförts under året följer den interna tillgänglighetsstrategin⁷³ och syftar till att öka tillgängligheten i skyddade områden i länet och att öka kunskap om biologisk mångfald genom information och naturvägledning.

Naturtypsskötsel

I uppdraget våtmarkssatsningen har Länsstyrelsen under året lagt igen diken i fem skyddade områden för att återskapa våtmarker. Länsstyrelsen har under sommaren inventerat och pekat ut ytterligare sju skyddade områden med diken som behöver åtgärdas. Även flera rikkärr med åtgärdsbehov har inventerats under sommaren. Satsningen syftar till att återställa hydrologin i de utpekade områdena vilket gynnar den biologiska mångfalden, och samtidigt minska utsläppen av växthusgaser från myrarna vilket i sin tur minskar klimatpåverkan.

Uppdraget att sköta länets skyddade gräsmarker har under året fått en nystart då Länsstyrelsen haft möjlighet att avsätta resurser för dessa åtgärder. I länet sköter Länsstyrelsen cirka 60 skyddade gräsmarker genom slåtter och bete. Genom aktiva skötselåtgärder gynnas den biologiska mångfalden på dessa marker.

De huvudsakliga Agenda 2030 målen som arbetet bidrar till att uppnå är mål 3. Hälsa och välbefinnande, mål 13. Bekämpa klimatförändringen, mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald och mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Skötsel inom limniska skyddade områden

Den skötsel som genomförts inom limniska skyddade områden utgörs främst av vattendragsrestaurering, eliminering av vandringshinder som vägtrummor och mindre funktionslösa dammar samt utläggning av lekgrus i vattendrag. Även insatser mot invasiva främmande arter har genomförts inom skyddade områden, såsom decimeringsfiske av kanadaröding. Skötseln behövs för att ge bättre förutsättningar för arter att fortleva då habitatens status förbättras och tillsammans ger det mer motståndskraftiga ekosystem. Vattendragsrestaurering medverkar också till landskapets förmåga att bibehålla vatten, vilket är en viktig åtgärd för att säkra vattenförsörjningen i ett förändrat klimat.

⁷³ Länsstyrelsens diariennr 5186-2018.

Miljöskydd

Vattenverksamhet - Dammsäkerhet

Ett riktat arbete har under året bedrivits med att inventera och identifiera dammar som inte tidigare ingått i dammsäkerhetsklassificeringsarbetet. Inriktning har skett mot dammar där ett dammhaveri skulle ge konsekvenser på samhället. Syftet är att identifierade dammar ska integreras i arbetet med dammsäkerhetsklassificering och regelbunden tillsyn.

Under året har ett regionalt gemensamt tillsynsarbete med Norges Vassdrags- och Energidirektorat (NVE) inletts. Arbetet syftar till att få en bättre samverkan och att bättre reglera och säkerställa tillsynen av dammar med gränsöverskridande påverkan och konsekvenser över nationsgränsen. Arbetet avser att tydliggöra ansvarsfördelning, samverkan och samsyn kring effekter av ett dammhaveri vid dammar som ligger i ett land men medför konsekvenser i det andra landet.

Med syfte att effektivisera och samordna den verksamhetsövergripande dammsäkerhetstillsynen har Länsstyrelsen Jämtlands län tillsammans med Länsstyrelserna i Dalarna, Norrbotten, Uppsala, Västerbotten, Väster-norrland samt Västra Götaland genomfört en gemensam dammsäkerhetstillsyn för några större nationellt verksamma dammägare⁷⁴. Genom att effektivisera och likrikta tillsynsarbetet underlättar detta även för såväl verksamhetsutövare som för tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndighet.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 6. Rent vatten och sanitet, 7. Hållbar energi för alla, 11. Hållbara städer och samhällen, 16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Lagen om allmänna vattentjänster

Under året har Länsstyrelsen prioriterat att ge länets kommuner stöd i tillämpningen av lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Bland annat kommuners gränsdragning gällande verksamhetsområden på särskilda platser har klargjorts samt frågor gällande lagstiftning kopplat till vattentjänster hanterat. Arbetet har även inletts för att kunna peka ut områden i behov av vattentjänster kopplat till kommunernas skyldighet enligt 6§ lagen om allmänna vattentjänster. I detta har även initialt arbete skett med att ta fram kartunderlag för vatten och avlopp (VA) och fysisk planering, för både Länsstyrelsen och kommunerna att använda sig av. Arbetet kommer att ge bättre stöd till kommunerna i VA-planeringen.

Arbetet bidrar till att uppfylla ett flertal av Agenda 2030 målen, såsom mål 6. Rent vatten och sanitet för alla, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Avlopp – uppföljning och tillsyn

Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört uppföljning av den flödesmätningsskampanj som genomfördes 2020. Uppföljningen syftar till att provtagning ska ske på ett rättssäkert sätt samt att underlätta inför nästa års EU-rapportering. Rätt provtagning ökar också möjligheten att upptäcka avvikelser i tid, vilket kan bidra till att minska miljöpåverkan från anläggningarna.

Under 2022 har arbete med aktiv vägledning av kommuner som bygger nya reningsverk eller som planerar/genomför ombyggnationer av befintliga reningsverk och anläggningar. Som effekt av att nya avloppsreningsanläggningar och ny teknik implementeras medan gamla reningsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening stängs ner ökar reningsgraden av avloppsvattnet och därmed förväntas en minskad miljöpåverkan över tid. De nya reningsverken är byggda för att kunna följa den tekniska utvecklingen och framtida behov så som utrymme för införande av läkemedelsrening.

⁷⁴ Länsstyrelsens diarienumr 4109-2022, 8926-2022.

Under året har bevakningen av detaljplanering i områden där avloppsreningsanläggningar eller verk är högt belastade skärpts, bland annat genom att vid planprocesser större vikt har lagts vid VA-utredning av och krav på att berörda kommuner ska redogöra för att anläggningarna har både tillståndsgiven och dimensionerad kapacitet för att klara av planerad utbyggnad. Arbetet förväntas bidra till en hållbar utbyggnad i fjällvärlden, med mindre miljöpåverkan.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 6. Rent vatten och sanitet, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Fällningskemikalier för vattenrening

Ett kunskapsunderlag för att hantera en situation vid brist på kemikalier för vattenrening har tagits fram tillsammans med verksamhetsutövare. Informationsmöten och dialog med verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter har skett löpande under året, för att förebygga konsekvenser i händelse av bristsituation. Samverkan har också skett mellan olika berörda myndigheter och där Länsstyrelsen deltagit i den nationella arbetsgruppen. Medvetenheten om att jobba med förebyggande åtgärder för att hantera en kris har ökat.

Miljöövervakning

Genomförandet av det regionala miljöövervakningsprogrammet⁷⁵ genererar resultat som visar på tillståndet och förändringar för länets luft-, vatten- och landmiljöer som kan användas för uppföljning, rapportering och åtgärder. Eftersom Jämtlands län har ett särskilt fokus på fjällmiljön har arbete pågått under året med att ta fram en sammanställning och analys av miljötillståndet i fjällområdet⁷⁶ för att särskilt skapa ett bättre planerings- och kunskapsunderlag i detta område där påverkanstrycket från bland annat exploateringar och besöksnäring ökar. Denna sammanställning kommer att färdigställas och kommuniceras under nästa år och då kunna förbättra vår förvaltning, planering och utveckling av länets fjällområden.

De utökade provtagningar och analyser av miljögifter och övergödande ämnen som möjliggjorts genom de extramedel som tillförts den akvatiska miljöövervakningen via Havs- och vattenmyndigheten⁷⁷, har genererat värdefulla underlag för både vattenförvaltningsarbetet och miljömålsuppföljningen. Insatserna har också ökat möjligheten att möta efterfrågan hos allmänheten om tillståndet i länets vatten. Extra fokus har legat på att öka kunskapen om poly- och perfluorerade alkylsubstanser (PFAS) i länets vatten, inklusive grundvatten som nyttjas för dricksvattenförsörjningen samt PFAS i utter. Tidigare utförd miljöövervakning av PFAS har bidragit till viktiga underlag i andra sammanhang, exempelvis i Svenskt vattens rapport från 2022 om hur svenska avloppsreningsverk kan möta utmaningen med PFAS⁷⁸. Även tidigare kommunikationsarbete kring förhöjda halter av PFAS i fisk och efterföljande kostrekommendationer för fisk fångad i Storsjön och Lillsjön har legat till grund för att fler län hittat förhöjda halter och som i vissa fall också där lett till kostrekommendationer. Flera län har nyttjat den riskkommunikation som Länsstyrelsen publicerat på sin webbsida.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 6. Rent vatten och sanitet, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringen, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Vattenförvaltning

Det stödjande arbetet till Vattenmyndigheten i Bottenhavets vattendistrikt genom beredningssektariatet har under 2022 bland annat omfattat en stor arbetsinsats för översyn av indelning av de drygt 4 000 vattenförekomsterna i länet för den fjärde förvaltningscykeln utifrån nationella riktlinjer, där vattenkraftspåverkan och skyddade områden prioriterades. Denna indelning av vattenförekomster är grunden för förvaltningen av våra

⁷⁵ Länsstyrelsens diarienummer 8598-2020.

⁷⁶ Länsstyrelsens diarienummer 10263-2021.

⁷⁷ Länsstyrelsens diarienummer 8721-2020.

⁷⁸ Svenskt Vatten rapport nr 2022:07.

vatten och för beslut om miljö kvalitetsnormer. Ett aktiv deltagande i metodutveckling för klassning av påverkan, status och risk har också varit en väsentlig insats som genomförts under året.

Vattenförvaltningsarbetet har i övrigt fokuserat mycket på kunskapsunderlag och samverkan, bland annat inom samverkansprocessen inför omprövningarna för Ljungan och Gimån inom ramen av den nationella provningsplanen för vattenkraft (NAP). Gränsöverskridande samverkan med Norge om gränsvatten har intensifierats under året då två samverkansmöten hållits enligt framtagna samverkansplan⁷⁹. Stort fokus har även varit på tillämpning av vattenförvaltningens miljö kvalitetsnormer och åtgärdsbehov i hantering av olika typer av provningsärenden, bland annat inom samhällsplanering, vattenskydd och vattenuttag, fiskodling, skogsbruk, näringsämnen och miljögifter. Ett arbete med att förbättra datalagringen och datahanteringen av Länsstyrelsens vattenrelaterade data och underlag pågår för att effektivisera och kvalitetssäkra vårt arbete, vilket till viss del finansierats via Havs- och vattenmyndigheten genom dess extra utlysning av medel för akvatisk miljöövervakning. Vidare har samverkan och aktivt deltagande skett i nationella kompetensnätverk och nationella projekt som till exempel ”Full koll på våra vatten”. En kunskapsuppbyggnad för kommunerna, exempelvis om dagvatten och dess påverkan på miljö kvalitetsnormer, har skett genom deltagande i seminarier och stöd i framtagande av lokala riktvärden. Länsstyrelsen har även aktivt bidragit med expertkompetens i regeringsuppdraget om bättre kunskap för hantering av förorenade sediment (RUFs).

De underlag och data som genereras i arbetet med miljöövervakning och vattenförvaltning bidrar till ett förbättrat kunskaps- och planeringsunderlag om länets land- och vattenmiljöer. Dessa underlag används i exempelvis i miljömålsuppföljningen, tillsyn och provningsärenden, planprocessen, åtgärdsplanering och andra verksamheter som förutsätter att myndigheten har kunskap om miljö tillståndet och påverkanstryck.

Insatserna bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 6. Rent vatten och sanitet, 11. Hållbara städer och samhällen, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Vattenvård och restaurering av vattendrag

Tillsammans och i samverkan med mark- och fiskerättsägare, intresseorganisationer, kommuner samt andra myndigheter har Länsstyrelsen arbetat med att återställa vattenmiljöer i Jämtlands län påverkade främst av historiskt skogsbruk i form av timmerflottnings.

Under verksamhetsåret 2022 har flera restaurerings- och fiskevårdsprojekt, med stöd av fiskevårdsbidrag, LOVA, EU-medel från Havs- och fiskerifonden samt åtgärdsmedel från Havs- och vattenmyndigheten, genomförts i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormer, miljö kvalitetsmål, gynnsam bevarandestatus, ekosystemtjänster och en förbättrad situation för hotade arter.

Under året har restaureringsinsatser⁸⁰ genomförts i 21 vattendrag till en sammanlagd sträcka av cirka 28 kilometer i syfte att återskapa morfologi⁸¹ och förutsättningar för naturliga processer. På så vis gynnas även fauna och flora i vattenområdet och åtgärderna leder dessutom till ökad ekologisk resiliens. Förbättrad konnektivitet⁸² har uppnåtts genom avlägsnande av åtta dammrester samt åtgärder av 12 vägtrummor.

Ett 20-tal vattendrag har åtgärdsinventerats till en sträcka av cirka 180 km där underlaget ligger till grund för statusbedömning och det långsiktiga åtgärdsarbetet.

⁷⁹ Samverkansplan mellan Bottenhavets vattendistrikt och Trondelag vannregion.

⁸⁰ Länsstyrelsens diarienummer 8871-2022.

⁸¹ Morfologi beskriver den fysiska formen hos en sjö eller vattendrag.

⁸² Kvalitetsfaktorn konnektivitet beskriver möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning, samt från vattenförekomsten till omgivande landområden.

I ett samarbetsprojekt tillsammans med Trafikverket genomförs årligen inventering av vägtrummor i syfte att lokalisera vandringshinder för akvatiska organismer. Under året har denna inventering utförts inom delar Ljungans och Ljusnans avrinningsområde och omfattat 452 vägtrummor.

Länsstyrelsen deltar vidare i två stora EU-projekt, Rivers of Life samt Life Ecostream, med tonvikt på åtgärder kopplade till restaurering och konnektivitet i vattendrag. De vattensystem som berörs är delar av Härjedalslusan, Gimån, Ammerån, Åreälven och Rörströmsälven. Planerade åtgärder har kunnat genomföras och även uppföljning av restaureringsåtgärder har genomförts. Inom ett tredje EU-projekt som Länsstyrelsen deltar i, Grip on LIFE, sker uppföljning av tidigare genomförda åtgärder. Under året har uppföljning gjorts av våtmarksrestaurering, fågelinventering inom Natura 2000 Tysjöarna⁸³, vattenkemiprovtagning och grundvattennivåmätningar inom Natura 2000 Tysjöarna, Brötarna samt Öjsjömyrarna. Även mätningar av växthusgasflöden på våtmark inom Natura 2000 Ännsjön har genomförts. Uppföljning av åtgärder genomförda för flodpärlmussla inom Gimåns och Näktens Natura 2000-områden har påbörjats med hjälp av eDNA.

Inom GRIP for LIFE stärks samverkan mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen genom ett arbete som syftar till gemensam syn och arbete framåt för att förbättra hänsyn mot vatten och våtmarker vid skogsbruk. Detta har lett till en ökad dialog mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gällande hänsyn till vatten.

Inom våtmarkssatsningen har två dikessystem åtgärdats i anslutning till Allvarsån. Det pågår även ett arbete med att utforma en modell för att underlätta prioritering av åtgärder i dikade våtmarker.

För att öka åtgärdstakten för länets vattenmiljöer har Länsstyrelsen inom LOVA, stöd till lokala vattenvårdsprojekt, i år beviljat sex nya projekt. Bland de projekt som beviljats och som fortfarande pågår genomförs bland annat restaureringar. I ett av projekten tas även verktyg för hållbar dagvattenhantering i Östersund fram. Åtta projekt har slutredovisats där bland annat två vägpasset med trummor som tidigare varit vandringshinder åtgärdats. Även en dagvattenstrategi för Berg- och Härjedalens kommuner har tagits fram samt att utredningar av igenväxningsproblematik i Börtanassjön respektive övergödningsproblematik i Lofssjön genomförts. Genom förmedlingen av LOVA-bidrag har vattenförvaltningens genomförande i länet stimulerats.

För att effektivisera och samordna åtgärdsarbetet i länet har en strategisk åtgärdsplanering startats upp på Länsstyrelsen som kopplar samman olika uppdrag, exempelvis NAP, LOVA, kalkning och vattenförvaltning. Genom detta arbete kan prioriterade åtgärder identifieras.

Arbetet med vattenvård och restaureringsåtgärder bidrar till att uppnå mål 13. Bekämpa klimatförändringarna och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Kalkning av försurade sjöar och vattendrag

För att motverka den antropogena⁸⁴ försurningens negativa påverkan på ekosystemen och den biologiska mångfalden utbetalas statsbidrag för kalkningsåtgärder. Under 2022 har Bergs, Härjedalens, Ragunda och Krokoms kommun beviljats statsbidrag för kalkning⁸⁵. På grund av skillnaden mellan behov och tilldelning av medel, kunde dock endast statsbidrag beviljas för kalkning i 27 av länets 60 försurade åtgärdsområden.

Kalkningsåtgärderna har medfört att vattenkvaliteten har förbättrats och pH-målen har nåtts i de 27 åtgärdsområdena som har kalkats.

Arbetet bidrar till att uppnå mål 13. Bekämpa klimatförändringarna och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

⁸³ Länsstyrelsens diarienummer 911-2022.

⁸⁴ Antropogena processer eller effekter är sådana som kan härledas till mänskliga aktiviteter.

⁸⁵ Länsstyrelsens diarienummer 8429-2022, 692-2022, 3792-2022.

Tillsyn i regleringsområden, skyddade områden och i fjällen

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn av terrängkörning i regleringsområden, skyddade områden och i fjällen, samt i samband med skötsel av skyddade områden och andra arbeten även utfört tillsyn av tillhörande föreskrifter. Länsstyrelsen har haft en informationsinsats i kombination med tillsyn i fågelskyddsområdet i Skåarnja under hela den period då tillträde till området omfattas av restriktioner. Länsstyrelsen har också utfört tillsyn så att villkor i beslut om tillstånd eller dispenser följs samt uppmärksammat behov av skydd av arter på andra ställen än i skyddade områden. Länsstyrelsen har under 2022 utökat förordnanden av naturvårdsvakter till att omfatta hela länet, inte enbart statens mark.

Tillsynen bedöms ha bidragit till efterlevnaden av terrängkörningslagstiftningen och andra lagar och föreskrifter i regleringsområdena, i skyddade områden och i fjällen. Tillsynen har också medfört ett bättre underlag för planering av kommande tillsynsåtgärder och informationsinsatser. Åtgärderna i Skåarnja bedöms ha medfört större medvetenhet bland allmänheten om fågelskyddet, även om det förekommer en hel del mindre överträdelser.

Länsstyrelsens planerade naturtillsyn har inneburit uppföljning av beviljade dispenser och avslag. Återkommande planerad tillsyn torde leda till en bättre lagefterlevnad på lång och kort sikt.

Effekten av genomförda tillsynsåtgärder bedöms ge positiva effekter på mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Tillstånd och dispenser naturskydd

Länsstyrelsen har under året handlagt cirka 200 ärenden rörande tillstånd och dispenser avseende naturskydd, skydd för djur och växtarter och terrängkörning. Länsstyrelsen har hanterat drygt 100 tillsynsärenden, exklusive 12:6 samråd, under året avseende artskydd, områdesskydd med mera, som resulterat i tolv polisanmälningar och två förelägganden. Planerad tillsyn av givna dispenser i naturreservat och biotopskydd har utförts med stickprov och resulterat i uppföljande information om rättelse.

Länsstyrelsen har fortsatt samverkat med Skogsstyrelsen i gemensamma frågor, exempelvis artskydd och bedömningar vid avverkningar och relaterade verksamheter intill Natura 2000-områden. Samverkan sker via remisser från Skogsstyrelsen i vissa avverkningsärenden, fältträff och årliga möten. Samrådsmöten angående bedömningar har behövts efter ändringen av artskyddsförordningen vad gäller fåglar. Länsstyrelsen Jämtlands län deltar även med en representant i referensgruppen för framtagande av förebyggande arbetssätt för artskydd i skogsbruket, i ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

Klagomål och tillsynstips inkommer såväl från allmänheten som andra delar av Länsstyrelsen eller andra myndigheter. Antalet klagomål och tillsynstips är långt fler än vad som kan hanteras, varför prioritering sker utifrån skada och allmänt intresse. Tillsynstips har under året lett till beslut om rättelse samt anmälan om överträdelser och i flera fall även fällande domar med böter som påföljd. Detta gäller främst överträdelser av bestämmelser kopplat till artskydd och överträdelser av föreskrifter i områdesskydd.

Länsstyrelsens samverkan med Skogsstyrelsen gällande fridlysta arter som berörs av skogsbruk är fortsatt viktig för en effektiv hantering. Samrådsmöten kring bedömningar av bland annat knärot och fåglar har minskat behovet att skicka ärenden mellan myndigheterna. Skogsstyrelsens arbetssätt har dock resulterat i fler ansökningar till Länsstyrelsen om dispens från artskyddsförordningen för skogsbruksåtgärder.

En stor andel av våra tillstånds- och dispensärenden berör fjällområden eller områden med höga naturvärden. Sökanden är ofta representanter för organiserad verksamhet, jakt- och besöksnäring, det vill säga inte markägare. Uppkomna skador i terrängen tar lång tid att läka, dels på grund av tunt marktäckande, dels på grund av klimatet i fjällmiljön. Exploatering i fjällområdet initieras vanligtvis med etablering av nya grusvägar, avstyckade tomter och bygglov för fritids- eller permanentboende. En exploatering som i sin tur resulterar i dispenser och tillstånd för till exempel fiberdragning, telemaster, breddning av vägar, p-platser, skidanlägg-

ningar, nedfarter, skoterleder eller liknande. Tillsammans innebär den organiserade verksamheten och exploateringen av fjällen i Jämtland och Härjedalen en betydande risk för ej återställningsbara skador på miljön och ett hot mot ekosystemen i den fjällnära skogen.

Resultatbedömning

Länsstyrelseinstruktionen 19§ Fjälldelegationen

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av samverkan inom fjälldelegationen är gott då erfarenhetsutbyte och samsyn står i fokus för utveckling av gemensamma fjällfrågor.

Uppdrag 1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden

Nationell samordning av revideringen har varit nödvändig för att få en nationell helhetssyn. Översynen av bevarandeplanerna har visat att det krävs en omfattande revidering av bevarandeplanerna för att förtydliga vilka åtgärder som behövs för att uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd, varvid det finns utvecklingsbehov av verksamheten.

Uppdrag 1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor

Utvärderingen av samverkansprocessen har visat att det bland annat finns olika syn på omprövningens avgränsningar mellan berörda myndigheter och branschen⁸⁶. Resultatet av utvärderingen kommer att användas i kommande prövningsgrupper och kommer medföra att samverkansprocessen kan startas upp mer effektivt och resursanpassat och att detta kan kvarstå genom hela samverkansprocessen. Verksamhetsutövare och andra myndigheter kommer involveras tidigare i samverkan och samarbetet kommer att förbättras. Utifrån det som kommit fram i samverkansprocessen bedöms resultatet som att det finns utvecklingsbehov.

Uppdrag 1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur

Arbetet med grön infrastruktur syftar till att skynda på måluppfyllelsen för de landskapsanknutna miljömålen och där har en del viktigt arbete utförts, bland annat används gräsmarksvärdetrakter som underlag vid samhällsplanering och vid åtgärder som rör arter knutna till odlingslandskapet. Inom arbetet med artikel 8j och 10c i konventionen om biologisk mångfald har Länsstyrelsen Jämtlands län genom deltagande i ett nationellt programråd och som pilotprojekt bidragit till ökad kunskap och samordning kring traditionella näringar och traditionellt sedvanebruk.

Sammanfattningsvis finns det fortsatt utvecklingsbehov av verksamheten då resultaten endast delvis når de uppsatta målen. Arbetet med att förankra grön infrastruktur internt har gått långsammare än planerat och den regionala handlingsplanen är fortfarande inte publicerad. För att komma vidare i arbetet behövs fortsatt riktade medel för samordning av arbetet och framtagande och uppdatering av kunskapsunderlag. Arbetet är långsiktigt och vi är långt ifrån att nå målet.

Uppdrag 1A7 Tillsyn strandskydd

Länsstyrelsen bedömer att resultaten över lag är goda vad gäller handläggning och tillsyn av ärendet inom området. Bedömningen av genomförd tillsyn och tillsynsvägledning av strandskyddet är att de har genomförts med gott resultat.

Uppdrag 1A8 Förorenade områden

Länsstyrelsen bedömer att det bidragsrelaterade arbetet har gått utmärkt. De nämnda delmålen har uppnåtts⁸⁷. Regeringsuppdraget och det nationella samordningsarbetet har krävt mycket arbete men har även medfört samordningsvinster inför kommande statsstödsprövningar.

⁸⁶ Sammanfattande redogörelse NAP, Länsstyrelsens diariernr 2776-2021.

⁸⁷ Regionala delmål.

Uppföljning av tillsynsarbetet har visat utvecklingsbehov angående rutiner för ärendehantering. Antalet tillsynsärenden har dock ökat på grund av prioritering av arbetet under 2021 och 2022 samtidigt som några ärenden och förorenade områden är mycket komplicerade. Sammanfattningsvis bedöms det samlade arbetet som gott.

Uppdrag 1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper (ÅGP) är ett av verktygen för att nå flera av miljökvalitetsmålen och främst "Ett rikt växt- och djurliv" och arbetets mål är att förbättra statusen för hotade arter i Sverige. Resultatet av samordning av insatser inom ÅGP verksamheten bedöms vara förbättrade förutsättningar för flertalet arter och naturtyper. Inte enbart för de arter som ingår i de cirka 24 åtgärdsprogram där någon form av åtgärd genomförts under 2022 utan även för ytterligare arter i samma livsmiljö med liknande behov. Resultatet av årets arbete bedöms gott.

Invasiva främmande arter

Sammantaget bedöms resultatet av verksamheten som gott. Resultaten av årets arbete ligger i linje för att uppnå de satta målen. Arbetet med att sprida kunskap om invasiva främmande arter har varit effektivt under året, bland annat genom att ett stort antal människor har nåtts av informationskampanjen i sociala medier. Internt har även arbetet med att höja kunskapen fortsatt, däribland genom internutbildning för naturbevakarna. Fortsatt internutbildning planeras även inför nästa år.

Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Resultatet av verksamheten bedöms sammantaget vara gott med visst utvecklingsbehov. Inför projektåret 2022 inkom färre ansökningar jämfört med 2021 för Jämtlands län. Effekten med rekordmånga ansökningar inför 2021 kan därför ha varit temporär och antalet ansökningar är nu tillbaka på en normal nivå. Men däremot syns ett fortsatt bibehållet intresse för att söka till våtmarks-LONA.

Friluftsliv

Årets resultat bedöms vara gott med hänsyn till verksamhetens uppnådda effekter.

Den sammanfattande bedömningen av arbetet med regleringsbrevsuppdragets olika områden är att resultatet får bedömas som gott.

Uppdrag 1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter

Genom det arbete som utförts har kunskapen om problematiken kring gränsöverskridande avfallshantering och transporter ökat generellt bland berörda myndigheter. Genom ökad tillsyn och samverkan mellan kommuner, länsstyrelser och polisen, har det lokala, regionala och nationella arbetet mot avfallsbrottslighet stärkts. Sammantaget får arbetet bedömas som gott.

Uppdrag 1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur

Arbetet med förvaltningsverktyget har alltså behov av vidareutveckling och tydliggörande avseende framför allt myndigheternas roller och ansvar. Länsstyrelsen ser också ett stort behov av ytterligare utveckling och kvalitetssäkring av det webbaserade förlustberäkningsverktyg som Sametinget idag handhar. Länsstyrelsen har i uppgift att rapportera samebyarnas förlustsiffror i enlighet med regleringsbrevet, men hanterar alltså inte verktyget i vilket samebyarna förväntas rapportera. Detta försvårar Länsstyrelsens arbete och möjlighet till korrekt förlustrapportering.

Uppdrag 3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av myndighetens deltagande i arbetet med förstudien är gott. Genom detta har de regionala perspektiven inarbetats till grund för bedömningen av behovet och förutsättningarna att gå vidare med en nationell vägledning för miljötillståndsprövningen.

Annan väsentlig information

Områdesskydd; reservatsbildning och upphävande av strandskydd

Betinget för områdesskydd enligt Naturvårdsverket är särskilt stort i Jämtlands län tillika Västerbottens och Norrbottens fjällskogar och kvarstående gammal naturskog. Samtidigt bedöms inte resurserna inom områdesskydd tillräckliga för att avsluta inledda ärenden efter värdering och/eller förhandling i önskvärd takt. Länsstyrelsernas möjlighet att avropa värderare och förhandlare är också en trång sektor. Nuvarande anslagstildelning tillsammans med ett större antal ärenden har medfört längre handläggningstider, vilket drabbat enskilda markägare.

I relation till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål, bedömer Länsstyrelsen att verksamheten har ett utvecklingsbehov, det vill säga resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.

Förvaltning av det statliga ledsystemet i fjällen

2022 års anslag har varit historiskt höga och årets resultat bygger på ett gediget planeringsarbete inför 2022. Under 2021 prioriterade Länsstyrelsen att ta fram så mycket underlag och planer som möjligt för åtgärder i skyddade områden samt för det statliga ledsystemet i fjällen och under 2022 har planerna i hög utsträckning kunnat verkställas. Utöver löpande förvaltning har omfattande åtgärder genomförts under året för fortsatt upprustning av det statliga ledsystemet. Sammanlagt 310 km vinterled rustats upp med nya ledstolpar, kryss och reflexer längs hela ledsträckor och 25 km sommarled har rustats upp genom att gammal trasig spång över blöta partier har ersatts med ny spång. Renovering har även genomförts av ett 10-tal broar längs med fjälledssystemet. En betydande del av upprustningsarbetet har genomförts av lokala entreprenörer genom avrop på Länsstyrelsens ramavtal. Genom åtgärderna har Länsstyrelsen ökat säkerheten längs lederna, bidragit till ökade upplevelsevärden för besökare i fjällvärlden samt minskat slitaget i känsliga fjällmiljöer.

Med motiveringen att omfattande åtgärder har genomförts för att rusta upp en betydande del av det statliga ledsystemet i fjällen så bedömer Länsstyrelsen resultatet som utmärkt.

Förvaltning av skyddade områden

Skötselanslaget 2022 har varit historiskt höga och årets resultat bygger på ett gediget planeringsarbete. Under 2021 prioriterade Länsstyrelsen att ta fram så mycket underlag och planer som möjligt för åtgärder i skyddade områden och under 2022 har planerna i hög utsträckning kunnat verkställas. De senaste årens satsningen på vård och förvaltning av skyddad natur har skapat möjlighet att både ha extrapersonal som arbetat tillsammans med reservatsförvaltarna och anlita ett stort antal entreprenörer runt om i länet för åtgärder och insatser, bland annat grävmaskinstjänster och snickeritjänster har upphandlats i stor omfattning.

Med motiveringen att Länsstyrelsen omsatt i stort sett alla medel som funnits tillgängliga under året för att genomföra flera omfattande insatser så bedöms resultat som utmärkt.

Miljöskydd

Vattenverksamhet – Dammsäkerhet

Med det arbete som utförts med bland annat inventering för dammsäkerhetsklassificering och samverkan med norska myndigheter angående dammsäkerhet för gränsöverskridande dammar får resultatet bedömas som utmärkt.

Lagen om allmänna vattentjänster

Verksamheten når i all väsentlighet upp till de uppsatta målen men med utvecklingsbehov. Verksamheten kommer utvecklas under 2023 då mer tid och utvecklingsarbete kommer att kunna fokuseras på tillsynsarbetet.

Avlopp – uppföljning och tillsyn

Aktivt arbete har bedrivits under året gentemot kommunerna som medfört ökad kunskap och implementering av teknikutveckling, dimensionering och planprocesser för VA-frågorna, vilket i stort sett ses med ett gott resultat.

Fällningskemikalier för vattenrening

Genomfört arbete har resulterat i förbättrad dialog med verksamhetsutövare samt samverkan mellan olika aktörer nationellt. Verksamheterna jobbar med kontinuitetsplanering och beredskapsplaner i större utsträckning än tidigare och medvetenheten om detta har ökat. Arbetet har också resulterat i förbättrade rutiner vid en händelse av kris både hos verksamheterna och inom Länsstyrelsen. Sammantaget bedöms insatserna fallit ut med gott resultat.

Miljöövervakning

Genomförandet av det regionala miljöövervakningsprogrammet med övervakning av luft, vatten- och landmiljöer av har fullföljts utifrån länets förutsättningar varför resultatet bedöms vara gott avseende den delen. Den regionala samordningsrollen inom miljöövervakningen behöver dock utvecklas vidare och den akvatiska miljöövervakningen behöver särskilt utvecklas för att närmare kunna nå de behov av övervakning som finns inom vattenförvaltningen. I takt med att climateffekterna fortskrider och nya områden exploateras är det viktigt att förändringen följs, särskilt i våra fjällmiljöer. Möjligheten att upptäcka nya miljöhot förutsätter att det finns resurser att göra riktade insatser inom olika områden. Det finns därför ett behov av att utveckla den regionala miljöövervakningen och att resurser för detta tillförs så att miljötillståndet och utvecklingen i länet kan följas. Sammanfattningsvis bedöms resultatet vara gott men med visst utvecklingsbehov.

Vattenförvaltning

Generellt bedöms resultatet av arbetet med vattenförvaltningen som gott då resultaten i all väsentlighet har uppnått de uppsatta målen. Samtidigt finns ett utvecklingsbehov för uppdraget om vattenförekomstindelning för fjärde förvaltningscykeln där brister i översynen kan leda till ett sämre underlag som kan få konsekvenser för beslut om juridiskt bindande miljö kvalitetsnormer och utpekande av åtgärdsbehov. Det finns vidare ett behov av att utveckla regelverk och vägledningar så att de bättre tar hänsyn till de regionala förutsättningarna, till exempel bedömningsgrunder. Ett annat område som har utvecklingsbehov är samverkan med kommunerna kring vattenförvaltningsuppdragen och stöttning av kommunernas genomförande av vattenförvaltningens åtgärdsprogram.

Vattenvård och restaurering av vattendrag

Resultatet bedöms vara gott då i huvudsak alla projekt genomförts som planerat. Viss justering av verksamheten har behövt göras på grund av väderförhållanden och förordningar på grund av höga bränslepriser.

Kalkning av försurade sjöar och vattendrag

Samtantaget för 2022 års kalkningsåtgärder bedöms resultatet till att det finns utvecklingsbehov, främst utgående från att det krävs mer medel till kalkningsåtgärder för att stävja försurningen i länets samtliga åtgärdsområden och nå de uppsatta målen. Historiskt sur nederbörd har kraftigt minskat områdenas förmåga att stå emot naturligt försurande processer, men även skogsbrukets försurande processer har sannolikt bidragit till en minskad måluppfyllelse och den negativa trenden med ökande försurningsskador inom länets åtgärdsområden. Den biologiska provtagningen indikerar att trenden är negativ för den biologiska mångfalden inom åtgärdsområdena för kalkning. Länsstyrelsen bedömer att försurningssituationen fortfarande är kritisk och fortsatta satsningar på kalkning för att motverka försurningen behöver göras under längre tid framöver.

Tillsyn i regleringsområden, skyddade områden och i fjällen

Bedömningen av genomförd tillsyn och tillsynsvägledning av strandskyddet är att de har genomförts med gott resultat. Behovet av tillsyn enligt miljöbalken inom naturområden överstiger tillgängliga resurser hos Länsstyrelsen. Det innebär att behovet av planerade tillsynsaktiviteter vanligtvis prioriteras lägre än handelstyd tillsyn. Det finns utvecklingsbehov av tillsynsverksamheten. Områdena med restriktioner även för terrängkörning på väl snötäckt mark är stora och svårövervakade. Länsstyrelsen har bedrivit omfattande tillsyn i fågelskyddsområdet Skåarnja men inte i andra fågelskyddsområden. Länsstyrelsen behöver arbeta ännu

mer med tillsynsplanering för att planera insatser där tillgängliga tillsynsresurser ger största möjliga nytta sett till hela myndighetens tillsynsansvar enligt miljöbalken, terrängkörningslagstiftningen med flera lagar.

Tillstånd och dispenser naturskydd

Länsstyrelsen bedömer att resultatet över lag är gott vad gäller handläggning och tillsyn av ärendet inom området. Det finns en trend mot en större medvetenhet hos kommuner och verksamhetsutövare om aktuell miljölagstiftning, vilket bland annat innebär att det inkommer fler artskyddssamråd inför exploatering och artskyddsdispenser från skogsbruket. Länsstyrelsen ser ett behov av stöd hos kommuner och verksamhetsutövare för att de ska kunna bedöma kvaliteten i naturvärdesinventeringar. Länsstyrelsen kommer att ta fram vägledande material som är anpassade efter länets naturmiljöer.

Den samlande bedömningen av årets resultat för hela verksamhetsområdet Naturvård och miljöskydd, sett till samtliga uppdrag, är gott och resultaten uppnår i all väsentlighet de satta målen.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennärringsfrågor	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjäll	Regleringsbrev
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev
1D8 Renbetesavtal	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom Landsbygdsprogrammet.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Det övergripande målet för rennäringspolitiken är en socialt, kulturellt, ekologiskt och ekonomisk hållbar rennäring som bedrivs så att renbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga säkerställs.

Länsstyrelsen ansvarar för att förvalta nyttjanderätter för mark, fiske och jakt på statens mark på renbetesfjällen. Länsstyrelsen kontrollerar även samebyarnas renräkning, beslutar om högsta renantal samt främjar rennäringens utveckling genom att bland annat stödja utvecklingsprojekt. Länsstyrelsen bevakar också rennäringens intressen i samhällsplanering och tillståndsprövning.

I Jämtlands län inkluderar ansvaret för genomförandet av de fiskeripolitiska målen även förvaltning av fiskbestånden i statens vatten på renbetesfjäll och upplåtelse av dessa vatten.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	49,5	51,3	53,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	31,8	31,3	32,3
Antal årsarbetskrafter män	17,7	20,0	20,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 099	6 285	6 157
Antal beslutade ärenden	6 261	7 091	6 404
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	388	502	1 012
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	57 996	56 760	54 538
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 113	6 306	6 800

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Av årsarbetskrafterna 2022 har 19,7 arbetat vid Länsstyrelsens nationella resurscentrum för mathantverk, Eldrimner. Den totala verksamhetskostnaden för Eldrimner 2022 är cirka 24,7 mnkr.

Ett ofullständigt IT-system för hantering av stöden till jordbruket har under innevarande programperiod inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta IT-funktioner på plats och Länsstyrelsen har haft möjlighet att fatta beslut i många ärenden under året. En del av de kvarvarande ärendena går inte att avsluta i systemet. För några av dessa ärendetyper har Jordbruksverket inplanerat driftsättning under början

av 2023, men det är oklart om resterande kommer kunna avslutas. En fördjupad analys av vilka ärenden/stöd som beslutats under 2022, visar att under det sista förlägningsåret i programperioden arbetar Länsstyrelsen med handläggning och utbetalning av stöd för alla periodens stödår, eftersom komplett IT-system för handläggning ännu saknas.

Länsstyrelsen tog 2022 emot 1 200 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2021 års jordbrukarstödsansökningar vilket in- neburit ökade kostnader. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 4 691 beslut om utbetalning för stödår 2015– 2022. Till dessa kommer utbetalningsbeslut för manuellt hanterade stöd som inte registreras i stödstatistiken.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller upp- drag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk bru- kad jordbruksmark (%)	En konkurrens- kraftig livsme- dels-kedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	– ²⁾	– ³⁾	36,8%	38,5%
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlings- landskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	– ²⁾	13 534 ha	13 510 ha	13 264 ha
Sammanlagda anta- let renar i vinterjord i förhållande till högsta tillåtna antalet (%) ⁴⁾	En hållbar ren- näring i balans med betes- markernas pro- duktionsför- måga	Rennäring	Samebyarnas år- liga renlängder och fastställda högsta renantal ⁵⁾	< 100%	109%	107%	103%

¹⁾ Jordbruksverkets statistikdatabas. I arealen total betesmark som redovisas ingår betesmark, slätteräng, skogsbete och fäbodsbete.

²⁾ Målvärde saknas.

³⁾ Det saknas statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

⁴⁾ Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland. Uppgiften om antalet renar i vinterjord avser resultatet från den senaste ren- räkningen. Renräkningen sker årligen under perioden oktober – februari och redovisas till Länsstyrelsen senast 1 juli innevarande år.

⁵⁾ Länsstyrelsens register.

Kommentar tabell

Jämtlands län kvarstår med stor andel ekologisk andel inom växtodlingen/arealen medan en minskning syns inom animalieproduktionen orsakad av minskad efterfrågan på ekologiska produkter. Effekterna i detta kan ses i arealens minskning, en areal som till största delen är foder. Den totala arealen betesmark har ökat något. Det beror framförallt på ökade arealer av fäbodsbete, som också utgör den största del, 66 procent av be- tesarealen. I betesarealen ingår slätterängar som sedan 2020 ökat med 11 ha vilket är mycket då det är manu- ellt brukade ytor, till skillnad från övriga betesmarker. Övrig betesmark och skogsbete är under perioden konstant.

Länsstyrelsen har under 2022 kontrollerat renräkningen i tre av länets samebyar samt därefter vid vite före- lagt två av länets samebyar om reducering av vinterjord för att antalet renar inte ska överstiga det högsta tillåtna antalet.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktion 3§ p10 Lantbruk och landsbygd

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för frågor som gäller lantbruk och landsbygd. I detta uppdrag föl- jer vi utvecklingen i länet. Det sker bland annat genom lägesbildsmöten som pågått från och med 2018, med jordbrukets företrädare och tjänstemän på Länsstyrelsen som med viss regelbundenhet delar lägesbilder med varandra utifrån olika aspekter. Det har visat sig vara ett bra verktyg för att tidigt uppmärksamma, sprida och följa upp iakttagelser inom jordbrukssektorn. Under 2022 genomfördes fem lägesbilder som framförallt syn- liggjort störningar i lantbruksnäringen till följd av invasionen av Ukraina och den fortsatt pågående Covid- pandemin.

Den samlade bilden av situationen i lantbruket och landsbygden, kunskaper om lantbrukets och landsbygdens struktur används inom Länsstyrelsen för internremisser inom andra sakområden och diskussioner kring länets utveckling och möjligheter inom Länsstyrelsen men också till exempel i det regionala utvecklingsarbetet tillsammans med andra myndigheter och organisationer.

Under verksamhetsområdet Lantbruk och Landsbygd redovisas även Eldrimner – Nationellt resurscentrum för mathantverk som dels styrs utifrån ett regeringsuppdrag⁸⁸ och dels genom projekt inom Landsbygdsprogrammet. Eldrimners verksamhet ingår också som en del i det nationella livsmedelsstrategiarbetet.

Eldrimner, nationellt resurscentrum för mathantverk

Eldrimner erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygder i hela landet.

Sammantaget har cirka 4 700 personer över hela landet deltagit i Eldrimners olika aktiviteter 2022 varav knappt 500 inom utbildning, inräknat Starta eget mathantverksföretag samt branschspecifika kurser⁸⁹.

Utöver utbildningar har många mathantverkare nåtts genom nätverksträffar, rådgivning, tävlingen Nordic artisan food award som lockade drygt 4 000 deltagare, tidningen Mathantverk och Eldrimners aktiva arbete på sina webbplatser, i sociala och traditionella medier. Genom dessa kanaler har information och kunskap om mathantverk kommunicerats brett till alla län i Sverige och synliggjort såväl unika företag som näringen i stort. Eldrimners verksamhet har även genererat många artiklar i nationell och lokal press under året vilket gett en god spridning av budskapet om mathantverkets värde över hela landet.

Mathantverkarna har stärkts genom den utbildning, rådgivning, information och de möjligheter till nätverkande de erbjudits. Genom Eldrimners utbildningar har deltagarna fått fördjupade teoretiska och praktiska kunskaper för utveckling av produkter och företagande inom mathantverkets olika branscher, från mejeri och charkuteri till bageri och förädling av fisk, bär - frukt och grönsaker.

Den rapportering som sker i media bidrar till att synliggöra värdet av mathantverket, såväl för beslutsfattare, konsumenter och livsmedelsbranschen i stort.

Länsstyrelseinstruktion 3§ p11 Fiske

Den rådgivning till allmänhet, fisketurismföretag och fiskeförvaltande organisationer som Länsstyrelsen gör är en viktig del i arbetet med att förbättra och utveckla fiskeförvaltningen i länet. Länsstyrelsen har bland annat deltagit vid fyra fisketing under året för att sprida information. Jämtlands län har 2022 varit anordnande för den årliga nationella länsfiskekonferensen. Landets länsstyrelser, nationella myndigheter, universitet samt Regeringskansliet var representerade, vilket borgade för en bra spridning av information och ökad kunskap för att utveckla fiskeförvaltningen i landet.

Länsstyrelsen har under 2022 startat upp vattensystemvisa referensgrupper i åtta vattensystem. Tillsammans med fiskvårdsområdena kommer dessa referensgrupper att vara en grund i arbetet med att ta fram vattensystemvisa förvaltningsplaner under kommande år. I projektet ”Strömfiskelyftet” som bedrivs med stöd av Havs- och fiskerifonden via Jordbruksverket ingår, förutom restaureringsåtgärder, att i samverkan med ingående fiskevårdsområdesföreningar utveckla tre adaptiva fiskeförvaltningsplaner för vattendragen Hårkan, Lången och Dammån. Dessa planer avser skapa en modern förvaltning och ett fiskeregulverk som fiskevårdsområdena sedan ska kunna arbeta efter. Som underlag för förvaltningsplanerna har även driftdykningsinventeringar och elfisken genomförts för att uppskatta fiskbestånden i de aktuella vattendragen. Framtagandet av de tre fiskeförvaltningsplanerna beräknas vara klart april 2023.

⁸⁸ Regeringens diarienumr N2021/00170.

⁸⁹ Länsstyrelsens diarienumr 4854-2015-54 Göra mathantverket känt, dnr 4855-2015-53 Förmedla mathantverkskunskap, dnr 181-2020-16 Mathantverk Nordic 2020 II, dnr 6070-2019-7 Utveckling av traditionella konditoriprodukter.

Fortsatt utveckling av det länsstyrelsegemensamma verktyget Fiskekartan.se, med information om samtliga fiskevårdsområden i landet, har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Arbete inom ett samverkansprojekt för att skapa en ekosystembaserad förvaltningsplan för Storsjön har fortsatt under året. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har i samverkan med Länsstyrelsen presenterat ett första utkast till förslag på åtgärder för fiskevårdsområdena i Storsjöns centrala fiskeråd. För att ge ytterligare stöd i förvaltningen av fisket i Storsjön med biflöden har resultaten från den enkätundersökning som genomfördes 2021, där 3 000 personer boende runt Storsjön fick svara på frågor om fiske, miljö och nyttjande av Storsjön, bearbetats under året. Jämförelser görs med resultat från tidigare enkäter gjorda 1981 och 1994 för att kunna följa allmänhetens fiskevanor. Resultatrapporten kommer att färdigställas under 2023.

Kunskap om fisket och olika fiskarter är viktigt att få med i omprövningsprocesserna för att miljöanpassa vattenkraften enligt den nationella planen. Fisket och fiskarterna i Ljungan har därför beskrivits i den nulägesbeskrivning och analysrapport som tagits fram för Ljungan inom samverkansprocessen. Länsstyrelsen har även medverkat i ett projekt som SLU driver med finansiering via FORMAS⁹⁰ som handlar om implementering av modellverktyg kopplat till vattenkraftens påverkan på fiskbestånden.

Beslut om ekonomiskt stöd till fiskevårdsorganisationer för fiskevårdande åtgärder har bidragit till att insatser för att restaurera vattenmiljöer efter flottningen, utbyte av felaktigt nedlagda vägtrummor samt inventering av fiskbestånd i sjöar och vattendrag har genomförts av fiskeförvaltande organisationer.

Länsstyrelsen har genomfört riktad tillsyn och inventering av regnbåge i Storsjön med biflöden i samverkan med berört fiskevårdsområde med anledning av de omfattande rymningarna som skett från fiskodlingen vid Hoverberg i Bergsviken. En rapport över tillsynen kommer att tas fram under 2023.

Den nya e-tjänst för ansökan om fiskodlingstillstånd enligt fiskelagstiftningen som arbetats fram i samverkan mellan Länsstyrelsen och Tillväxtverket kommer att lanseras under nästa år. För att utveckla arbetet med vattenbruk har Länsstyrelsen medverkat i flertalet av Jordbruksverkets arbetsgrupper, såsom ”Fiskhälsa och djurvälstånd” samt ”Tillstånd och prövning av vattenbruk”.

Länsstyrelseinstruktion 4§ p3 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelsen har under året handlagt 296 ärenden om jordförvärvstillstånd för lantbruksfastigheter. Av dessa har Länsstyrelsen fattat beslut om 284 och lämnat yttrande till Jordbruksverket i två fall. Övriga har avvisats, avskrivits eller lämnats utan åtgärd.

Det stora flertalet dödsbon avvecklar sitt fastighetsinnehav inom fastlagd tid. Påminnelser och förelägganden ger i vissa fall upphov till ansökningar om anstånd eller att dödsboet skiftas, medan det i några fall per år tar lång tid innan fastighetsinnehavet är avvecklat. Länsstyrelsen har under året arbetat med bland annat 2019 års inkomna 166 dödsboärenden.

Länsstyrelseinstruktion 16§ Delegation av rennäringsfrågor

Av länsstyrelseinstruktionen framgår att det ska finnas en rennäringsdelegation inom länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Rennäringsdelegationen i Jämtlands län består, utöver ordföranden, av sex ledamöter varav hälften är rennäringsutövare. Den är beslutande i policyfrågor som rör upplåtelse av mark och jakt på renbetesfjällen. Den fungerar även som samrådsforum för flera övriga frågor som rör fjällförvaltningen i länet. Under 2022 har rennäringsdelegationen haft tre ordinarie möten.

Delegationen har bland annat beslutat om en reviderad policy för markförvaltning på renbetesfjäll. Samråd i frågor som rör upplåtelse av mark, fiske och jakt på renbetesfjällen har genomförts, bland annat inför beslut om ramvillkor för småviltjakt. Länsstyrelsen har även informerat delegationen om förvaltningsåtgärder inom

⁹⁰ Formas är ett statligt forskningsråd för hållbar utveckling.

sjöar och vattendrag på renbetesfjäll. Länsstyrelsen har även återkommande informerat om det pågående arbetet inom Renmarkskommittén.

Uppdrag 1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete

För arbetet med att förankra och genomföra den nationella livsmedelsstrategin på regional nivå finns sedan ett antal år ett partnerskap som leds av Länsstyrelsen och Region Jämtland-Härjedalen. Partnerskapet består utöver dessa två av representanter för branschorganisationer och andra intressenter för mat och livsmedelsproduktion i länet.

Sedan 2021 finansierar Länsstyrelsen tillsammans med Region Jämtland-Härjedalen ett projekt via Landsbygdsprogrammet samt via de regionalpolitiska tillväxtmedlen 1:1 som drivs av Lantbrukarnas riksförbund, LRF, med titeln ”Från strategi till handling - regional mat - och livsmedelsstrategi i samverkan” Styrgrupp för projektet utgörs av representanter för Region Jämtland-Härjedalen och LRF. Löpande dialog och återkoppling sker även till partnerskapet där LRF ingår som representant. Under året har projektet bland annat haft en digital/fysisk konferens med fokusområdena Hållbarhet, Bärkraftigt företagande, Innovation och kunskap och Medveten konsumtion. Projektet kommer att slutredovisas under 2023. Detta och andra projekt har lett till att det finns en struktur, det kopplas ihop och dras nytta av de projekt som bedrivs i länet. Samverkan är god och huvuddelen av aktörerna inom området deltar och arbetet drivs framåt. Det finns årliga handlingsplaner kopplade till den regionala mat- och livsmedelsstrategin.

Den strategiska nivån har dock inte samma tydliga samverkan. Handlingsplaner beslutas av Regionen men inte inom respektive organisationers strategiska nivå. Det gör att arbetet inte får den tyngd och möjlighet till bredd i deltagande organisationer som om strategiska beslut fattas inom alla ingående organisationer. Länsstyrelsen har därför under 2022 startat samarbetsprojektet Livsmedelsråd⁹¹ där uppdragen kring att nationella livsmedelsstrategin får genomslag i länet och den regionala mat- och livsmedelsstrategin möts. Målsättningen är att genom samverkan få en organisering och medvetenhet i ingående organisationers olika nivåer om de möjligheter för länet som dessa strategier kan ge vid samverkan.

Utöver detta har Länsstyrelsen med representanter från flera enheter deltagit i de digitala kunskapsseminarier som ordnats av Tillväxtverket.

Uppdrag 1A9 Målsättningar för att hantera EU-stöd

Länsstyrelsens mål är en snabb och effektiv ärendehantering, där de beslutade medlen till länets lantbrukare och andra företag på landsbygden så snabbt som möjligt betalas ut.

En fortsatt svag minskning av antalet SAM-ansökningar, från 1 230 ansökningar 2020 till 1 200 ansökningar 2022 indikerar ett minskat antal lantbrukare som bidrar till landets livsmedelsförsörjning och service till landsbygdernas boende. Det indikerar också påverkan på lantbrukets infrastruktur i norra Sverige.

En SAM-ansökan består vanligtvis av en ansökan om flera olika stödformer som betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Tidigare har mängden ärenden inte minskat i och med att antal SAM-ansökningar minskat men för 2022 syns minskningen från 5 705 ärenden 2021 till 4 535 ärenden 2022. Trenden med minskade antalet ansökningar kommer följas noga under kommande år, även om en jämförelse inte riktigt låter sig göras då en ny programperiod börjar 2023.

⁹¹ Länsstyrelsens diariernr 8796-2022.

Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2021 års jordbrukarstödsansökningar. Arbetet har under 2022 inte haft högsta prioritet, och kommer därför att fortsätta under 2023. Vi ser fram emot att de återstående delarna av IT-systemet kommer på plats under 2023, så att alla ärenden för 2015–2022 kan beslutas.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att förenkla och underlätta för företag och myndigheter inom området Lantbruk och landsbygd. Under året har fokus framför allt varit på företagens likviditet där snabba utbetalningar av jordbrukarstöd och stöd till företagsinvesteringar varit högt prioriterat och uppnått.

För att minska andel fel i stödhanteringen följer Länsstyrelsen Jordbruksverkets föreskrift GAR i sitt arbete med jordbrukarstöden och projekt- och företagsstöd samt de kontrollinstruktioner och rutinbeskrivningarna som upprättas av Jordbruksverket i handläggarstödet. Länsstyrelsen har genomfört det antal kontroller som motsvarar den kontrollfrekvens som beslutats av Jordbruksverket och följer de av Jordbruksverket beslutade riskanalyserna för registerkontroller och kontroll av jordbrukarstöd. Den manuella handläggning av vissa stöd som fäbodstödet och restaureringsstödet kräver både mer resurser i handläggning och ökar risken för att fel ska uppstå. För att minska den risken följs de fastställda rutinerna.

Länsstyrelsen deltar aktivt i Jordbruksverkets utbildningar och frågestunder gällande kontroll och handläggning för jordbrukarstöd och i den mån det förekommer inom projekt- och företagsstöd. Inom projekt- och företag ingår en medarbetare i kompetensgrupp och delvis under året en medarbetare i reformarbetet, inom länsstyrelsernas reformorganisation.

Uppdrag 1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet

Genomförande av Landsbygdsprogrammet för Sverige 2014-2020 och 2021-2022

Projekt- och företagsstöd

Flertalet budgetar i olika stöd 2014–2022 är slut. I programmets avslutande år har Jordbruksverket omfördelat medel och samarbeten mellan länsstyrelserna liksom inom den egna Länsstyrelsen vilket också påverkat kvarvarande budget. Det har gjort att Länsstyrelsens handläggning bytt fokus till viss del.

- Stöd till infrastruktur för rekreation och turism: Samtliga kvarvarande ej nyttjade medel och återflöden, har omfördelades från samtliga stödmyndigheter till Tillväxtverket.
- Stöd till service och fritid på landsbygden har fått ytterligare medel. Jordbruksverket reserverade, har fördelats ut till stödmyndigheterna. För Jämtlands län innebar detta ett tillskott på 134,3 tkr att ansöka om under 2022.
- Stöd till rådgivning för att förebygga markerosion och förbättra markskötsel har fått utökad budget tack vare att Länsstyrelsen Norrbottens län omfördelade 700 tkr till Länsstyrelsen Jämtlands län.
- Inom länets budget har också omfördelning skett med 96 tkr från Rådgivning kommersiell service till Investering kommersiell servicen.
- Genom samverkan med handläggare av klimatinvesteringsstödet inom Klimatklivet har jordbrukare fått information och möjlighet att söka stöd i Klimatklivet. Det har lett till att budgeten för investeringar i Landsbygdsprogrammet frigjorts till andra investeringar.

Länsstyrelsen har gjort följande utlysningar:

Utlöst åtgärd	Utlösningstid	Belopp tkr
Samarbetsåtgärder för livsmedelsstrategin	2022-05-09 till 2022-06-23	1 440
Samarbetsåtgärder för att skapa nya jobb och diversifiering	2022-05-09 till 2022-06-23	3 468
Investeringsstöd för strukturräkning	2021-10-01 till 2022-03-31	159
Investeringsstöd för täckdikning	2021-10-01 till 2022-03-31	5 761

I genomförandet har dessutom följande frågor hanterats:

- Besiktningar som tidigare skjutits upp grund av pandemin har i efterhand genomförts under året.
- För att underlätta för företagens likviditet har ansökningar om utbetalningar prioriterats.
- Handlingsplanen för Landsbygdsprogrammet 2014–2022 för Jämtlands län har reviderats under året.
- Länsstyrelsen har löpande uppföljningar av pågående bredbandsprojekt och deltar i samverkande möten med länets bredbandskoordinator och Tillväxtverket utöver möten mellan länsstyrelsernas bredbandshandläggare och Jordbruksverket.
- Inom ramen för det tidigare projektet *Service- och trygghetspunkter i Jämtlands län* har nu övergått till en process där tre av åtta beviljade ansökningar/investeringar är etablerade på plats.

Jordbrukarstöd

Samtliga ansökningar om åtagande för miljöersättning för särskild skötsel av betesmark och slåtterängar samt ansökningar om åtagande för fäbod 2022 är handlagda. Totalt kommunicerades sex block med upprättade åtagandeplaner för särskild skötsel av betesmark och slåtteräng, samt sex fäbodplaner under året. Till Länsstyrelsen har det även inkommit en ansökan om miljöersättning för våtmarker och dammar, vilken är under handläggning.

Tidiga delutbetalningar är viktiga. Det är även viktigt att de beslutade delutbetalningarna, som baseras på ansökta uppgifter, är korrekta för att förhindra stor mängd återkrav. Med en andel klara eller beslutade delutbetalningar på knappt 92 procent, är det en rimlig balans mellan dessa.

Den 14 november togs de första besluten om slututbetalning för direktstöd, miljöersättning och ersättning för ekologisk produktion. Vid det tillfället var 95 procent av antalet ansökningar beslutade eller i handläggning klar.

Den 7 december skickades till Jordbruksverket de sista utbetalningarna som har möjlighet att nå lantbrukarna innan jul. Det resulterade i att 99 procent av antal ärenden och i att 99 procent av pengarna har beslutats.

Att miljöersättningar, som i vårt län är ersättning till bete, är lägre beror på att kontrollgårdar 2022 med arealavvikelse inte kan handläggas klart förrän ett speciellt ändringsärende går att skapa i IT-systemet, vilket ännu inte är möjligt.

Styrning och uppföljning via SUSS-planer

Länsstyrelsen följer SUSS⁹²-planerna för jordbrukarstöd och projekt- och företagsstöd, SUSS-JBR och SUSS-LB, som upprättas av Jordbruksverket och länsstyrelserna och använder dessa som grund i arbetsplaneringen. Länsstyrelsen har för jordbrukarstöden uppnått de mål som fanns uppsatta i SUSS-JBR för 2022. Handläggningstider följs upp i SUSS-LB och visar på goda resultatet, kortare handläggningstider, inte minst på utbetalning av stöd. I SUSS-LB mäts under året antal ärenden som inte har beslut. I december 2022 är antalet obeslutade ärenden få och de allra flesta med kort handläggningstid, vid tiden för uttaget.

⁹² Styr- och uppföljningssystem i samverkan, (SUSS).

Det finns ingen särskild mätning av handläggningstider gällande jordbrukarstöden utan det som mäts är uppnådda resultat vid avstämningar i tidplanen SUSS-JBR. All kontroll för areal och tvärkontroller är avstämda i SUSS-planen.

Handläggningen har uppnått målet om minst 95 procent av direktstöden i status beslut eller handläggning klar inom december månad, samt rekommendationen om 90 procent av miljöersättningarna, kompensationsbidrag och ersättning för ekologisk produktion.

Varken fäbodstödet, restaurering av betes och ängsmarker, omställning till ekoproduktion och nationella stödet går inte att följa upp via Blis⁹³ och följs därför inte i SUSS-JBR.

Kompetensutveckling till företagare i länets landsbygder

Projekten inom Landsbygdsprogrammet för kompetensutveckling riktad till lantbrukare inom miljöområdet och till företagare på landsbygden för nya jobb är förlängd och fortsätter även 2023. Projekten resulterar i att enskilda företagare har möjligheter att bolla problemställningar med rådgivare både enskilt och i grupp med andra företagare. De stegrande priserna på till exempel drivmedel, gödsel och oron i omvärlden har påverkat innehållet i aktiviteterna som arrangerats, framför allt i exempel för beslutsunderlag. Även 2022 har aktiviteterna fått anpassas efter coronapandemins rådande förhållanden. Samtidigt har året präglats av glädjen över att det varit möjligt att samlas för studieresor och kursdagar/erfarenhetsutbyten. Betydligt fler kompetensutvecklingsträffar har kunnat genomföras än de senaste åren. Samtidigt har färre efterfrågat individuell rådgivning jämfört med tidigare år. Fortfarande har mycket av verksamheten skett ute i fält eller med digitala verktyg. Behovet av och efterfrågan på fördjupad kunskap om resurseffektivisering inom jordbruket och åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet, samt hållbar besöksnäring och natur/kulturguidning är stark. En stor del av projektens aktiviteter genomförs i samverkan med en eller flera organisationer, vilket är framgångsrikt för verksamhetens relevans och genomförande. Att uppmärksamma på- och möjliggöra för projektens målgrupper att delta på, digitala kurser som andra arrangerat regionalt eller nationellt har prioriterats, som ett komplement till egna arrangemang.

Länsstyrelsen har ansvar för samordning och gemensam upphandling för norrlandslänen inom Greppa Näringen. Ett gemensamt dynamiskt upphandlingssystem för kompetensutveckling av lantbrukare inom miljöområdet har varit framgångsrikt och har nu förlängts.

Genomförande av Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020

Inga ansökningar har inkommit under 2022 och äldre ärenden är avslutade. Ansökningar från Jämtlands län till Havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021-2027 handläggs av Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Uppdrag 1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Under 2022 har länsstyrelserna på olika nivåer aktivt medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023 – 2027. På chefsnivå har länsstyrelserna medverkat i den strategiska beredningen på Jordbruksverket genom två landsbygdsdirektörer och länsstyrelsernas reformledare. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag, några av dem från Länsstyrelsen Jämtlands län.

Länsstyrelsens medarbetare i tvärfunktionella grupper, arbetsgrupper och uppdrag är verksamhetsexperter som bidragit med kunskap om genomförandet av dagens jordbrukspolitik för att på så sätt hjälpa till att utveckla arbetssätt och metoder för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023 – 2027. Inom del av året har medarbetare från Länsstyrelsen Jämtlands län deltagit i dessa grupper.

⁹³ Jordbruksverkets statistikverktyg för stödhanteringen.

På årets lantbruksmässan på Elmia, Jönköping, hade Jordbruksverket och länsstyrelserna en gemensam monter för att möta lantbrukare och andra stödsökande tillsammans inför införandet av den nya politiken.

Länsstyrelserna har även deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen. Länsstyrelserna har ingått i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna gjort ett eget arbete för att bemanna upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen.

För att skapa samsyn och förbereda alla länsstyrelserna på den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027 har den återkommit regelbundet på Länsstyrelsens nätverksträffar för landsbygdsdirektörer. Nätverket har arbetat för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för länsstyrelserna inför införandet. Det gemensamma arbetet skapar även förutsättningar för bra service till lantbrukarna inför 2023. Bland annat har gemensamma upplägg för information på webben till sökande i de nya stöden.

Medarbetare på Länsstyrelsen Jämtlands län, i egenskap av regionsamordnare för Greppa näringen i norr, har under året bistått den nationella styrgruppen för kompetensutveckling och Näringslivsenheten på Jordbruksverket. Insatsen har bestått i att under våren planera och i viss mån följa upp regionala workshops, som en del i prioritering och planering av kompetensutvecklingen 2023 – 2027. I slutet av året har samordnare för kompetensutvecklingsåtgärden, på uppdrag av samma styrgrupp arbetat fram en översiktlig prioritering och planering av kompetensutvecklingsåtgärderna i länet för 2023 – 2027.

Uppdrag 1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjäll
Länsstyrelsen beslutar om upplåtelser av statens mark på renbetesfjällen enligt 32§ rennäringslagen samt förvaltar länets kvarvarande fjällägenheter.

Under året har 71 ärenden avseende markupplåtelse inkommit och 54 ärenden har avgjorts. Ansökningar som gäller rörligt friluftsliv och organiserade aktiviteter på renbetesfjällen har ökat sedan pandemirestriktionerna hävdes i februari. Under året har sex ärenden som gäller friköp inkommit och sju sådana ärenden har avgjorts.

Konsultationer med särskilt nedtecknade protokoll har hållits i tio markärenden på renbetesfjäll under 2022. Övriga konsultationstillfällen finns noterade i tjänsteanteckningar. Konsultation med samiska företrädare har i vissa fall gett längre handläggningstider.

Alltmer uttalade intressekonflikter bidrar till en ökad komplexitet och större behov av dialog mellan parterna i markärenden. Länsstyrelsen har med flera samverkande enheter under hösten deltagit i ett arrangemang för ökad samverkan kring hållbara evenemang i fjällen, anordnad av forskningsprogrammet för ökad hållbarhet inom idrotten och friluftslivet vid Mittuniversitetet.

Ett arbete med att samordna och utveckla de interna rutinerna för hantering av ärenden som rör statens mark på renbetesfjällen har påbörjats. Syftet är att skapa en enhetlig och transparent ärendegång som ska uppfattas som en enklare av enskilda som ansöker om markupplåtelse, tillstånd eller dispens för aktiviteter på renbetesfjällen.

För upplåtelser tas en upplåtelseavgift ut enligt 34§ rennäringslagen. Länsstyrelsen avser att påbörja ett arbete med att se över nuvarande avgiftsnivåer.

Faktureringen av ärenden har setts över, vilket har resulterat i något fler ärenden främst i samband med aktualisering av uppgifter och generationsskiftet bland markarrendatorer.

Uppdrag 1D5 Långsiktig hållbar rennäring

Länsstyrelsen har flera uppdrag kopplat till långsiktig hållbar rennäring, bland annat att genomföra renräkning, upprätta renlängd, fastställa högsta renantal samt fördelning av bygdemedel till rennäringen.

Betesresurser

Rennäringen ska bedrivas så att renbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga säkerställs. Tillgång till bete är också avgörande vid fastställande av samebyarnas högsta renantal. För att följa utvecklingen av betestillgången i länet behöver Länsstyrelsen uppdaterade underlag som beskriver både tillgång och tillgänglighet till bete inom samebyarnas betesområden. Sådana underlag saknas i viss utsträckning idag. Länsstyrelsens har under 2022 prioriterat att undersöka möjligheter till genomförande av betesinventeringar, bevaka riksintresset rennäring i olika planprocesser samt att delta i arbetet med kartläggning av miljötillståndet i fjällen. En annan prioriterad fråga har tillgången till renbete i Härjedalen varit där avtal tecknas mellan samebyar och privata markägare, detta uppdrag redovisas särskilt under regleringsbrev 1D8 nedan. Länsstyrelsen har under året inte hittat möjliga vägar att genomföra nya betesinventeringar vilket innebär att den frågan fortfarande är olöst. Effekten av Länsstyrelsens övriga insatser är att rennäringens förutsättningar lyfts fram och synliggörs i olika sammanhang vilket bedöms leda till att rennäringens behov har större möjlighet att tillgodoses av ansvariga aktörer. Detta är särskilt viktigt eftersom Länsstyrelsen ser ett ökat intresse från olika samhällsaktörer att förlägga aktiviteter och anläggningar på renbetesfjäll.

Renantal

Länsstyrelsen beslutar om högsta tillåtna renantal i vinterhjord för respektive sameby samt kontrollerar att det faktiska renantalet inte överstiger det högsta tillåtna antalet renar. Renräkning och upprättande av renlängder sker varje år i egen regi inom samtliga samebyar. Under 2022 har Länsstyrelsen kontrollerat renräkning i tre av länets samebyar, Mittådalen, Ruvhten Sijte samt Jovnevaerie sameby. Vid kontrollen av renräkningen har det framkommit att det faktiska renantalet överstiger det högsta tillåtna renantalet i två av samebyarna. Länsstyrelsen har därför förelagt med vite dessa samebyar att reducera antalet renar i vinterhjord. I ett av dessa ärenden har samebyn överklagat Länsstyrelsens beslut. Efter behandling av överklagan i första och andra instans kvarstår Länsstyrelsens föreläggande⁹⁴. Den förelagda reduceringen ska vara genomförd under inledningen av 2023.

Resultatet av den senast genomförda renräkningen sett till länet som helhet visar att det faktiska antalet renar i vinterhjord överstiger det högsta tillåtna renantalet med drygt 9 procent. Trenden är stigande över åren och ytterligare åtgärder för att reducera antalet renar behöver vidtas inom vissa av länets samebyar.

Under 2022 har Länsstyrelsen fått många samtal om renar på marker där det inte finns betesrätt, så kallade strövrenar. Det handlar om renar som befinner sig på vinterbetesmarker efter 30 april och på marker i Härjedalen där det krävs avtal med privata markägare för renbete. Länsstyrelsen har under året publicerat information på vår webb för att underlätta dialog mellan markägare och samebyar om strövrenar. Länsstyrelsen har även handlagt ärenden där markägare har anmält skada eller olägenhet av någon betydelse enligt 71§ Rennärlagen. Ett internt utvecklingsarbete har genomförts på Länsstyrelsen för att effektivisera och kvalitets-säkra handläggning och beslut i dessa ärenden. Det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av Länsstyrelsens insatser att följa upp samebyarnas högsta renantal. Man kan dock konstatera att kontroll av renräkning som metod att följa samebyarnas renantal är ett trubbigt instrument som inte kan garantera en korrekt bild av samebyarnas faktiska renantal.

Gränsöverskridande renskötsel

Gränsöverskridande renskötsel kopplat till tidigare konventionsöverenskommelser bedrivs i begränsad utsträckning i länet. Två av länets samebyar är berörda, Jijnjevaerie och Voernese. Samverkan mellan samebyar och berörda renbetesdistrikt i Norge bedöms fungera väl i dessa fall.

⁹⁴ Länsstyrelsens diarienumr 1554-2022, 2025-2022.

Förutom det har Länsstyrelsen under året haft kontakter med Regeringskansliet, Sametinget samt Statsförvaltaren i Norge i två olika ärenden gällande gränsöverskridande renskötsel. Det ena i syfte att säkerställa att gränstängslet norr om Storlien byggs upp och underhålls för att förhindra att renar från Norge betar i området. Det andra gäller en sameby i länet som låtit renar beta på ej upplåtna marker i Norge. Ärendet gällande gränstängslet har ännu inte fått en permanent lösning, Regeringskansliet och Sametinget arbetar vidare med frågan. Ärendet om olovlig betning i Norge är avslutat av Statsförvaltaren.

Andra väsentliga åtgärder som bidrar till en långsiktig hållbar rennäring

- *Dialog med samiska representanter:* Under året har Länsstyrelsen fortsatt haft regelbundna möten med samebyordförandena, Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund.
- *Medel till rennäring:* Länsstyrelsen administrerar samefondsmedel för de anläggningar som fonden tidigare åtagit sig att underhålla. Behovet av underhåll av anläggningarna är stort och medlen räcker endast till en delmängd av det löpande underhållet. Under 2022 har Länsstyrelsen äskat cirka 430 tkr från Samefonden samt fördelat beviljade belopp på 260 tkr till berörda samebyar.
- Länsstyrelsen administrerar även bygdemedel till rennäringen vilket innebär att Länsstyrelsen yttrar sig över samebyarnas ansökningar till Sametinget som är beslutande instans. Under 2022 har Länsstyrelsen tilldelats cirka 2,5 mnkr, lämnat 5 yttranden och utbetalat cirka 2,5 mnkr till beslutade projekt.
- *Införandet av konsultationsordningen:* Den nya lagstiftningen om konsultation i frågor som berör det samiska folket trädde i kraft under året. För Länsstyrelsens del har det inneburit ett omfattande arbete med att ta fram rutiner, utbilda personal och genomföra konsultationer. I förberedelserna har Länsstyrelsen samverkat med övriga länsstyrelser i norrlänen samt med Sametinget och Svenska samers riksförbund (SSR).
- *Arbetet med Renmarkskommittén:* Länsstyrelsen Jämtlands län deltar med en expertresurs i kommitténs arbete. Under året har Länsstyrelsen representerats vid expertgruppens möten. Underlag som beskriver Länsstyrelsens förvaltning av vilt och fisk har delgivits utredningen och synpunkter på utredningens promemorior har redovisats. Vidare har ett flertal inlagor till utredningen tagits fram.

Uppdrag 1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

Länsstyrelse har uppdraget att lämna ersättning för skada på fisk och fiskeredskap men då det inte finns någon yrkesfiskare i länet finns ingen möjlig mottagare av sådant stöd.

Uppdrag 1D8 Samordna renbetesavtal samt avtal om vinterbete för ren i Härjedalen.

Eftersom det inte finns sedvanerätt för vinterbete i Härjedalen så har markägare och berörda samebyar, Mittådalen, Tåssåsen samt Handölsdalen, avtalat om renbetesrätt på privata marker från och med 1 november till och med 30 april. Mittådalens sameby har även avtal för barmarksbete under sommar och höst på vissa marker. Avtalen hanteras av en samverkansgrupp där markägarrepresentanter och samebyrepresentanter möts regelbundet tillsammans med Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. Samverkansgruppen är avgörande för att avtalen följs upp och att eventuella problem kan hanteras på ett tidigt stadium.

Under 2022 har två ordinarie möten och ett utvärderingsmöte hållits i samverkansgruppen. Utvärderingsmötet omfattade vinterbetesavtal på det tidigare reservbetesområdet för samtliga berörda samebyar samt barmarksavtalet för Mittådalens sameby som ska förnyas 2023.

Under 2022 har antalet avtal varit konstant i förhållande till tidigare år och uppgår till cirka 2 500 avtal. Antalet berörda markägare är väsentligt fler då ett avtal kan omfatta flera markägare. Samverkansgruppen administreras av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen administrerar avtalen samt sköter utbetalningar till markägare.

Länsstyrelsen fakturerar berörda samebyar med 50 procent av beloppet och resterande 50 procent tas från Samefonden, via Kammarkollegiet, i enlighet med regeringsbeslutet⁹⁵ från 2008-12-11.

Mittådalens sameby har huvudansvaret för underhåll av det cirka sex mil långa stängsel som uppförts över Särvfjället och Länsstyrelsen för en löpande dialog med samebyn om vilka åtgärder som behöver genomföras och vad dessa åtgärder får kosta. Sametinget informeras löpande om samverkansgruppens arbete.

Arbetet inom samverkansgruppen är avgörande för att både bibehålla renbetesavtalen i Härjedalen och de goda relationerna mellan parterna. Arbetet med ”Härjedalsförhandlingarna” och avtalen om renbete är ett mycket gott exempel på hur myndigheterna på uppdrag av regeringen och tillsammans med representanter för lokalsamhället kan vända en problematisk trend med långvariga och växande konflikter till en välfungerande samexistens. Arbetet är även ett lyckat exempel på att samverkanslösningar mellan konkurrerande näringar är ett utmärkt verktyg för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Genomfört utvärderingsmöte visar att det finns goda förutsättningar för förnyelse av de avtal som löper ut under 2023.

Upplåtelser på renbetesfjäll

Jakt på renbetesfjäll

Länsstyrelsen ska enligt 3§ rennäringsförordningen (1993:384) upplåta småviltjakten på renbetesfjäll, om någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen. Upplåtelsen är även reglerad i 32§ rennäringslag (1971:437) där det framgår att på renbetesfjällen får nyttjanderätt upplåtas endast om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln och om upplåtelsen kan ske utan ett besvärande intrång i rätten till jakt.

Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt det utvecklingsarbete rörande småviltjakten som initierades efter jakt-säsongen 2020. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att öka transparensen, minska konfliktytorna och skapa flexibilitet i förvaltningen.

Försäljning av jaktkort sker via natureit.se, ett system som administreras av länsstyrelserna. Genom att använda olika ”raster” kan exempelvis delar av områden avlysas för samebymedlemmars egen älgjakt vilket tydligt syns i kartan med jaktområden. Nytt för i år är att ett ”informationsraster” kan läggas till på ett specifikt jaktområde, där information kan förmedlas från Länsstyrelsen eller berörd sameby. Syftet är att öka informationen om olika förutsättningar och skapa grund för dialog och samexistens. Länsstyrelsen har även infört två nivåer för avlysning av jakten med anledning av högt jakttryck. Avlysningar på grund av högt jakttryck används för att säkerställa effektiv förvaltning där möjligheter till en hållbar jakt säkerställs samtidigt som de tillgängliga biotoperna inte överutnyttjas.

Den externa informationen har intensifierats, webbinformationen med sidan ”Jakt i fjällen” som nav, har utvecklats och förbättrats. Länsstyrelsen har också arbetat med att på olika sätt effektivisera internt arbete och minska sårbarhet. Ett arbete som fortsätter 2023.

Särskilda hundträningsområden har ersatts av möjlighet att boka hundträning på alla jaktområden och nya arbetssätt för genomförande av hundprovsverksamhet har tagits fram och implementerats.

Under 2022 har länsstyrelserna i norr återupptagit gemensamma möten rörande småviltjakt, ett arbete som legat i träda de senaste åren. Under dessa möten har norrlänens gemensamma villkor för småviltjakt setts över och justerats.

⁹⁵ Regeringens diarienummer Jo2008/2170 och Jo2008/3888.

Inför beslutet om upplåtelse av småviltjakt på renbetesfjäll 2022 gjordes en omfattande omarbetning av strukturen med syfte att lyfta fram de begränsningar som upplåtelsen berörs av och tydliggöra jägarens ansvar att efterleva villkoren i beslutet. Länsstyrelsen möjliggjorde också avlysningar för samebyarnas egen älgjakt redan i grundupplåtelsen med syfte att öka förutsägbarheten.

Inom ramen för uppdraget förvaltar Länsstyrelsen ripstammen. Ripinventeringen 2022 i Jämtlands län visade att det finns många dalripor i länet.

Under 2022 har 24 ansökningar om avlysning av småviltsjakt av hänsyn till renskötsel och samebyarnas egen älgjakt handlagts och beslutats. Tolv ansökningar om markupplåtelse för hundprovsverksamhet har handlagts, varav beslut har fattats i tio ärenden.

Antalet jaktdagar under perioden 25 augusti till 31 december 2022, uppgick till 13 819 vilket är en ökning jämfört med samma period 2021 då antalet jaktdagar uppgick till 13 229. Även om man adderar antalet aktiverade hundträningsdagar mellan 16 augusti till 25 augusti 2021, vilka uppgick till 535 dagar, blir resultatet en ökning av totalt antal aktiverade dagar mellan åren.

Avskjutningsstatistiken för ripa har under de senaste åren inte haft någon avsevärd avvikande trend och jakten på ripa är den dominerande jaktformen inom småviltjakten.

Under 2022 har Länsstyrelsen handlagt 136 dispensansökningar om så kallad närmare anknytning till Sverige⁹⁶.

Under 2022 har tillsyn och jaktbevakning på renbetesfjäll utförts primärt för att informera om och synliggöra problematiken med olovlig jakt och hundträning. Att förmedla kunskap och förståelse kring problematiken mellan näringar och fritidsintressen är en viktig del i tillsynsarbetet.

Inför beslut om upplåtelse 2023 har en konsultationsprocess inletts under vintern 2022. Utkastet till nästkommande års beslut ligger till grund för konsultationen, och avsikten är att fatta ett beslut som sträcker sig över längre tid. Detta görs i syfte att öka transparensen och förutsägbarheten i förvaltningen av småviltjakten.

Utvecklingsarbetet har gett ett flertal positiva effekter. Rutiner för handläggning av ärenden ger mer välgrundade, välmotiverade och mer förutsägbara beslut. Avlysningar har under året beslutats med bättre framförhållning jämfört med tidigare år. Detta innebär också en bättre kontinuitet och stabilitet i myndighetens arbete, och en minskad sårbarhet för verksamheten. Utvecklingsarbetet, tillsammans med en detaljplanerad höst, har bidragit till en förbättrad arbetsmiljö. Sammantaget har utvecklingsarbetet inom verksamheten bidragit till minskade konfliktytor.

Tillsyn på renbetesfjäll

Länsstyrelsen har utfört tillsyn i renbetesfjällen när det gäller småviltsjakt. Tillsynen har skett i både hundträningsområden och i jaktområden och vid olika tillfällen. Tillsynen har genomförts både från marken och med helikopter. Tillsynen har genomförts trots utmaningar vid genomförandet då tillsynen i vissa fall behövt ske med kort varsel.

Tillsynen bedöms ha medfört en ökad medvetenhet hos jägare om att tillsyn förekommer vilket bidrar till ökad kunskap och regelefterlevnad. Tillsynen har också bidragit till möjlighet till dialog med jägarna om avlysningsbeslut och villkor för småviltjakten

Fiske på renbetesfjäll

Inom fjällfisket har statens vatten på renbetesfjäll förvaltats och upplåtits via försäljning av fiskekort genom allmänna tillstånd, underupplåtelser, särskilda tillstånd och långtidsupplåtelser. Den försäljning av fiskekort

⁹⁶ Förtursregeln, även kallad NAS.

som görs digitalt via Natureit.se har genererat cirka 17 000 fiskedygn i dessa fjällvatten under 2022. Genom att särskilja fisket i strömmande vatten från fisket i sjöarna kan nyttjandet av fisket följas upp med högre upplösning än tidigare. Detta bidrar till att förbättra fjällfiskeförvaltningen i strömmande vatten och minska belastningen på dessa ekosystem.

Samverkan har skett med Umeå universitet om klimatförändringars effekt på primär- och fiskproduktionen i fjällvatten. Samverkan har vidare skett med berörda samebyar kring de allmänna fiskeupplåtelseerna, samebyarnas husbehovsfiske samt kring biologisk provtagning. Vi bidrar också med underlag till Renmarkskommittén för att belysa fjällfiskeförvaltningens aspekter i utredningen.

Länsstyrelsen har samordnat insatser för att förhindra vidare spridning av gädda i Damman/Storåns vattensystem. Dessa insatser minimerar risken för permanenta, oönskade, förändringar av ekosystemet då gädda inte tidigare funnits i detta vattensystem.

Agenda 2030

Verksamhet som beskrivits under Areella näringar bidrar till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 på många olika sätt och i de olika hållbarhetsdimensionerna. Verksamheten bedöms ha bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1. Ingen fattigdom, 2. Ingen hunger, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 6. Rent vatten och sanitet, 7. Hållbar energi för alla, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringen, 14. Hav och marina resurser, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen har också deltagit i lanseringen och implementeringen av tio myndigheters gemensamma målbild för ett hållbart livsmedelssystem 2030. Dessa målbilder leder alla till Agenda 2030 där varje myndighet bidrar med sin del i ordinarie arbete. Länsstyrelsen arbetar på olika sätt inom de tio målen:

- Alla kan äta hållbart
- God kunskap om värdet av hållbar mat hos samhällets alla aktörer.
- Livsmedlen och livsmedelsproduktionen främjar människors, djurs och växters hälsa.
- Hållbart nyttjande av naturresurser och ökad cirkularitet.
- Livsmedelssystemet bidrar till att minska klimatpåverkan i alla led.
- Lönsamt att producera, distribuera och sälja hållbar mat och dryck.
- Livsmedelssystemet skapar sysselsättning och hållbar utveckling i hela Sverige.
- Livsmedelsproduktion bevarar och stärker ekosystemen och gynnar biologisk mångfald.
- Robust och uthållig livsmedelsförsörjning.
- Attraktiv, jämlik, jämställd och innovativ livsmedelsbransch med god tillgång till arbetskraft med rätt kompetens.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen för hela området areella näringar, 60–62 är gott. Motiveringar för detta kan sammanfattas i bland annat följande punkter:

- Länsstyrelsen har med hjälp av SUSS-planen för JBR handlagt, kontrollerat och utbetalat 2022 års jordbrukarstöd med ett gott resultat. Arbetet med att besluta återstående ärenden från 2015 pågår. Ännu finns inte funktionalitet i IT-systemen för att hantera alla ärenden. Arbetet kommer därför att fortsätta under 2023. Med hjälp av SUSS-planen för LB har Länsstyrelsen visat på att handläggning och kontroll nått mål.
- Investeringar kopplat till SOT-processen har inneburit att tre fysiska SOT-punkter med tillhörande organisation finns etablerade i länet. Ytterligare etableringar kommer att ske under kommande år. Intresset är stor från enskilda aktörer på lokal nivå till nationella myndigheter till vilka information har spridits kontinuerligt. Tyvärr har pandemi och kriget i Ukraina bidragit till förseningar, samt fördröjningar för projektägarna.

- Kompetenshöjande insatser till lantbruksföretagare och företagare på landsbygden har genomförts i olika former under året. Totalt har 38 träffar, främst fysiska men även digitala, med lantbrukare, företag inom besöksnäringen och andra företagare på landsbygden genomförts och cirka 75 rådgivningar till samma målgrupp. Det är nästan dubbelt så många gruppträffar som i fjol och hälften så många rådgivningar. Utöver det har 19 digitala nyhetsbrev producerats.
- Regeringsuppdraget med grundfinansiering 2021 – 2023 till Länsstyrelsen för att driva Eldrimner ger goda förutsättningar att kunna stärka mathantverket som näring. Uppdraget gör att Eldrimner fortsatt kan bidra till en positiv landsbygdsutveckling genom diversifiering av jordbruksföretag, tillväxt genom ökad omsättning och möjlighet för företag att anställa fler samt överlag en stärkt hållbar livsmedelsproduktion för hela landet. Genom de aktiviteter som erbjudits mathantverkare under året har förutsättningarna stärkts för minskad sårbarhet i livsmedelskedjan.
- Ärendehandläggningen inom fiske och fjällfiske har under året skett enligt uppsatta mål med avseende på handläggningstider, vilka i huvudsak har hållits. Kontakterna med fiskeförvaltande organisationer har efter coronapandemin nu åter börjat fungera normalt och även flera samverkansprojekt med bland annat universitet har pågått. Administrationen av fjällfisket går enligt uppsatta mål och hanteras inom ramen för den finansiering som Länsstyrelsen har för ändamålet.
- De genomförda insatserna har bidragit till att dialogen med samiska företrädare stärkts under året och att förutsättningar för en hållbar rennäring kan bibehållas trots det ökade trycket på renbetesmarkerna
- Utvecklingsarbete har genomförts under 2022 för jakt på renbetesland med gott resultat på verksamheten.

Även områden med goda resultat visar på utvecklingspotential. Det gäller främst inom områden som berör samexistens inom renbetesfjäll:

- Länsstyrelsens arbete med fisketurism ligger på en låg nivå och utgörs främst av medverkan i olika referensgrupper där kommuner och andra aktörer driver arbetet. Inom detta område finns ett tydligt utvecklingsbehov. Även inom arbetet med ekosystembaserad fiskförvaltning finns ett utvecklingsbehov då arbetet har pågått i en låg omfattning.
- Delegationen för rennäring bedöms gjort ett gott resultat men det finns behov av att se över delegationens funktion under kommande år vad gäller syfte och relevans.
- Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. Samtidigt upplevs ett ökat tryck på renbetesmarkerna från till exempel turism och friluftsliv och en tilltagande polarisering i frågor som rör rovdjur, jakt och fiske på renbetesfjäll. Länsstyrelsen ser behov av att utveckla tillsynsverksamheten, ta fram nya och utvecklade kunskapsunderlag samt bidra till ökad dialog och samverkan med olika företrädare för frågor som berör nyttjandet av renbetesfjällen. Mot den bakgrunden gör Länsstyrelsen bedömningen att resultatet delvis når upp till uppsatta mål och att det finns utvecklingsbehov inom verksamheten.
- Länsstyrelsen bedömer att resultatet för uppdraget som gäller markärenden i huvudsak är gott, utifrån att det kommer in lika många ärenden som det avgörs under ett år. Fortsatt utvecklingsbehov finns vad gäller interna rutiner för markärendenas handläggning.
- Det finns utvecklingsbehov när det gäller tillsyn av jakt och fiske på renbetesfjällen, både när det gäller planering och genomförande. När det gäller fisketillsynen så har den under året varit otillfredsställande.
- Avtalen för renskötseln i Härjedalen utgör en förutsättning då det saknas sedvanerätt för renbete och vi bedömer att Samverkansgruppens arbete har bidragit till att det finns goda förutsättningar för fortsatta avtal. Arbetet behöver utvecklas genom slutande av avtal för ytterligare områden som ägs av skogsbolag och för att koppla på fastigheter som i nuläget inte ingått avtal.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återskottningar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolicen är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.

- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030. Vilka mål den här verksamheten bidrar till beskrivs närmare nedan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,5	8,3	10,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,4	8,1	9,5
Antal årsarbetskrafter män	0,1	0,2	0,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	110	91	97
Antal beslutade ärenden	91	80	78
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	6	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 979	10 451	11 062
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	4 282	2 724	3 253

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar tabell

Antalet årsarbetskrafter har ökat under 2022 vilket kan förklaras av att länsstyrelserna fick ytterligare uppdrag vilket möjliggjorde att området kunde förstärkas. Förändringar mellan åren gällande antal inkomna och upprättade ärenden kan förklaras av att området Tillsyn och rådgivning inom alkohol- och tobak är ärendetungt på grund av så kallade samlingsärenden för att lagra kommunernas inskickade beslut, vilka används i den löpande granskningen. Här kan också viss eftersläpning förekomma med ärenden äldre än två år då tillsyn av kommunerna sker vartannat år. Vi kan även se en viss ökning av lämnade bidrag vilket beror på en prioritering av bidragsdel inom Män våld mot Kvinnor och Integrationsområdet.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p12 Folkhälsa

Folkhälsoarbetet är brett och kan kopplas till många olika uppdrag och verksamhetsområden som till exempel ANDTS samordning, alkohol- och tobakstillsyn, brottsförebyggande arbete och föräldraskapsstöd. Dessa uppdrag redovisas på annat sätt⁹⁷ och kommer därför inte att återges i denna redovisning.

Länsstyrelsen fick under 2022 ett regeringsuppdrag⁹⁸ om att stödja det regionala genomförandet av den nationella folkhälsopolitiken. Fokus för detta uppdrag har under året varit att påbörja kartläggning av hur folkhälsoarbetets uppbyggnad och omfattning ser ut i länet, bland annat har kommunbesök genomförts. Detta i syfte att se över på vilket sätt Länsstyrelsen kan utgöra ett stöd och vara en bidragande aktör i den redan etablerade strukturen på folkhälsoområdet i Jämtland. Dialoger med länets folkhälsoaktörer har varit och är fortsatt en viktig del i detta arbete.

⁹⁷ Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

⁹⁸ Länsstyrelsen diariernr 2743-2022.

Länsstyrelsen har fortsatt att aktivt delta i det utvecklingsarbete som initierats av den Nationella Samordnaren för Agenda 2030 om barn och unga. Under 2021 tog Samordnaren initiativ till ett pilotarbete för att tillsammans med statliga myndigheter och länsstyrelser utveckla en modell för nationell och regional samordning. Det övergripande målet för piloten är att stärka kommunernas kapacitet att arbeta med risk- och skyddsfaktorer i syfte att bidra till att barn och unga lyckas i skolan. I piloten ingår fem länsstyrelser och sju nationella myndigheter. Under året har ett intensivt arbete bedrivits för att i dialog med involverade aktörer ta fram en samverkansmodell som ska prövas under 2023.

Samverkansmodellen syftar till att skapa en bestående struktur för att bättre samordna statlig sektor avseende barn och unga. Modellen ska fungera bortom enskilda regeringsuppdrag och enskilda politikområden och dels fånga upp kommuners efterfrågan och behov av stöd, dels mer samordnat och träffsäkert nå ut med nationella myndigheters stöd till kommunerna.

Samverkansmodellen förutsätter att Länsstyrelsens arbete med uppdrag inom social hållbarhet är väl samordnade och att det finns en förmåga att genomföra kontinuerliga och samordnade kommundialoger. Detta stämmer väl överens med det utvecklingsarbete Länsstyrelsen genomfört under 2022. Målsättningen med detta arbete har varit och är att utveckla ett arbetssätt som på ett ännu mer ändamålsenligt sätt möter de behov som finns hos våra målgrupper i länet. Idag upplever många av våra målgrupper, exempelvis kommuner att stödet som ges av statliga aktörer är splittrat och hanteras ”i stuprör”. Samordnade insatser för att tillmötesgå dessa behov är därför av stor vikt för att våra uppdrag ska få genomslag i länet.

De insatser som genomförts inom folkhälsoområdet har under året stärkt myndighetens förmåga att tillhandahålla ett effektivt och resurssparande stöd för våra målgrupper. Detta ökar sannolikheten att exempelvis kommunernas arbete med folkhälsofrågor kan effektiviseras, vilket ger ett mer träffsäkert folkhälsoarbete som på sikt kommer att stärka folkhälsan i länet.

Arbetet med folkhälsa är brett och påverkar hälsa, välmående och samhällsutveckling på många olika sätt. Det innebär att ett effektivt arbete med goda resultat påverkar flertalet målområden inom Agenda 2030 i positiv riktning. Länsstyrelsen bedömer att arbetet har framför allt påverkat mål 1. Ingen fattigdom, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen samt mål 13. Bekämpa klimatförändringen.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p13 Jämställdhet och regleringsbrevsuppdraget 3C7 Länsstrategier för jämställdhet. Länsstyrelsen har i uppdrag att ta fram strategier för det regionala arbetet med jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsintegrering är den strategi som används för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Det innebär att verksamheter i länet ska ha ett jämställdhetsperspektiv i ordinarie arbetet och i allt beslutsfattande, från att förslag tas fram till genomförande och sedan utvärdering.

Under året har Länsstyrelsens arbete med jämställdhetsstrategier främst fokuserats på att bibehålla och öka kunskaperna om; de nationella jämställdhetsmålen, betydelsen av att använda könsuppdelad statistik, genomföra könskonsekvens- och jämställdhetsanalyser samt införa jämställda beslut. Arbetet har fokuserats till det jämställdhetsnätverk – Jämställdhet Jämtlands län (JJL) som är kopplat till arbetet med Jämställdhetsstrategi 2018–2022. Under året har även en satsning gjorts för att öka antalet myndigheter och kommuner i nätverket, samt för att öka aktörernas engagemang och samverkan.

För att tydligare lyfta jämställdhetsområdet och möjliggöra en grundlig jämställdhetsanalys har Länsstyrelsen tagit fram ny och utökad jämställdhetsstatistik⁹⁹. Syftet har varit att ge en lägesbild över jämställdhet med intersektionella perspektiv. Ett 40-tal strategiskt utvalda tjänstepersoner från olika aktörer har bjudits in

⁹⁹ Länsstyrelsens diariernr 9295-2022.

i framtagandet. Särskild vikt har lagts vid strategier och samiska företrädare. Analysen ska ligga till grund för prioriteringar och förankring i arbetet med ny jämställdhetsstrategi.

Länsstyrelsen har under året och som en del av jämställdhetsarbetet genomfört insatser med fokus på att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Bland annat har ett långsiktigt våldsförebyggande arbete inletts med målet att hela länet ska arbeta för ett Jämtland fritt från våld. Det innebär att varje kommun formellt åtar sig att arbeta våldsförebyggande och med en genusansats. Under 2022 har förankringsarbete bedrivits strategiskt och samordnat. Detta har resulterat i att överenskommelser¹⁰⁰ tecknats med tre kommuner, Krokom, Berg och Östersund. Överenskommelserna har tecknats mellan landshövding och kommundirektör för respektive kommun.

Under året har även samordningsinsatser genomförts i syfte att förbättra samverkan mellan aktörer i enskilda ärenden avseende våldsutsatta vuxna, ett arbete som i ordinarie verksamhet går under namnet Operation norrsken. Kommunernas centrumbildning, Centrum mot våld, samordnar det praktiska arbetet med samråd mellan polisen, länets åtta kommuners socialtjänst samt hälso- och sjukvården. Beslut om att permanenta detta arbetssätt och utöka samrådstiden per vecka har tagits av ledningsgruppen Tillsammans mot våld som Länsstyrelsen leder.

Länsstyrelsen har samverkat med Region Jämtland Härjedalen för att implementera verktyget Sexit i länets skolor, inom barn- och ungdomspsykiatri och på ungdomsmottagningar. Detta som en del av arbetet med att förbättra arbetet med att identifiera vålds- och sexualbrottsutsatta barn och unga. Arbetet har resulterat i att länets samtliga kommuner har påbörjat ett arbete samt att Jämställdhetsmyndigheten och Länsstyrelsen ingått en samverkan för att kartlägga vad som bidragit till att verktyget så snabbt fått genomslag i länet. Några framgångsfaktorer som identifierats är: att behovet av identifiering lyfts till beslutsfattare; att många har erbjudits utbildningen men också att strukturer för samordning av skol- och elevhälsochefer i länet starkt bidragit till att alla kommuner valt att starta upp arbetet.

Årets arbete med jämställdhetsfrågor har resulterat i att en grundligt genomförd uppföljning av jämställdhetsläget genomförts¹⁰¹. Arbetet har även resulterat i att antalet myndigheter har ökat i jämställdhetsnätverket (JJL). Den sammantagna effekten är att arbetet skapat en bredare förståelse för jämställdhetsfrågor och att perspektivet beaktas i större utsträckning, vilket stärkt jämställdhetsarbetet i länet.

Länsstyrelsens intensifierade arbete inom det våldsförebyggande arbetet har resulterat i att fler kommuner nu har prioriterat arbetet och att Operation norrsken har permanentats. Det höga deltagandet i satsningen Sexit har förbättrat arbetet med att identifiera vålds och sexualbrottsutsatta barn och unga.

Effekter som uppnåtts inom jämställdhet har koppling till Agenda 2030 mål 1. Ingen fattigdom, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10. Minskad ojämlikhet och mål 11. Hållbara städer och samhällen.

Uppdrag 1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer

Genom att besöka länets samtliga kommuner har Länsstyrelsen under året spridit vägledning om socialnämndens nya ansvar för våldsutövare. Vägledningen har riktats till samtliga chefer för individ och familjeomsorg i länet. Även information om länsgemensam verksamhet som erbjuder behandling till våldsutövare för att upphöra med att utöva våld gavs vid samtliga besök.

Kommunbesöken har resulterat i att ett gemensamt stöd för att utreda våldsutövare spridits, fler våldsutövare utretts samt att fler våldsutövare söker stöd för behandling hos den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld.

¹⁰⁰ Länsstyrelsens diariernr 5936-22, 8961-22, 9105-22.

¹⁰¹ Länsstyrelsens diariernr 9295-2022.

Effekter som uppnåtts inom jämställdhet och Mäns våld mot kvinnor har koppling till Agenda 2030 mål 1. Ingen fattigdom, 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10. Minskad ojämlikhet och mål 11. Hållbara städer och samhällen.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p14 Integration

Länsstyrelserna ska samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser. Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Länsstyrelsens arbete har under året genomförts med fokus på samordning av aktörer och kunskapshöjande insatser i syfte att främja samverkan mellan aktörer och bidra till länets utveckling.

Under året har arbetet i stor utsträckning präglats och formats av kriget i Ukraina och den ordinarie verksamheten har till viss del fått stå tillbaka. I samband med invasionen av Ukraina sammankallade och samordnade Länsstyrelsen digitala forum gällande eventuell flyktingtillströmning till Sverige och till länet. Involverade aktörer var Migrationsverket, Region Jämtland Härjedalen, Arbetsförmedlingen samt Räddningstjänsten. Behovet av återkommande möten var och är kopplat till Länsstyrelsens krisledningsstruktur då Länsstyrelsen kontinuerligt har lämnat lägesbilder till Regeringen. Vidare har syftet varit att tillgängliggöra aktuell information kontinuerligt från olika myndigheter gällande eventuell påverkan på länets kommuner kring mottagandet enligt massflyktsdirektivet om skolverksamhet, socialtjänst och övrigt flyktingmottagande i kommunerna. Detta har prioriterats då mottagandet enligt massflyktsdirektivet har varit högre än länets ordinarie mottagande vilket i sin tur skalade upp beredskapen i kommunerna och krävde samordning och samverkan.

Länsstyrelsen har fortsatt sammankallat och samordnat träffar under året men glesat ut dessa under hösten men har fortsatt beredskap och möjlighet att skala upp forumet om situationen och behoven kräver det.

Länsstyrelsens ordinarie arbete har under året bland annat handlat om att sammankalla och samordna tre nätverk för länets aktörer, både inom mottagandet av nyanlända samt för de som arbetar med ensamkommande barn. Syftet är att få en ökad förståelse för hur arbetet fungerar hos de övriga myndigheterna och möjlighet att komma med input för ökad effektivitet och förbättrad samverkan för att främja nyanländas etablering. Nätverksträffarna har varit uppskattade av deltagarna och gett Länsstyrelsen en överblick och en helhetsbild över arbetet som utförs i länet.

Fördelning av utvecklingsmedel

Under året har Länsstyrelsen fördelat utvecklingsmedel till kommuner och organisationer i civilsamhället. Fokus har varit att genomföra tidiga insatser för asylsökande, utveckla beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända samt att utveckla verksamheter med flyktingguider och familjekontakter. Utvecklingsmedlen var i år även riktade till insatser för individer som beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet.

Länsstyrelsen har i arbetet med utvecklingsmedlen prioriterat en geografisk spridning av projekt i länet vilket har bidragit till en jämn fördelning av integrationsinsatser för målgruppen.

Utvecklingsmedlen har sökts av majoriteten av kommunerna samt civilsamhället och antalet projektansökningar och ansökta medel översteg tillgängliga medel. Söktrycket på utvecklingsmedel visar att det framför allt finns ett stort behov av utveckling av området *utveckla beredskap och kapacitet* i länets kommuner.

Länsstyrelsens integrationsarbete har bidragit till den samlade lägesbild om hur den ryska invasionen av Ukraina påverkar det svenska samhället i stort och i synnerhet regionalt och lokalt med fokus på migrationsrelaterade frågor. Lägesbilden, som har rapporterats vidare till Regeringen, har sammanfattat de utmaningar och dess effekter på verksamheterna som kommuner och andra aktörer i länet har identifierat och redovisat.

De plattformar för erfarenhetsutbyte och kunskapsfördjupning som Länsstyrelsen erbjudit har ökat och förbättrat både dialog och samverkan mellan Länsstyrelsen, länets kommuner och andra organisationer.

Utvecklingsmedlen har under året bidragit till att aktiviteter genomförts som främjar och påskyndar etableringsprocessen genom en ökad aktivitetsgrad och förbättrade språkkunskaper för målgrupperna. Även hälsofrämjande aktiviteter har genererats liksom språkutbildning för individer som beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet. Medlen har även bidragit till stärkt beredskap och samverkan mellan kommuner och andra organ i syfte att underlätta och främja etablering i samhället.

Uppdrag 3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Länsstyrelsen har fört dialog med beslutsfattare i länets kommuner vad gäller bosättning av nyanlända och beslutande om kommunal för bosättning samt andelstal för mottagande av ensamkommande barn i Jämtlands län.

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och länsstyrelserna har löpande under året haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess gällande översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn.

Under hösten har Länsstyrelsen genomfört kommunbesök i länets alla kommuner. Syftet har varit att stärka kontakterna och få en fördjupad kunskap om kommunernas förutsättningar, utmaningar och behov gällande mottagande av nyanlända, ensamkommande barn samt individer som omfattas av massflyktsdirektivet.

Genom ett aktivt samordningsarbete och genomförda kommunbesök har Länsstyrelsen fått en god överblick av det arbete som utförs i länet och vilka förutsättningar som finns. Denna kunskap är ovärderlig i den fortsatta utvecklingsarbetet av verksamhetsområdet. Arbetet har även bidragit till förbättrad samverkan med integrationsaktörerna i länet.

Integrationsarbetet kopplar främst till Agenda 2030 målen 1 Ingen fattigdom, 4 God utbildning för alla, 5 Jämställdhet, 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 Minskad ojämlikhet och 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Uppdrag 1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Länsstyrelsens arbete med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering har till stor del utgått från de befintliga nätverk och insatser som görs inom ramen för barnrättsarbetet och funktionshinders-politiken samt nationella minoriteter. Insatser inom ramen för dessa uppdrag nämns därför kort i denna redovisning då de är av väsentlig betydelse i den sammanlagda bedömningen av uppdraget.

En väsentlig del av Länsstyrelsens utveckling av området mänskliga rättigheter och icke-diskriminering har varit och är möjligheten till kunskapsfördjupning och erfarenhetsutbyte. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen aktivt deltagit i det gemensamma nationella nätverket vilket under senare år breddats till att omfatta såväl barnrätt som rasism i arbetslivet.

Länsstyrelsen under året deltagit i det politiska forum för folkhälsofrågor som finns i länet och i detta sammanhang belyst mänskliga rättighetsperspektivet inklusive barnkonventionen. Myndigheten har även arbetat med att bygga upp och erbjuda en plattform för länssamverkan och kunskapsfördjupning för tjänstepersoner i arbetet med barnkonventionen och barnets rättigheter. Flertalet organisationer och kommuner har visat intresse för att delta.

Under året har Länsstyrelsen fortsatt med implementering och spridning av metoden om prövning av barnets bästa. Bland annat genomfördes en uppföljning av det vräkningsförebyggande arbetet där metoden tillämpades. Socialchefer, chefer för individ och familjeomsorg och socialsekreterare provade metoden i syfte att tydliggöra kommunernas ansvar. Resultatet visade att ett par kommuner arbetar föredömligt medan andra behöver utveckla arbetet vidare.

En gemensam utbildningssatsning mellan Barnombudsmannen och länsstyrelserna genomfördes på Barnkonventionens dag med temat Barns rätt till information vid en samhällskris. Syftet var att öka kunskapen om hur man kan säkerställa barns rätt till information vid en samhällskris.

Länsstyrelsen genomförde under året utbildning för kommunernas valnämnder inför allmänna valet till riksdag, region och kommun. Ett fokusområde handlade om ökad delaktighet i valet för personer med olika former av funktionsnedsättning. Kunskapen om ökad delaktighet fördes sedan vidare när kommunerna utbildade sina röstmottagare för att öka kunskapen vid bemötandet av personerna liksom tillgängligheten i och omkring vallokalen.

Inom området nationella minoriteter har strukturerade samråd med samer genomförs regelbundet, som en del av lagen om konsultationsordning. Under 2022 har Länsstyrelsen bjudit in aktörer, polis, kommuner, hälso- och sjukvården för att inventera vilket eventuellt stöd som ges till våldsutsatta samiska kvinnor från respektive myndighet och hur det kan förbättras.

Under året har Länsstyrelsens arbete med att integrera de olika rättighetsperspektiven resulterat i att synergieffekter kunnat uppnås mellan olika uppdrag. Frågor som kan kopplas till Mänskliga rättigheter har belysts i flera nätverk och plattformar. Detta har resulterat i att en bred skara av aktörer inom kommun och civilsamhälle samt region har fått möjlighet att utbyta erfarenheter och fördjupa kunskapen. Detta har troligtvis ökat sannolikheten att perspektiven lyfts inom fler verksamhetsområden inom såväl den kommunala verksamheten som andra organisationer.

Lagen om konsultationsordning¹⁰² har medfört implementering av ett nytt arbetssätt som innebär bättre förutsättningar för ett ökat inflytande för det samiska folket.

Arbetet med de olika delarna inom området Mänskliga rättigheter anknyter till följande mål för Agenda 2030. Mål 3 Hälsa och välbefinnande, Mål 4 God utbildning för alla, Mål 5 Jämställdhet, Mål 10 Minskad ojämlikhet och mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen.

Resultatbedömning

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p12 Folkhälsa

Insatser som genomförts inom ramen för folkhälsoområdet har stärkt Länsstyrelsens arbetssätt och därigenom vår förmåga att bidra till en positiv utveckling av folkhälsan i länet. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att resultaten är goda och når i all väsentligen de uppsatta målen.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p13 Jämställdhet, regleringsbrevsuppdragen 3C7 Länsstrategier för jämställdhet och 1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer

Länsstyrelsens gemensamma satsning och samordning av jämställdhetsarbete och det våldsförebyggande arbetet har under året gett positiva resultat som når alla delar de uppsatta målen med god marginal, den sammanlagda bedömningen är därför att resultatet är utmärkt.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p14 Integration och regleringsbrevsuppdrag 3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Länsstyrelsens bedömning inom integrationsområdet är att myndighetens arbete bidragit till att stärka länets beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända och ensamkommande barn. De projekt som bedrivits under året har bidragit positivt till att utveckla och stärka länets mottagande. Den samlade bedömningen är god och att resultaten i all väsentlighet når de uppsatta målen.

¹⁰² Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Uppdrag 1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Förändringsarbete generellt tar tid och det gäller även arbetet med Mänskliga rättigheter. Steg framåt har tagits under året men området bedöms ha utvecklingsbehov då det saknas en tydlig struktur och delaktighet från fler aktörer i länet. Den samlade bedömningen är att resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen har under året utvecklat och fördjupat arbetet inom området social hållbarhet med fokus på att möta de behov som finns hos våra målgrupper, vilket är av stor vikt för att våra uppdrag ska få genomslag i länet. Den samlande bedömningen av årets resultat, sett till samtliga uppdrag, är därför god och resultaten uppnår i all väsentlighet de satta målen.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsen har ingen ytterligare information av väsentlig betydelse utöver den som lämnats i särskild ordning enligt bilaga D eller den som redovisas på annan plats i denna årsredovisning.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4§ Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter (Belopp angivna i tkr.)	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Låneram i Riksgälden	13 800	13 800	13 800	11 800	9 800
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	8 379	9 722	11 345	9 883	6 399
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	0	0	0	17	29
Räntekostnader Räntekonto	-70	0	-2	-154	-247
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	-	-	-	-	-
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	11 290	10 415	9 723	8 352	7 744
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	18 799	19 036	17 099	17 780	20 301
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	-	-	-	-	-
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	6 966	6 303	6 000	6 470	5 864
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	266	254	248	226	228
Medeltal anställda ²⁾	290	274	252	250	248
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 130	1 054	961	1 036	1 039
Årets kapitalförändring	-1 112	-117	1 041	-676	4 392
Balanserad kapitalförändring	16 227	16 343	15 303	15 979	11 587

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelse-gemensnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit (Belopp angivna i tkr.)	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 000 Länsstyrelserna m.m. Jämtlands län	3 403	3 508	3 247	3 249	3 213
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 000 Länsstyrelserna m.m. Jämtlands län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsinsatser 19 01 001 000	130	216	256	599	599
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsinsatser 19 01 001 000	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande (Belopp angivna i tkr.)	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 000 Länsstyrelserna m.m. Jämtlands län	3 770	3 136	4 090	3 318	2 781
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap 06 02 004 004	0	0	0	35 017	35 310
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsinsatser 19 01 001 000	1 214	1 277	670	597	2 736

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande (Belopp angivna i tkr.)	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsinsatser 19 01 001 000	1 200	2 500	9 000	11 000	11 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsinsatser 19 01 001 000	1 061	2 888	5 686	10 087	10 267

Kommentar till tabellerna sammanställning över väsentliga uppgifter

Länsstyrelsen Jämtlands län fick under 2018 i uppdrag av regeringen om utbetalning av medel till kommuner med anledning av sommarens skogsbränder. I samband med uppdraget gavs dispositionsrätt på anslaget 2:4 Krisberedskap under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap för 2018 och 2019, anslagspost Ersättning för skogsbränder.

Tilldelad bemyndiganderam överskreds med 388 tkr i utestående åtaganden år 2021. Detta på grund av att förlängning av projekt hade medgivits samt att projekt haft svårigheter att upparbeta kostnader i förväntad takt under pandemin.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet (Belopp angivna i tkr.)	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäk- ter	År 2021: Utfall kost-na- der	År 2021: Netto utfall	År 2022: Bud- get intäk- ter	År 2022: Utfall intäk- ter	År 2022: Budget kost-na- der	År 2022: Utfall kost- nader	År 2022: Netto bud- get	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	47	69	0	69	70	76	0	0	76	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-168	117	122	-5	100	158	200	395	-100	0	0
Delgivning	19	13	140	-127	20	8	100	60	-80	76	192
Övrig offentligrättslig verksamhet	4 812	1 712	1 541	171	1 700	1 712	1 700	2 220	0	-52	-107
Summa offentligrättsliga avgifter	4 710	1 911	1 803	108	1 890	1 954	2 000	2 675	-104	24	84

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet (Belopp angivna i tkr.)	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäk- ter	År 2021: Utfall kost- nader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Bud- get intäk- ter	År 2022: Utfall intäk- ter	År 2022: Bud- get kost- nader	År 2022: Utfall kost- nader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Resurssamordning	620	6 236	5 873	364	6 500	7 389	6 000	6 358	500	1 032	2 522
Övrig uppdragsverksamhet	491	0	0	0	0	0	0	0	0	-441	6 476
Fjällförvaltning	2 409	2 268	3 060	-792	2 000	1 946	2 500	1 642	-500	0	0
Summa avgift uppdragsverksamhet	3 520	8 504	8 933	-428	8 500	9 335	8 500	8 000	0	591	8 998

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av :

- 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person.
- 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera.
- 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.
- 4) Kontroller efter anmälan ska ske utan förvarning vilket innebär att många gånger finns inte djurägaren på plats, så kallade "bomkörningar".

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Verksamhetsområde (Belopp angivna i tkr.)	År 2022	År 2021	År 2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 831	10 573	6 322
201 Allmänna val	1 545	268	31
25 Trafikföreskrifter	759	797	651
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 842	8 303	8 624
30 Regional tillväxt	8 604	7 634	6 736
34 Infrastrukturplanering	717	538	316
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 160	4 835	4 108
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 148	1 492	1 526
42 Energi och klimat	2 801	2 750	2 239
43 Kulturmiljö	5 181	4 672	4 307
45 Samhällsskydd och beredskap	11 363	10 365	11 952
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 275	13 711	13 668
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	69 273	57 030	44 601
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 829	3 441	3 045
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 619	9 516	8 746
54 Mineralfyndigheter	22	14	12
55 Miljöfarlig verksamhet	5 573	4 647	4 155
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	227	105	102
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 429	1 482	1 004
58 Restaurering	14 987	10 134	7 615
60 Lantbruk och landsbygd	37 136	35 040	33 570
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	5 649	5 864	5 647
62 Fiske	2 128	2 539	2 377
70 Folkhälsa	3 384	2 342	2 127
80 Jämställdhet	3 632	2 982	2 772
81 Nationella minoriteter	154	266	22
82 Mänskliga rättigheter	1 182	838	1 238
85 Integration	802	1 472	2 033
10 Myndighetsövergripande verksamhet	19 805	17 453	14 619
11 Administration och intern service	45 192	44 372	42 544
99 Resurssamverkan ²⁾	5 584	6 197	5 430
20-85 Summa produktion	234 251	203 650	179 546
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl resurssamverkan	299 248	265 475	236 709
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	304 833	271 672	242 139

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Summa Produktion 2020 har 71 tkr för hög summa fördelade över Väskod 20-85. Väskod 11 Administration och service har motsvarande för låg summa. Detta beror på ej justerad OH-fördelning på grund av sent upptäckt saldo i SPV-avsättning. Eventuella kommentarer kring förändringar över år av verksamhetskostnaderna finns under redovisningen av respektive verksamhetsområde under tabellen nyckeltal.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde (Belopp angivna i tkr.)	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH-kost- nad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 831	2,95%	2 854	4,46%	11 685	3,92%
201 Allmänna val	1 545	0,52%	547	0,86%	2 092	0,70%
25 Trafikföreskrifter	759	0,25%	282	0,44%	1 042	0,35%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 842	3,29%	3 293	5,15%	13 135	4,40%
30 Regional tillväxt	8 604	2,88%	2 542	3,97%	11 147	3,74%
34 Infrastrukturplanering	717	0,24%	215	0,34%	932	0,31%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 160	1,72%	1 820	2,85%	6 980	2,34%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 148	0,38%	427	0,67%	1 575	0,53%
42 Energi och klimat	2 801	0,94%	627	0,98%	3 427	1,15%
43 Kulturmiljö	5 181	1,73%	1 556	2,43%	6 737	2,26%
45 Samhällsskydd och beredskap	11 363	3,80%	3 479	5,44%	14 841	4,98%
46 Civilområde	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 275	5,10%	4 776	7,47%	20 051	6,72%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	69 273	23,15%	14 836	23,19%	84 108	28,20%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 829	1,28%	1 374	2,15%	5 203	1,74%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 619	4,22%	3 882	6,07%	16 501	5,53%
54 Mineralfyndigheter	22	0,01%	8	0,01%	30	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	5 573	1,86%	1 968	3,08%	7 540	2,53%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	227	0,08%	82	0,13%	310	0,10%
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 429	0,81%	788	1,23%	3 217	1,08%
58 Restaurering	14 987	5,01%	2 697	4,22%	17 684	5,93%
60 Lantbruk och landsbygd	37 136	12,41%	10 861	16,98%	47 997	16,09%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	5 649	1,89%	1 492	2,33%	7 141	2,39%
62 Fiske	2 128	0,71%	730	1,14%	2 858	0,96%
70 Folkhälsa	3 384	1,13%	1 016	1,59%	4 401	1,48%
80 Jämställdhet	3 632	1,21%	913	1,43%	4 545	1,52%
81 Nationella minoriteter	154	0,05%	57	0,09%	211	0,07%
82 Mänskliga rättigheter	1 182	0,40%	353	0,55%	1 535	0,51%
85 Integration	802	0,27%	486	0,76%	1 288	0,43%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	19 805	6,62%				
11 Administration och intern service	45 192	15,10%				
99 Resurssamverkan ²⁾	5 584		1 035		6 619	
20-85 Summa produktion	234 251	78,28%	63 962	100,00%	298 213	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	171 891					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. re-	299 248	100,00%			298 213	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	304 833				304 833	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnaden för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	31 782	18,49%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	13 409	7,80%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	19 805	11,52%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2022 och myndighetsgemensam verksamhet 2022

-

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	9,5	4,9	4,6	12,3	7,5
201 Allmänna val	2,2	1,7	0,5	0,3	0,0
25 Trafikföreskrifter	1,3	0,1	1,2	1,4	1,1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9,8	8,8	1,0	8,7	9,6
30 Regional tillväxt	8,9	8,0	0,9	8,5	8,9
34 Infrastrukturplanering	0,7	0,2	0,5	0,7	0,4
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6,1	4,8	1,4	6,3	5,4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1,7	1,4	0,2	2,1	2,3
42 Energi och klimat	1,9	0,4	1,6	2,1	2,2
43 Kulturmiljö	6,0	2,9	3,2	5,8	5,1
45 Samhällsskydd och beredskap	11,2	5,0	6,2	10,6	14,7
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,1	7,4	7,7	14,1	15,1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	56,7	19,6	37,1	53,5	48,4
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,0	4,3	0,7	5,0	4,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	13,8	7,0	6,9	11,3	10,7
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	6,8	4,9	1,9	5,8	5,3
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1
57 Förorenade områden, efterbehandling	2,9	2,9	0,0	2,0	1,3
58 Restaurering	11,1	3,0	8,1	8,9	6,7
60 Lantbruk och landsbygd	41,6	28,7	12,9	44,1	46,0
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	5,4	2,4	3,0	5,1	4,6
62 Fiske	2,5	0,6	1,9	2,2	2,6
70 Folkhälsa	3,4	3,3	0,1	2,5	2,7
80 Jämställdhet	3,0	3,0	0,0	2,8	2,9
81 Nationella minoriteter	0,2	0,2	0,0	0,4	0,0
82 Mänskliga rättigheter	1,3	1,3	0,0	1,1	1,6
85 Integration	1,6	1,6	0,0	1,6	2,8
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14,9	10,1	4,8	13,1	12,6
11 Administration och intern service	19,1	13,5	5,7	19,6	20,7
99 Resurssamverkan	2,2	0,3	1,9	2,5	2,2
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	230,1	128,7	101,5	219,1	212,6
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	264,1	152,2	111,9	251,8	245,9
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	266,3	152,5	113,8	254,4	248,1

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Eventuella kommentarer kring årsarbetskrafter finns under redovisningen av respektive verksamhetsområde under tabellen nyckeltal.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	282	1 061	92	362	7	30
Extern representation	319	1 197	182	717	159	639

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Ökningen av kostnaden för representation jämfört med tidigare år beror på ökad aktivitet efter pandemiåren.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ²⁾	Residens	1 236	1 255	1 229
Lokalyta (m ²)	Residens	858	858	858
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 440	1 463	1 432
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	9 073	8 992	8 371
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	6 298	6 298	6 298
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 441	1 428	1 329
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	34	35	34
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	24	25	25
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 358	5 358	5 358
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	20	21	22
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	10 309	10 247	9 600

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader med mera. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

I tabellen ingår Residens och Länsstyrelsens lokaler på Residensgränd 7 samt delar av Eldrimners lokaler. Utöver dom hyrs lokaler om 1 553 kvadratmeter. Detta rör lokaler för exempelvis delar av Eldrimner i Ås, Vattenlaboratorium i Östersund, kontor i Ragunda samt förråd och garage ute i länet. De ökade lokalkostnaderna mellan åren 2020 till 2022 beror på den renovering och verksamhetsanpassning av lokalerna som påbörjades 2018 och avslutades under hösten 2021. Lokalkostnaderna har i likhet med föregående år påverkats av ökade avskrivningskostnader på grund av den genomförda renoveringen.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

Verksamhetsområde (samtliga ärenden oavsett databas)	Ingående balans	Antal in- komna ärenden	Antal upp- rättade ärenden	Antal be- slutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	92	163	468	669	54	3
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	449	1 132	278	1 417	442	2
201 Allmänna val	3	86	16	104	1	0
25 Trafikföreskrifter	38	145	11	125	69	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	82	745	443	1 148	122	0
30 Regional tillväxt	51	47	20	27	91	22
34 Infrastrukturplanering	9	27	4	28	12	1
40 Hållbar samhällsplanering och boende	82	747	14	771	72	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	17	18	0	29	6	0
42 Energi och klimat	9	76	5	79	11	1
43 Kulturmiljö	136	465	77	555	123	3
45 Samhällsskydd och beredskap	66	126	50	152	90	12
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	110	280	32	315	107	16
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	274	281	244	510	289	45
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	108	804	91	868	135	0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	85	269	61	327	88	5
54 Mineralfyndigheter	0	5	0	5	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	160	394	85	526	113	2
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	84	0	83	1	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	12	30	18	42	18	2
58 Restaurering	33	24	40	58	39	10
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 172	5 366	31	5 520	1 049	381
61 Rennäring och fjällförvaltning	75	375	41	389	102	6
62 Fiske	93	280	6	352	27	1
70 Folkhälsa	69	14	40	54	69	2
80 Jämställdhet	6	2	9	10	7	0
81 Nationella minoriteter	0	2	0	1	1	0
82 Mänskliga rättigheter	7	3	2	9	3	1
85 Integration	7	36	2	17	28	1
10-85 Totalt antal ärenden	3 245	12 026	2 088	14 190	3 169	517
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0	0	0	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszo-
ner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendesta-
tistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärende-
handläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och lands-
bygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

Ingående balans för 2022 är justerad jämfört med utgående balans för 2021 med totalt -78 ärenden. Detta beror på att händelser hörande till år 2021 har efterregistrerats under år 2022, det vill säga efter att underlaget till årsredovisningen 2021 togs fram. Medarbetarna informeras årligen om att registrera alla ärendehändelser i direkt anslutning till händelsen och att det inte får göras året efter.

För ärenden äldre än två år är 38 procent att hänföra till ärenden som hanteras i Jordbruksverkets system inom Lantbruk och landsbygd. Handläggningen av ärendegruppen beskrivs närmare under redovisningen av verksamhetsområden och där Areella näringar.

Tabell G – Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	669	0,1
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	29	1 417	2,0
201 Allmänna val	1	104	1,0
25 Trafikföreskrifter	6	125	4,8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	15	1 148	1,3
30 Regional tillväxt	0	27	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	28	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	38	771	4,9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1	29	3,4
42 Energi och klimat	0	79	0,0
43 Kulturmiljö	1	555	0,2
45 Samhällsskydd och beredskap	2	152	1,3
46 Civilområde	0	0	
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	19	315	6,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	510	0,0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	16	868	1,8
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3	327	0,9
54 Mineralfyndigheter	0	5	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	1	526	0,2
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	83	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	42	2,4
58 Restaurering	0	58	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	7	5 520	0,1
61 Rennäring och fjällförvaltning	8	389	2,1
62 Fiske	0	352	0,0
70 Folkhälsa	0	54	0,0
80 Jämställdhet	0	10	0,0
81 Nationella minoriteter	0	1	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	9	0,0
85 Integration	0	17	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	149	14 190	1,1
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	0	0	0

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av Länsstyrelsen under år 2022.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehanläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell G – Överklagade beslut 2022

Andelen överklagade beslut ligger på cirka en procent liksom föregående år.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	0	0,0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	22	3	13,6
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	1	0	0,0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	5	0	0,0
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	34	6	17,6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2	0	0,0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	1	100,0
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	24	3	12,5
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	2	1	50,0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	12	1	8,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3	0	0,0
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	1	0	0,0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	6	1	16,7
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	4	0	0,0
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	118	16	13,6
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2022.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Att jämföra antalet överklagade beslut med dom i högre instans med tidigare år är inte relevant då den siffran mäter kapaciteten hos överprövande instanser. Andelen ändrade beslut 2022 har jämfört med 2021 minskat från 16,5 till 13,6 procent.

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål da- gar 2020– 2022	Ut- fall (%) 2022	Ut- fall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel- antal dagar 2022	Medel- antal dagar 2021	Medel- antal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	94	100	96	22	8	20
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	100	6	5	5
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	96	97	98	25	21	18
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	24	35	29	197	200	253
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	27	8a)	57	201	8a)	120
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	43	63	56	214	242	199
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	53	20	22	163	294	357
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	54	45	71	51	61	41
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	98	91	93	8	11	10
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	8b)	8c)	8d)	8b)	8c)	8d)
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	100	97	100	16	14	10
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	98	100	13	12	9
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	29	30	54	373	270	176
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	59	56	73	175	238	130
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	9)	9)	9)	9)	9)	9)
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6, 10)}	180			9)			9)
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6, 10)}	180			9)			9)
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{6, 7)}	120	95	100	100	50	42	39
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	94	90	80	63	59	89
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	9)	9)	9)	9)	9)	9)
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7, 10)}	120			9)			9)
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7, 10)}	120			9)			9)
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	74	85	96	30	23	9
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	41	23	55	44	54	22

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b§ Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västernorrlands och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

^{8a)} Utfallet 57 procent och medelvärdet 127 dagar grundas på sju ärenden.

^{8b)} Utfallet 0 procent och medelvärdet 284 dagar grundas på ett ärende.

^{8c)} Utfallet 67 procent och medelvärdet 28 dagar grundas på tre ärenden.

^{8d)} Utfallet 50 procent och medelvärdet 64 dagar grundas på två ärenden.

⁹⁾ Då det är färre än tio ärenden lämnas inga uppgifter.

¹⁰⁾ Hanteras inte av Länsstyrelsen 2021 och 2022.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

403 Överklaganden - Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt att prioritera äldre ärenden vilket får genomslag i statistiken med långa handläggningstider. Den prioriteringen har dock gjort det svårt att nå inriktningsmålen även för de nyare ärendena. För att öka kapaciteten i handläggningen har ärendena fördelats ut på flera jurister. Det har varit viss personalomsättning och handläggningen har i några fall tagits över av mindre erfarna jurister. Arbetet med att se över arbetssätt och rutiner har fortsatt för att bättre kunna uppfylla inriktningsmålen.

602 Ansökan om stöd (AOS) - Under 2022 har det ökade kravet på rimlighetsbedömningen varit särskilt tidskrävande vilket bland annat inneburit att flera anbud ska ligga till grund i bedömningen. Det varit svårt att från sökande få in dubbla offerter eller jämförande prisuppgifter då det många gånger handlar om att det bara finns en leverantör för produkten. Länsstyrelsen noterar även att den generella ekonomiska osäkerheten gör banker försiktiga. Tidigare lånelöften förnyas bara delvis, ofta i ett sent skede av handläggningen. Utöver detta har personer i viss mån prioriterats till stabsarbete under pandemin och under 2022 även till valarbete, vilket påverkat handläggningstiderna.

602 Ansökan om utbetalning (AOU) - Länsstyrelserna har fokuserat på handläggning av utbetalningar för att underlätta för utsatta grupper av sökande att klara likviditeten. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad. Det har dock även för utbetalning av stöd varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handläggningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2022. Dessutom har ärenden som tagits ut för "kontroll på plats" ofta fått vänta länge på besöket och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk - År 2020 ändrades rutinen för ansökan om förordnande som fisketillsynspersoner för att i god tid få in aktuella ansökningar så att beslut kan fattas innan de gamla förordnandena går ut. Detta har påverkat de tre senaste årens utfall för ärendegruppen.

623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman - Det försämrade utfallet för tillståndsärenden rörande flyttning och utplantering av fisk är kopplat till ökat behov av kompletteringar i ärendena samt ny personal inom ärendegruppen.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning (Tkr)

		2022-01-01-- 2022-12-31	2021-01-01-- 2021-12-31
Verksamhetens intäkter	Not		
Intäkter av anslag	1	114 962	113 045
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	18 799	19 036
Intäkter av bidrag	3	168 930	139 448
Finansiella intäkter	4	1 031	26
= <i>Summa intäkter</i>		303 721	271 555
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	- 203 815	- 186 894
Kostnader för lokaler		- 13 194	- 11 639
Övriga driftskostnader	6	- 83 958	- 69 466
Finansiella kostnader	7	- 131	- 61
Avskrivningar och nedskrivningar		- 3 734	- 3 611
= <i>Summa kostnader</i>		- 304 833	- 271 672
Verksamhetsutfall		- 1 112	- 117
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	8	6 966	6 303
Skatteintäkter m.m.		0	0
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	9	- 6 966	- 6 303
= <i>Saldo</i>		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	10	805	7 402
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	11	47 292	55 244
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	12	89 967	90 869
Finansiella intäkter		462	0
Finansiella kostnader	13	0	0
Avsättningar till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	14	- 3 469	- 2 748
Lämnade bidrag	15	- 135 057	- 150 768
= <i>Saldo</i>		0	0
Årets kapitalförändring	16	- 1 112	- 117

Balansräkning

Tillgångar (Tkr)

		2022-12-31	2021-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	Not		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		0	0
<i>Summa immateriella anläggningstillgångar</i>	17	0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom		4 222	0
Förbättringsutgifter på annans fastighet		2 785	4 229
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		5 911	5 858
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>	18	12 918	10 087
Utlåning			
Utlåning		39	39
<i>Summa utlåning</i>	19	39	39
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 409	4 768
Fordringar hos andra myndigheter		7 119	6 605
Övriga kortfristiga fordringar	20	336	281
<i>Summa fordringar</i>		8 864	11 655
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		3 539	2 843
Upplupna bidragsintäkter		27 120	15 801
Övriga upplupna intäkter		817	773
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>	21	31 476	19 417
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		269	1 071
<i>Summa avräkning med statsverket</i>	22	269	1 071
Likvida medel			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23, 30	99 291	109 350
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	24	1 451	130
Bank	25	105 548	92 689
<i>Summa Likvida medel</i>		206 290	202 169
Summa Tillgångar		259 857	244 438

Kapital och skulder (Tkr)

		2022-12-31	2021-12-31
Myndighetskapital	Not		
Statskapital		4 337	43
Balanserad kapitalförändring		16 227	16 343
Kapitalförändring enligt resultaträkning		- 1 112	- 117
<i>Summa myndighetskapital</i>	26	<i>19 452</i>	<i>16 270</i>
Fonder			
Fonder		80 761	77 291
<i>Summa fonder</i>		<i>80 761</i>	<i>77 291</i>
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	27	990	1 473
Övriga avsättningar	28	2 794	2 693
<i>Summa avsättningar</i>		<i>3 785</i>	<i>4 166</i>
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	29	8 379	9 722
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		9 675	7 530
Leverantörsskulder		11 144	10 288
Övriga kortfristiga skulder	31	3 759	3 436
Depositioner	32	1 452	130
<i>Summa skulder</i>		<i>34 409</i>	<i>31 106</i>
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		21 698	21 417
Oförbrukade bidrag		99 596	94 187
Övriga förutbetalda intäkter		156	0
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>	33	<i>121 450</i>	<i>115 605</i>
<i>Summa skulder och kapital</i>		<i>259 857</i>	<i>244 438</i>

Anslagsredovisning (Tkr)

	Ingående överförings- belopp	Årets till- delning enl regl. Brev	Omdisp. anslags- belopp	Utnyttjande av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Anslag								
1 5:1 19								
Länsstyrelserna m.m. förvalt- ningskostnader								
Länsstyrelsen i Jämtlands län	3 136	117 002	-1 988	0	0	118 150	-114 381	3 770
19 1:1 19								
Regionala utvecklingsåtgärder								
Länsstyrelsen i Jämtlands län	1 277	2 600	0	0	-1 277	2 600	-1 386	1 214
Summa:	4 413	119 602	-1 988	0	-1 277	120 750	-115 767	4 984

Finansiella villkor (Tkr)

	Villkor	Utfall
1 5:1 19 Länsstyrelserna m.m. (förvaltningskostnader)		
Länsstyrelsen i Jämtlands län disponerar under budgetåret en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.	13 800	8 379
Länsstyrelsen i Jämtlands län har tillgång till en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret.	7 000	0
Utöver tilldelat belopp under anslaget får Länsstyrelsen i Jämtlands län disponera en anslagskredit.	3 403	0
Länsstyrelsen i Jämtlands län ska svara för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i de territoriella programmen Sverige-Norge 2014-2020 samt Sverige-Norge 2021-2027.	5 353	4 134
19 1:1 19 Regionala utvecklingsåtgärder		
Utöver tilldelat belopp under anslaget får Länsstyrelsen i Jämtlands län disponera en anslagskredit.	130	0
Länsstyrelsen i Jämtlands län har rätt att nyttja del av anslaget för uppföljning och utvärdering.	500	474

Redovisning mot inkomsttitel (Tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Utfall 2022-01-01 --2022-12-31
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 500	1 830
2537 Miljöskyddsavgifter	4 500	3 946
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	90	95
2714 Sanktionsavgifter m.m.	800	1 095
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0	0
Summa	6 890	6 966

Redovisning av beställningsbemyndiganden (Tkr)

Anslag	Tilldelad bemyndig- anderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandens fördelning per år			
				2023	2024	2025	2026
19 1:1 19 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Jämtlands län	1 200	2 888	1 061	1 061	0	0	0
Summa	1 200	2 888	1 061	1 061	0	0	0

Kommentar:

-

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6§ förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1§ andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1§ tredje stycket och 3 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värder regleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter. Förskottsinsbetalningar från ERUF 2014-2020 och ERUF 2021-2027 program Sverige-Norge, redovisas i enlighet med ESV:s rekommendationer, som oförbrukade bidrag.

Infrastrukturella tillgångar

Länsstyrelserna arbetar med skötsel och förvaltning av områden med skyddad natur. I arbetet anlägger och underhåller länsstyrelserna olika slags byggnationer såsom vindskydd, toaletthyttor och broar för vandrare m.m. Om dessa byggnationer uppfyller kriterierna för att klassificeras som en infrastrukturell tillgång ska de redovisas hos länsstyrelserna som en tillgång i anläggningsgruppen markanläggningar.

Dessa utgifter för investeringar i anläggningar på annans mark klassas som en infrastrukturell tillgång (naturmiljötillgång) och ska inte lånefinansieras utan finansieras direkt med anslagsmedel. Effekten blir att hela utgiftens belopp tas direkt på anslaget och att efterföljande års avskrivningar på anläggningarna inte påverkar anslaget. Avskrivningarna görs mot statskapital.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar.

Markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr redovisas som anläggningstillgångar.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 5 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år

Räntestöd

Räntestöden har upptagits till de belopp som väntas bli betalda.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Skulder har upptagits till nominellt belopp.

Övrigt

Riksrevisionen har uppmärksammat en byggnad, placerad i Vålådalen, som nyttjas av Länsstyrelsen som personalutrymme och skoterförråd. Byggnaden har under 2022, med finansiering från Naturvårdsverket, renoverats på grund av en vattenskada. Oklarhet råder avseende ägarförhållandet av byggnaden som uppförts någon gång under 80-talet i form av någon typ av arbetsmarknadsåtgärd. Enligt ”Förordning (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter, m.m.” råder tveksamheter om myndigheten får inneha byggnader. Byggnaden finns inte i upptagen i Länsstyrelsens bokföring. Länsstyrelsen har påbörjat en utredning avseende byggnaden i fråga avseende ägandeförhållande av byggnaden respektive den mark byggnaden är placerad på.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ersättning till ledamöter i Insynsrådet och ledande befattningshavare 2022. Skattepliktig ersättning och andra förmåner

	Ersättning	Förmån	Totalt
Landshövding			
Marita Ljung	1 353	241	1 594
Länsråd			
Susanna Löfgren	1 103	1	1 104
Insynsrådets ledamöter			
Eftichia Kourlos	4	0	4
Håkan Wiklund	4	0	4
Jeanette Kråik	8	0	8
Kalle Olsson	9	0	9
Marie Simonsson	3	0	3
Lars Ahlin	8	0	8
Saila Quicklund	8	0	8

Ledande befattningshavares styrelseuppdrag i aktiebolag och statliga myndigheter

Marita Ljung, landshövding

Inga uppdrag

Susanna Löfgren, länsråd

Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, styrelseledamot

Insynsrådets ledamöters och suppleanters styrelseuppdrag i aktiebolag och statliga myndigheter

Eftichia Kourlos	Östersunds Rådhus AB, styrelseledamot Arbetsrättsjuristerna i Norr AB, styrelseledamot
Håkan Wiklund	Inga uppdrag
Jeanette Kråik	Inga uppdrag
Kalle Olsson	Inga uppdrag
Jeanette Kråik	Inga uppdrag
Marie Simonsson	Torsta AB, ordförande M Simonsson AB, ordförande
Lars Ahlin	Ahlin Consulting AB, ordförande Swedish Clear Water Technology AB, styrelseledamot We and sports mental hälsa i Jämtland AB, styrelseledamot
Saila Quicklund	Inga uppdrag

Noter (Tkr)

Not 1 Intäkter av anslag	2022	2021
1 5:1 19 Länsstyrelserna m.m. förvaltningskostnader	114 381	112 315
19 1:1 19 Regionala utvecklingsåtgärder	581	730
Summa intäkter av anslag	114 962	113 045

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
Intäkter av avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen		
Intäkter av utbildning och konferenser	1 775	1 975
Intäkter av konsultuppdrag	9 359	8 135
Försäljning av publikationer	208	171
Intäkter av övriga avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen	- 64	536
Summa	11 278	10 818

Offentligrättsliga avgifter som disponeras av myndigheten		
Avgifter jaktområden	76	69
Arrendeavgifter	2 419	3 252
Övrigt	1 905	1 994
Summa	4 400	5 315

Övriga intäkter i verksamheten		
Reavinster	233	137
Fällavgifter älgar	2 185	1 856
Övrigt	702	910
Summa	3 120	2 903

Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	18 799	19 036
--	---------------	---------------

Intäkter och kostnader avseende jaktområden	2022	2021
Avgifter jaktområden	76	69
Kostnader jaktområden, inkl. OH	- 53	- 28
Summa	23	41

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not, då noten innehåller allt som bokförts på konto 31*-3499 och tabell enbart baseras på 9*-projekt. "Avgiftsbelagd verksamhet".

Not 3 Intäkter av bidrag	2022	2021
Intäkter från statliga myndigheter		
Naturvårdsverket	58 371	54 248
Länsstyrelsen i Örebro län	34 535	23 463
Statens jordbruksverk	21 310	18 171
Havs- och vattenmyndigheten	20 968	16 994
Kammarkollegiet	10 737	10 018
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 453	3 892
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2 659	1 866
Länsstyrelsen i Västerbottens län	2 117	1 397
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 672	63
Riksantikvarieämbetet	1 146	815
Skogsstyrelsen	1 123	1 573
Arbetsförmedlingen	1 097	1 719
Länsstyrelsen i Dalarnas län	516	730
Sametinget	495	0
Tillväxtverket	449	247
Post- och telestyrelsen	430	232
Trafikverket	389	27
Länsstyrelsen i Östergötlands län	213	169
Verket för innovationssystem	212	0
Länsstyrelsen i Västmanlands län	24	- 1 541
Övriga myndigheter	393	521 *
Summa	163 309	134 605
Intäkter från övriga		
EU-kommissionen, Lifeprogram för miljö- och klimatpolitik	0	0
ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge	4 081	3 483
ERUF 2021-2027 program Sverige-Norge	0	0
Övriga	1 540	1 360
	5 622	4 843
Summa intäkter av bidrag	168 930	139 448

Ökningen i Intäkter från statliga myndigheter består till största delen av ökade dispositionsrätter från Länsstyrelsen i Örebro, inbetalning av projektfinansiering från Statens Jordbruksverk och ökat bidrag från Naturvårdsverket avseende 1:3-anlaget och från Havs- och vattenmyndigheten för åtgärdsmedel och vattenrestaurering.

Den negativa posten mot Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2021, avser återbetalning av oförbrukat bidrag avseende stöd till Lifeprojekt.

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2021. Övriga myndigheter har minskat då fler bidrag har lyfts ut och specificerats.

Not 4 Finansiella intäkter	2022	2021
Ränteintäkter Riksgäldskontoret	935	0
Övriga finansiella intäkter	96	26
Summa	1 031	26

Not 5 Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader	- 135 007	- 123 858
<i>varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdrags- tagare)</i>	<i>- 435</i>	<i>- 402</i>
Övriga kostnader för personal	- 68 808	- 63 036
Summa	- 203 815	- 186 894

Ökning av personalkostnaderna beror på ökat antal anställda och reviderat löneavtal.

Not 6 Övriga driftskostnader	2022	2021
Övriga driftskostnader	83 958	69 466

Under 2022 har det lagts ner stora resurser för restaurering, underhåll och reparationer inom ett flertal led- och naturmiljöprojekt.

Not 7 Finansiella kostnader	2022	2021
Räntekostnader på räntekonto hos Riksgäldskontoret	- 70	0
Övriga finansiella kostnader	- 61	- 61
Summa	- 131	- 61

Not 8 Intäkter av avgifter och ersättningar som inte disponeras

	2020 Utfall in- täkter	2021 Utfall in- täkter	2022 Budget intäkter	2022 Utfall intäkter	2022 Utfall kostnader	2022 Netto ut- fall
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål						
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 656	1 785	1 500	1 830	- 1 397	433
2528 Avgifter vid Bergsstaten	0	0	0	0		
2537 Miljöskyddsavgift	4 108	3 884	4 500	3 946	- 1 687	2 259
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	85	115	90	95	- 63	32
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	0	0	0	0	0	0
<i>varav</i>						
<i>Avgifter enligt avfallsförordningen</i>	85	115	0	95	- 63	32
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiska mål						
2714 Sanktionsavgifter m.m.	148	519	800	1 095	0	1 095
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	2	0	0	0	0	0
6313 09 Sverige - Norge	0	0	0	0	0	0
Summa	6 000	6 303	6 890	6 966	- 3 147	2 723

Åren 2020 och 2021 har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020 ,2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.

Sanktionsavgifternas storlek beror på Arbetsmiljöverkets ansökningar till Förvaltningsrätten och kan skilja mycket mellan åren då Länsstyrelsen fakturerar utifrån Förvaltningsrättens domar.

Not 9 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2022	2021
---	-------------	-------------

Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	- 6 966	- 6 303
--	---------	---------

Not 10 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
--	-------------	-------------

01 05 001 019 Länsstyrelserna m.m. förvaltningskostnader	0	5 234
--	---	-------

19 01 001 019 Regionala utvecklingsåtgärder	805	2 168
---	-----	-------

Summa	805	7 402
--------------	------------	--------------

Skillnaden mellan åren beror på att Länsstyrelsen inte längre finansierar Region Jämtland-Härjedalens förvaltningskostnader, de direktutbetalas till Regionen från och med 2022.

Not 11 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
---	-------------	-------------

Naturvårdsverket	15 773	27 025
------------------	--------	--------

Havs- och vattenmyndigheten	14 019	12 602
-----------------------------	--------	--------

Riksantikvarieämbetet	8 485	7 677
-----------------------	-------	-------

Socialstyrelsen	2 435	2 809
-----------------	-------	-------

Länsstyrelsen i Västerbotten	1 868	2 358
------------------------------	-------	-------

Verket för innovationssystem	1 519	1 133
------------------------------	-------	-------

Länsstyrelsen i Örebro län	1 449	597
----------------------------	-------	-----

Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 245	- 86
--------------------------------	-------	------

Post- och telestyrelsen	283	212
-------------------------	-----	-----

Skogsstyrelsen	176	0
----------------	-----	---

Trafikverket	41	154
--------------	----	-----

Statens jordbruksverk	0	762
-----------------------	---	-----

Summa	47 292	55 244 *
--------------	---------------	-----------------

Förändringen mellan åren består till största del av minskat bidrag från Naturvårdsverket avseende sanering av industriområde.

* Summering för Övriga myndigheter är borttagen, jämfört med 2021, och samtliga poster visas då de har högre belopp 2022.

Not 12 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
--	-------------	-------------

ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge	48 052	49 837
--------------------------------------	--------	--------

Bygdemedel	35 898	35 216
------------	--------	--------

Samefonden	5 282	4 733
------------	-------	-------

Älgvårdsfonden	532	738
----------------	-----	-----

Region Jämtland Härjedalen	174	249
----------------------------	-----	-----

Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	28	0
---	----	---

Life - program för miljö- och klimatpolitik	0	98
---	---	----

Summa	89 967	90 869
--------------	---------------	---------------

Not 13 Finansiella kostnader i transfereringsavsnittet	2022	2021
Räntekostnader, Bygdemedel	0	0

Not 14 Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfere- ringsändamål	2022	2021
---	-------------	-------------

Ingående balans	77 291	74 544
Årets förändring	3 469	2 748
Utgående balans	80 761	77 291

Varav

Älgvårdsfonden

Ingående balans	2 914	3 112
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	532	738
Lämnade bidrag	- 724	- 935
Utgående balans	2 722	2 914

Bygdemedel

Ingående balans	74 377	71 432
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	763	758
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	35 898	35 216
Finansiella kostnader	462	0
Lämnade bidrag	- 33 462	- 33 028
Utgående balans	78 039	74 377

Not 15 Lämnade bidrag	2022	2021
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	- 72 523	- 83 729
Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	- 62 534	- 67 039
Summa lämnade bidrag	- 135 057	- 150 768

Inom verksamhetsområden

<i>Regional tillväxt</i>	- 49 140	- 52 217
<i>Övrig förvaltning</i>	- 34 837	- 34 126
<i>Naturvård och miljöskydd</i>	- 30 366	- 40 505
<i>Samhällsplanering och boende</i>	- 8 799	- 8 523
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	- 6 113	- 6 306
<i>Jämställdhet</i>	- 4 260	- 296
<i>Myndighetsövergripande verksamhet</i>	- 1 519	- 6 367
<i>Folkhälsa</i>	- 22	- 2 427
	- 135 057	- 150 768

Varav finansiering genom EU-fonder

<i>ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge</i>	- 48 052	- 49 837
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	0	- 98

Förändringen mellan åren består till största delen av minskade bidragsutbetalningar avseende åtgärder för sanering av industriområden och utbetalningar från det regionala anslaget som är på väg att fasas ut. Dessutom har finansieringen till Region Jämtland-Härjedalens avseende förvaltningskostnader avslutats.

Not 16 Årets kapitalförändring	2022	2021
---------------------------------------	-------------	-------------

Verksamhetsutfall

Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	615	- 305
Övriga periodiserade kostnader RTA	- 1 726	188
Summa verksamhetsutfall	- 1 112	- 117 *

Uppbörd

Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0
Transfereringar	0	0
Summa transfereringar	0	0

Summa årets kapitalförändring	- 1 112	- 117
--------------------------------------	----------------	--------------

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen 2021 då fel tecken angivits.

Not 17 Immateriella anläggningstillgångar	2022	2021
Balanserade utgifter för utveckling		
IB anskaffningsvärde	85	85
Årets anskaffningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack. anskaffningar	85	85
 IB ack. avskrivningar	 - 85	 - 85
Årets avskrivningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. avskrivningar	- 85	- 85
 UB Bokfört värde	 0	 0
 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB anskaffningsvärde	20	20
Årets anskaffningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack. anskaffningar	20	20
 IB ack. avskrivningar	 - 20	 - 20
Årets avskrivningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. avskrivningar	- 20	- 20
 UB Bokfört värde	 0	 0
 Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	 0	 0

Not 18 Materiella anläggningstillgångar	2022	2021
Markanläggningar, ej lånefinansierade		
IB anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffningar	4 294	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack. anskaffningar	4 294	0
IB ack. avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar	- 72	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. avskrivningar	- 72	0
UB Bokfört värde	4 222	0
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
IB anskaffningsvärde	8 283	8 283
Årets anskaffningar	37	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack. anskaffningar	8 320	8 283
IB ack. avskrivningar	- 4 054	- 2 563
Årets avskrivningar	- 1 481	- 1 492
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. avskrivningar	- 5 535	- 4 054
UB Bokfört värde	2 785	4 229
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
IB anskaffningsvärde	28 113	26 332
Årets anskaffningar	2 288	2 064
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	- 775	- 283
Summa ack. anskaffningar	29 627	28 113
IB ack. avskrivningar	- 22 256	- 20 420
Årets avskrivningar	- 2 182	- 2 119
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	722	283
Summa ack. avskrivningar	- 23 715	- 22 256
UB Bokfört värde	5 911	5 858
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	12 918	10 087

Fr.o.m 2022 hanteras investeringar avseende naturmiljötillgångar på annat sätt än tidigare. De bokförs nu som ej lånefinansierade markanläggningar mot statskapitalet och skrivs av löpande under året. Tidigare år har de kostnadsförts direkt. Den totala reavinsten för året är 233 tkr, ingen reaförlust.

Not 19 Utlåning

	Lånefordringar IB	Amortering	Avskrivning	Lånefordringar UB	Reservering låneförlust IB	Årets förändring	Reservering låneförluster UB	Lånefordringar efter reservering UB
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet								
Räntestöd	39	0	0	39	0	0	0	39
Summa utlåning	39	0	0	39	0	0	0	39
Amortering avräknas mot inkomsttitel						0		
Summa amortering						0		

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar	2022	2021
Uppbördsfordringar	14	256
Diverse övriga utomstatliga fordringar	0	0
Övrigt	322	25
Summa	336	281

Skillnaden i uppbördsfordringar beror på tidigare fakturering av mark-/täktavgifterna 2022.

Not 21 Periodavgränsningsposter	2022	2021
Förutbetalda hyror	2 699	2 321
Övriga förutbetalda kostnader	840	522
Summa förutbetalda kostnader	3 539	2 843

Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter <i>Varav</i>	26 971	15 102
<i>Statens jordbruksverk</i>	24 103	14 481
<i>Naturvårdsverket</i>	1 870	10
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	468	192
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	276	0
<i>Tillväxtverket</i>	212	247
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	0	126
<i>Övriga statliga myndigheter</i>	42	46 *
 Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privat- personer <i>varav finansiering genom EU-fonder Life- program för miljö- och klimat- politik</i>	 148 0	 699 0
Totala upplupna bidragsintäkter	27 120	15 801
 Övriga upplupna intäkter		
Övriga upplupna intäkter	817	773
 Summa periodavgränsningsposter	31 476	19 417

Ökningen av upplupna bidragsintäkter beror till största delen på upparbetade kostnader i projekt mot Statens Jordbruksverk där utbetalning av finansiering sker i efterskott.

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2021. Bidrag har lyfts ur eller lagts till summeringen Övriga statliga myndigheter beroende på storleken på årets upplupna bidrag per myndighet.

Not 22 Avräkning med statsverket	2022	2021
Uppbörd		
Ingående balans	- 255	- 4 026
Redovisat mot inkomsttitel	- 6 966	- 6 303
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	7 208	10 073
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	0
Skulder avseende uppbörd	- 13	- 255
Minskningen av uppbördsmedel som betalats till SCR 2022 beror på stora ingående uppbördsfordringar 2021 avseende sen fakturering av mark-/täckavgifter 2020		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	1 386	2 898
Medel hänförliga till transf. m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	- 1 386	- 2 898
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	- 3 136	- 4 090
Redovisat mot anslag	114 381	117 549
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	- 115 014	- 117 323
Återbetalning av anslagsmedel	0	728
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	- 3 770	- 3 136
Fordran avseende semesterlöneskuld ej redovisad mot anslag		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	4 462	6 968
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	185 759	170 496
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	- 180 347	- 165 827
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	- 5 822	- 7 175
Saldo	4 052	4 462
Summa avräkning med statsverket	269	1 071

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022	2021
Anslagsmedel	3 256	3 136
Avgifter	8 468	8 773
Bidrag	61 033	66 580
Övriga fordringar/skulder	26 534	30 861
Summa	99 291	109 350

Varav kortsiktigt likviditetsbehov: 14 000 tkr.

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022	2021
Tillgodohavande på konto för depositioner	1 451	130
Summa	1 451	130

Not 25 Likvida medel	2022	2021
Bank, bygdemedel	78 395	72 291
Valutakonto	27 153	20 398
Summa	105 548	92 689

Skillnaden mellan åren avseende Valutakonto beror på mängden projekt-utbetalningar och när utgifterna är deklarerade mot EU kommissionen för ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge.

Not 26 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats- kapital	Balanserad kapital- förändring, avgiftsbe- lagd verk- samhet	Balanserad kapitalför- ändring, bi- dragsfinansi- erad verk- samhet	Balanserad kapitalför- ändring upp- bördsverk- samhet	Kapital- förändring enl resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2021	43	7 871	8 473	0	- 117	16 270
<i>varav</i>						
<i>Ej avskrivningsbara tillgångar</i>	43	0	0	0	0	43
<i>Övriga periodiserade kostnader RTA, Verksamhetsavsnittet</i>	0	0	8 473	0	188	8 661
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan, Verksamhetsavsnittet</i>	0	7 871	0	0	- 305	7 566
Ingående balans 2022	43	7 871	8 473	0	- 117	16 270
Föregående års kapitalförändring	0	188	- 305	0	117	0
Årets kapitalförändring						
<i>varav</i>						
<i>Ej lånefinansierad anläggningstillgång</i>	4 294	0	0	0	0	4 294
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	0	0	0	0	615	615
<i>Övriga periodiserade kostnader RTA, Verksamhetsavsnittet</i>	0	0	0	0	- 1 726	- 1 726
Summa årets förändring	4 294	0	0	0	- 1 112	3 182
Utgående balans 2022	4 337	8 059	8 168	0	- 1 112	19 452

Fr.o.m. 2022 hanteras investeringar avseende naturmiljötillgångar på annat sätt än tidigare, de bokförs nu som ej lånefinansierade markanläggningar mot statskapitalet och skrivs av löpande under året, tidigare år har de kostnadsförts direkt.

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2022	2021
Ingående avsättning	1 473	68
Årets pensionskostnader	192	1 623
Årets pensionsutbetalningar	- 675	- 218
Utgående avsättning	990	1 473

Förändringen mellan åren beror på vilka beslut avseende delpensioner som tas.

Not 28 Övriga avsättningar	2022	2021
Lokalt omställningsarbete		
Årets förändring	402	370
Utgående balans	2 794	2 393
Omstruktureringsåtgärder		
Årets förändring	0	0
Utgående balans	0	0
Avflyttningersättning Raukasjö		
Ingående balans	300	300
Årets förändring	- 300	0
Utgående balans	0	300
Summa övriga avsättningar	2 794	2 693

Det finns ännu inga in-tecknade eller beslutade kompetensväxlings-åtgärder för 2023. Avflyttningersättning Raukasjö reglerades under 2022.

Not 29 Lån i Riksgäldskontoret	2022	2021
Låneskuld Riksgäldskontoret IB	9 722	11 345
Under året nyupptagna lån	2 320	1 987
Under året gjorda amorteringar	- 3 664	- 3 609
Utgående skuld	8 379	9 722

Not 30 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2022	2021
Beviljad kreditram	7 000	7 000

Not 31 Övriga kortfristiga skulder	2022	2021
Personalens källskatt	3 372	2 986
Övriga kortfristiga skulder	387	449
<i>Övriga kortfristiga skulder bestående av</i>		
<i>Transfereringar under utbetalning</i>	416	421
<i>Övrigt</i>	29	28
Summa	3 759	3 436
 Not 32 Depositioner	 2022	 2021
Deponerade medel hos Riksgäldskontoret	1 443	131
Ränta	9	- 1
Summa	1 452	130
 Not 33 Periodavgränsningsposter	 2022	 2021
Upplupna kostnader		
Upplupna löner inkl. sociala avgifter	968	1 604
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	14 775	13 428
Övriga upplupna kostnader	5 955	6 385
	21 698	21 417
 Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag från annan myndighet varav	69 766	70 233
<i>Naturvårdsverket</i>	27 914	25 162
<i>Länsstyrelsen i Västerbottens län</i>	14 845	9 442
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	8 278	14 064
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	6 203	8 739
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	2 801	2 779
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	2 053	1 432
<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	1 851	158
<i>Socialstyrelsen</i>	1 188	0
<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	983	1 035
<i>Statens jordbruksverk</i>	887	645
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	688	322
<i>Boverket</i>	598	617
<i>Länsstyrelsen i Gävleborgs län</i>	247	2 906
<i>Brottsförebyggande rådet</i>	212	0
<i>Post- och telestyrelsen</i>	147	208
<i>Kammarkollegiet</i>	85	247
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	58	224
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	28	714
<i>Skogsstyrelsen</i>	0	728
<i>Övriga statliga myndigheter</i>	700	812
Summa	69 766	70 233

*

De inomstatliga bidragen förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:

-inom tre månader	5 800	5 500
-mer än tre månader till ett år	44 800	47 500
-mellan ett till tre år	19 200	17 000
-mer än tre år	0	0
	69 800	70 000

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	29 831	23 954
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	0	0
<i>ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge</i>	15 817	19 163
<i>ERUF 2021-2027 program Sverige-Norge</i>	10 353	0
Summa oförbrukade bidrag	99 596	94 187

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, inomstatliga	149	0
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	7	0
Summa förutbetalda intäkter	156	0

Summa periodavgränsningsposter	121 450	115 605
---------------------------------------	----------------	----------------

Förändringen av Oförbrukade bidrag är inte så stor på totalen, men inom kontogruppen är det en ökning mot Länsstyrelsen i Västerbotten som avser förskottsinbetalning avseende Life-projekt, samtidigt som nyttjandet av dispositionsrätter från Länsstyrelsen i Örebro har varit högre. Under 2022 övergick också Förvaltningsledning avseende FO Natur till Länsstyrelsen i Jämtland och nyttjandet av den finansieringen har inte varit så stor.

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer har ökat, detta beror på hur snabbt ansökningar om utbetalning från EU-kommissionen handläggs och hur mycket projektutbetalningar som görs. Under 2022 har också ett förskott för ERUF 2021-2027 program Sverige-Norge betalats ut från EU-kommissionen.

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2020. Bidrag har lyfts ur eller lagts till summeringen Övriga statliga myndigheter beroende på storleken på årets oförbrukade bidrag per myndighet.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Årsredovisningen är beslutad den 15 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Östersund den 15 februari 2023

Marita Ljung

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om Länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	4§ p4 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	4§ p5 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete. (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av Tvärsektoriella frågor

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av Tvärsektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030. Kulturmiljö samt Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återskottningar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Förenade områden	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återskottningskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återskottningskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B2 Miljökvalitetsnormer luftkvalitet	Mål och återskottningskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Gotland, Västra Götaland, Östergötland, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och återskottningskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återskottningskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återskottningskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C2 Omarrondering	Mål och återskottningskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna, Värmland och Västra Götaland
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återskottningskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrbottnen och Västerbotten
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjäll	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D8 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B3 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-28 2023-02-22	Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening. Delredovisas till Miljödepartementet Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utlännings	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporterings-datum	Rapportering till
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av lä-nets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffor för år 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Värmland för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde som ska följa upp de sex nya civilförsvansområdena. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid

Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

Dataskydd och informationssäkerhet

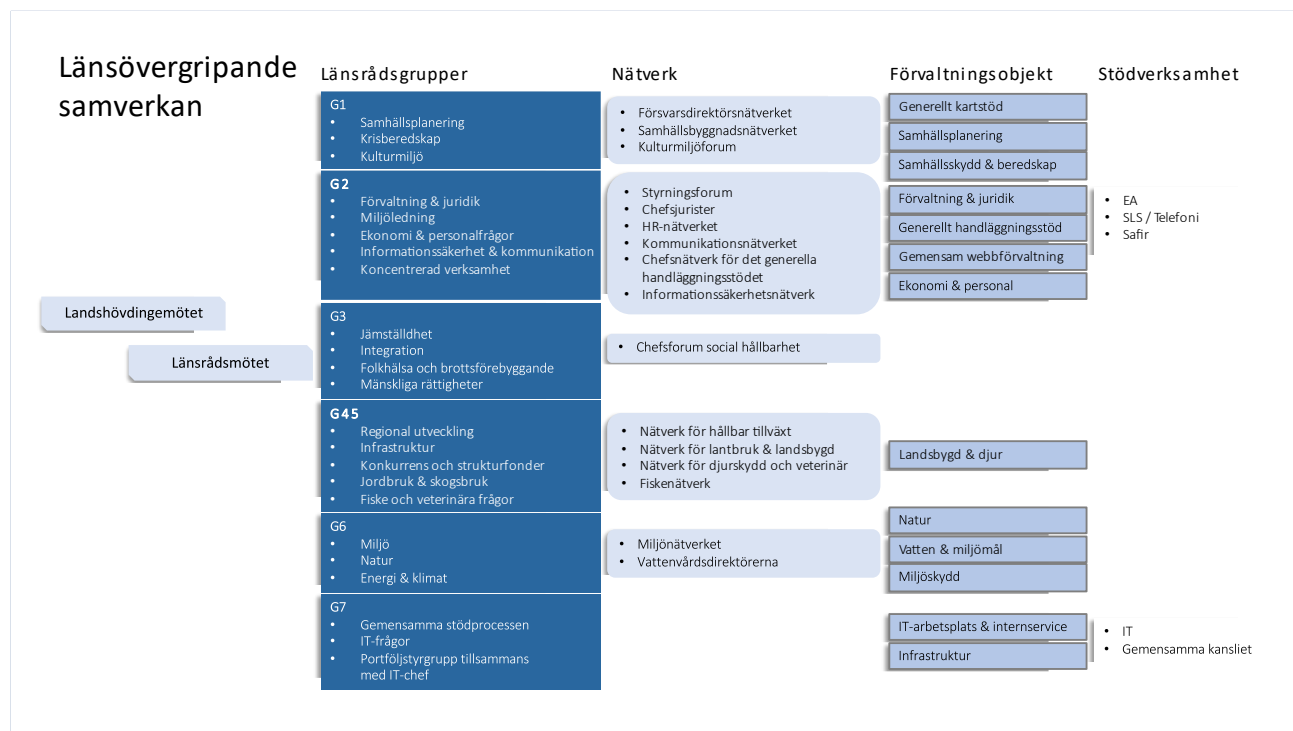
Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt dataskyddsförordningen. Värmland för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och

riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 1. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras

utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledning och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektoriella arbetssätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningar samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan ~~in~~ till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat Ledarskap för energi- och klimatomställningen och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetssätt och underlag.
- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.

- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och Sveriges kommuner och regioner (SKR) som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalet 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin

slutrapport¹⁰³. Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

¹⁰³ (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, diarienummer: F 2021/1603).

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland

TILLSAMMANS FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID